

REVISTA MUSICAL CATALANA

WWW.REVISTAMUSICAL.CAT

356

ANDRÁS SCHIFF
Estimar a través
del piano

TEMPORADES 2017-18
El Palau, el Liceu i
L'Auditori presenten les
seves programacions

RAIMON

UN ADÉU DES DEL PALAU
DE LA MÚSICA CATALANA

DOSSIER: L'EVOLUCIÓ DE L'ENREGISTRAMENT ENTRE ELS S.XX i XXI

OBC

ORQUESTRA SIMFÒNICA
DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

KAZUSHI ONO DIRECTOR TITULAR

NOVA
TEMPORADA
17/18

LA MÚSICA ENS TOCA

ANTONI WIT **director**
DANIEL MÜLLER-SCHOTT **violoncel**
MARIA JOÃO PIRES **piano**
FRANK PETER ZIMMERMANN **violí**
MARC ALBRECHT **director**
NIKOLAJ ZNAIDER **violí**

SIMFONIA DEL NOU MÓN **DVORÁK**
L'EMPERADOR **BEETHOVEN**
QUADRES D'UNA EXPOSICIÓ **MUSSORGSKI**
AIXÍ PARLÀ ZARATHUSTRA **STRAUSS**
SIMFONIA NÚM. 4 **MAHLER**
LA INACABADA **SCHUBERT**
HEROICA **BEETHOVEN**
CONCERT DE VIOLÍ **TXAIKOVSKI**

...I MOLT MÉS!

ABONAMENTS A LA VENDA!

L'AUDITORI

Lepant 150
08013 Barcelona

www.auditori.cat

L'Auditori és un
consorci de

Principals mitjans
patrocinadors

© igor.cat

LES GRANS EMPRESES, aquelles que assoleixen un èxit indiscutible, sovint tenen com a origen un punt de bogeria. Però darrere del primer impuls sempre hi ha una estratègia, un projecte racionalment estructurat que les porta al triomf.

El mes de març passat Barcelona es convertia en capital mundial de la música durant quatre dies en presenciar l'inici de la gira que l'Orquesta Sinfónica Simón Bolívar de Veneçuela i Gustavo Dudamel oferien per tres ciutats europees: Barcelona, Viena i Hamburg, amb la integral de les nou *Simfonies* de Ludwig van Beethoven. I tot i que pugui semblar exagerat parlar de capitalitat musical amb un projecte que, en primer lloc, no era la primera vegada que es portava a terme a Barcelona, ni segurament a cap altra de les ciutats d'acollida que el rebran, el cert és que la forma com es va viure justifica aquesta afirmació.

Sens dubte, l'Orquesta Sinfónica Simón Bolívar de Veneçuela no figura, encara, entre les deu millors orquestres del món; però del que no hi ha dubte és que el projecte que donà lloc a aquesta orquestra no només és pioner al món, sinó que ha canviat radicalment la forma de percebre i entendre la pràctica musical als nostres dies. El fenomen Dudamel va quedar ratificat d'ençà de la seva entronitzadora actuació al Concert d'Any Nou de la Filharmònica de Viena. I les ocasions d'admirar la proesa d'interpretar les nou *Simfonies* de Beethoven en només quatre dies es compten amb els dits de les mans. D'altra banda, les ciutats que van allotjar el projecte, Barcelona, Viena i Hamburg, situaven Barcelona, i amb ella el Palau de la Música Catalana, en un immillorable punt de mira a nivell europeu. A Barcelona arrencà la gira i des de la capital catalana es va transmetre en *streaming*, en directe, a través de la plataforma Medici.tv, disponible a 182 països. Vie-

na és la capital històrica de la música occidental i Hamburg està al punt de mira a causa de la recent inauguració de l'Elbphilharmonie (vegeu Escenaris del Món), això situa Barcelona en un focus d'interès difícilment superable.

Semblava agosarat imaginar un cartell de "localitats exhaurides" a tots cinc concerts. Però més de sis-centes persones van assistir a tots cinc concerts. Com s'explica un èxit d'aquestes característiques? Doncs com es fa amb les grans empreses... per un *mix* de bogeria i estratègia. Una dosi enorme de talent, però encara una més gran d'entusiasme. Beet-

hoven va escriure aquesta música en unes condicions molt desfavorables, a causa de la seva sordesa. Però el talent unit a un treball continuat, com el que es veu en els membres de l'encara jove orquestra veneçolana, són els que porten a l'excel·lència.

Europa viu temps convulsos, en què l'accent està posat més a defensar la identitat i la diferència que no pas a obrir les portes a la humanitat. Una Europa fundadora del concepte de llibertat social i de la idea d'agermanament entre els pobles, ideals que inspiraren l'obra musical de Beethoven: la

Novena conté una "Oda a l'alegria" que esdevingué l'himne d'una Europa unificada. I es donen circumstàncies paradoxals com aquesta: que una orquestra estrangera, que no porta en l'ADN una forma concreta d'interpretar la música de Beethoven tal com la història ha estipulat, sigui la que dona al món una lliçó de defensa de la música universal. I que ens recordi que aquesta música és una crida a la humanitat, més enllà de credos o ideologies. Mentrestant, on la música obre fronteres, Europa es dedica a tancar-les. Paradoxa curiosa que ens hauria de fer reflexionar no només en termes musicals, sinó, naturalment, també en termes humanitaris. ✂

A. BOFILL

COL·LABOREN EN AQUEST NÚMERO

Jaume Comellas
doctor en periodisme,
historiador de l'art i professor
universitari, va ser guardonat
amb el Premi Nacional de
Periodisme l'any 1992. Va
dirigir la «Revista Musical
Catalana» i entrevista **Raimon**.

Eduard Sant Chalois
llicenciat en història de l'art
per la UAB i postgraduat
en direcció i gestió
d'institucions, empreses i
plataformes culturals per la
UPF escriu sobre **Els hereus
de la Nova Cançó**.

Mireia Pacareu
és musicòloga, economista
i gestora cultural. Treballa
al Departament de Producció
de Catalunya Música.
És autora de la segona
part del dossier.

Marta Grassot
és llicenciada en història de
l'art, en història i ciències
de la música i graduada
superior en arxivística i gestió
documental. Dirigeix
el CEDOC. Descobreix la
figura de **Francesc Pujol**.

Martí Sancliment
és músic i historiador de l'art
especialitzat en història de la
música, a més de divulgador
musical. Treballa per a Jordi
Savall i com a guia en viatges
musicals i culturals. Parla de
l'Oboè barroc.

REVISTA MUSICAL CATALANA

WWW.REVISTAMUSICAL.CAT

Núm. 356 • Abril-Maig 2017
5a Època • Any XXXIII

www.revistamusical.cat
facebook.com/
revistamusicalcatalana
twitter.com/RevistaMusCat

Consell Editorial: Rafael Argullol,
Josep M. Busquets, Salvador
Cardús, Benet Casablanca, Jaume
Comellas, Gabriel Ferrer, Joaquim
Garrigosa, Albert Guinovart, Carles
Guinovart, Lluís Millet i Loras,
Ramon Muntaner, Antoni Pallès, Àlex
Robles Fitó, Antoni Ros Marbà, Àlex
Susanna i Josep Vila i Casañas.

Direcció: Mercedes Conde Pons
mconde@palaumusica.cat
Tel.: 93 295 72 26

Redacció: Teresa Martínez
revista@palaumusica.cat
Tel.: 93 295 72 28

Consell de Redacció: Josep
Barcons, Mercedes Conde Pons,
Elena Cuesta, Sílvia Díez, Javier
Pérez Senz, Toni Quero i Pere
Romanillos.

Col·laboren en aquest número:
Josep Barcons, Jaume Comellas,
Mercedes Conde Pons, Sílvia Díez,
Víctor García de Gomar, Miquel Gené,
Pep Gorgori, Marta Grassot, Víctor
Medem, Mireia Pacareu, Mònica
Pagès, Javier Pérez Senz, Marta
Porter, Quim Roser, Martí Sancliment
i Solé, Eduard Sant Chalois, Albert
Torrens, Lluís Trullén, Jacobo Zabalo i
Eduard V. Patsi.

Publicitat: Mercedes Conde Pons
mconde@palaumusica.cat
Tel.: 93 295 72 26

Portada: Raimon.
Foto de Quim Roser

Edita: Sàpiens Publicacions
(Sàpiens, SCCL)
Fundació Orfeó Català-Palau
de la Música Catalana

**Conceptualització i realització
editorial:**
Àrea de desenvolupament
i nous projectes:
**Sàpiens Publicacions
(Sàpiens, SCCL)**
www.som.cat

Director de l'àrea: Pere Romanillos
promanillos@sapienspublicacions.cat

Coordinació: Sílvia Díez

Disseny editorial: Albert Bernat

Il·lustració: Roger Pibernat

Impressió: Rotocayfo
(Impresia Ibérica)

Distribució
UDL Libros

Dipòsit legal: B-34.432/83
ISSN: 1887-2980
Membre de l'APPEC
Membre de CEDRO
Versió digital: iQuiosc.cat

Mariona Carulla i Font, presidenta

c/ Palau de la Música, 4-6
08003 Barcelona
Tel.: 93 295 72 00
Palau de la Música Catalana, telèfon
d'atenció al client: 902 442 882
(de dilluns a dissabte, de 9.30 a 21 h)
www.palaumusica.cat
www.orfeocatala.cat

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

EDITORIAL 3

IMPRESCINDIBLES 6

NOTÍCIES 10

EN PORTADA

RAIMON

Un adéu des del Palau de la Música Catalana ... 14

REPORTATGE

ELS HEREUS DE LA NOVA CANÇÓ

D'Antònia Font a Mishima i Manel 18

ACTUALITAT

TEMPORADA 2017-18

*Les programacions del Gran Teatre del Liceu,
del Palau de la Música Catalana i de l'OBC 22*

CORAL

FRANCESC PUJOL I PONS

Una personalitat polièdrica 26

ENTREVISTA

ANDRÁS SCHIFF

Estimar a través del piano 30

DOSSIER

L'EVOLUCIÓ DELS ESTUDIS
D'ENREGISTRAMENT ENTRE
ELS SEGLES XX I XXI

Què queda del model Karajan? 34

*Els nous camins tecnològics
i empresarials 38*

Aquesta revista té banda sonora. Escolta-la a Spotify

GLORIA ROMANELLO

34

MÚSIQUES MODERNES

LUIS CODERA PUZO

Les decisions d'un músic polifacètic 42

EL COMPOSITOR

ANTONIO DE CABEZÓN

La diplomàcia cultural a l'Espanya del Segle d'Or . 46

L'ÀNIMA DEL SO

L'OBOÈ BARROC

La veu de l'expressió 48

ESCENARIS DEL MÓN

ELBPHILHARMONIE D'HAMBURG

Un portal obert al món 52

ACCENTS 56

MÚSICA ENCREUADA 63

MÚSICA A LA RÀDIO 64

MELÒMANS

ALFONSO ALZAMORA

Pintor i escultor 66

52

RALPH LARMANN

30

IMPRESCINDIBLES

23 DE MAIG
AL PALAU DE
LA MÚSICA
CATALANA

CONCERT

LETICIA MORENO

Yuri Temirkanov torna al Palau amb la seva Orquestra Filharmònica de Sant Petersburg i un repertori eminentment rus. La seva trajectòria irreprotxable el fa un gran valedor del gran repertori rus, que en la *Simfonia núm. 6, "Patètica"* de Txaikovski té un dels màxims exponents del repertori romàntic del segle XIX a Rússia.

Leticia Moreno, violinista madrilenya, obsequiarà al públic del Palau el *Concert per a violí, op. 99* de Dmitri Xostakóvitx. Escrit durant els terribles anys de censura que Stalin va imposar a Xostakóvitx, l'obra no va ser estrenada fins a l'any 1955 en mans de David Oistrakh. Són 35 minuts de música en quatre moviments en què es poden percebre homenatges a Elgar (*Concert per a violoncel*), Beethoven (motiu del destí) i Stravinsky (*Petruixka*). Com en tots els concerts de Palau 100, es podrà aprofundir en les obres amb una sessió del "Parlem de música", que serà a càrrec de Joan Oller, director del Palau de la Música.

• **23/05 (20.30 h).** Palau de la Música Catalana • **Preus:** de 20 a 110 € • **Organitza:** Fund. Orfeó Català-Palau de la Música Catalana. Més informació a www.palaumusica.cat

ABRIL

31/03, 01/04 i 02/04. Una de les directores més sol·licitades actualment, Simone Young, es posa al capdavant de l'OBC amb un programa que s'obre amb les *Tres danzas españolas* d'Enric Granados. Amb la participació del violinista Ray Chen, a L'Auditori s'escoltarà també la *Serenade* de Leonard Bernstein, inspirada en *El banquet* de Plató, i el *Concert per a orquestra* de Béla Bartók.

www.auditori.cat

02/04. El violoncel·lista català Lluís Claret, deixeble de Pau Casals, torna a la Sala de Concerts del Palau de la Música per interpretar les quatre primeres *Suites per a violoncel* de J. S. Bach. Organitzat per Camera Musicae, aquesta formació convida el mateix mes, concretament el dia 23 d'abril, la gran clarinetista alemanya Sabine Meyer a interpretar el *Concert per a clarinet* de W. A. Mozart.

www.palaumusica.cat

05/04. Magnífica oportunitat d'escoltar una de les obres corals més importants del segle XX, el *Requiem* de Maurice Duruflé. L'Orfeó Català, sota la direcció del seu titular, Simon Halsey, comptaran amb uns solistes instrumentals de luxe, com són l'organista Juan de la Rubia i el violoncel·lista Lluís Claret, a més de les veus del baríton Josep-Ramon Olivé i la mezzosoprano Tànit Bono.

www.palaumusica.cat

06/04. Referència mundial en la interpretació de música dels segles XX i XXI, el Quatour Diotima participa al cicle Sampler Sèries amb un programa que inclou obres d'Alberto Posadas i Hector Parra, així com també el *Quartet de corda núm. 7* de G. F. Haas. L'endemà del concert, l'ESMUC Ensemble oferirà en el mateix cicle un concert amb música de Cage, Adams, Glass, Reich i Lang.

www.auditori.cat

10/04. Continuant amb la tradició estesa per les millors sales d'Europa de presentar cada any la *Passió segons sant Mateu* de J. S. Bach, el Palau de la Música Catalana ja fa uns anys que s'ha sumat a la iniciativa i, enguany, cedeix el testimoni al gran director especialitzat en interpretació amb criteris històrics René Jacobs. El músic flamenc comptarà amb l'Akademie für Alte Musik Berlin i el RIAS Kammerchor.

www.palaumusica.cat

16/04. Coincidint amb el Diumenge de Pasqua, la flautista Elisabeth Franch, resident a La Pedrera, oferirà un concert en formació de cambra amb col·laboradors il·lustres, com el pianista Albert Guinovart i un quintet de vent que completaran Pilar Bosque (oboè), Manuel

DEL 18 AL
23 D'ABRIL A
L'AUDITORI DE
BARCELONA

FESTIVAL

EMERGENTS BARCELONA MUSIC FESTIVAL

L'AUDITORI DE BARCELONA impulsa una nova proposta musical en format de festival en què es vol posar en valor el nou talent, tot oferint propostes musicals que van des de la música de cambra al concert simfònic, del jazz a la música clàssica. Una proposta intensiva que oferirà diversos concerts al dia, alguns dels quals ja formen part d'altres cicles que conviuen a L'Auditori: temporades de la Banda Municipal, l'OBC i Amplificats. El nou Festival Emergents tindrà lloc del 18 al 23 d'abril, tot just després de Setmana Santa, amb concerts als diversos espais de l'Auditori de Barcelona, alguns en sessió contínua. En aquesta primera edició el festival comptarà amb una trentena de joves talents nacionals i internacionals. Formacions de cambra com l'**Azahar Ensemble**, Quartet Armida, Novus String Quartett, Dúo Vallés-Vera, Aldamena Duo i solistes com els pianistes Lluís Grané, Mariam Batsahsvili, Marevna Ortega, Paulina Dumanaitė, el violoncel·lista Òscar Alabau i el violinista Serguei Malov. Els joves Aurelien Pascal i Fernando Arias (violoncel), Miguel Colom i Rosanne Philippens (violí) i Juan Pérez Floristán (piano) actuaran amb l'OBC sota la direcció de Lawrence Foster en diverses obres d'Elgar, Beethoven i Bartók. El festival inclou també actuacions de jazz en col·laboració amb les tres escoles superiors de Catalunya: ESMUC, Conservatori del Liceu i Taller de Músics, i alguns dels seus millors alumnes, com el cantautor Pere Martínez, el pianista Xavi Torres i la saxofonista i cantant Eva Fernández, entre d'altres.

• **Del 18/04 al 23/04.** Auditori de Barcelona • **Preus:** de 5 a 56 €. Alguns gratuïts • **Organitza:** Auditori de Barcelona. Més informació a www.auditori.cat.

Martínez (clarinet), María José Rielo (fagot) i Ionut Podgoreanu (trompa). Junts oferiran obres de Roussel, Rimski-Kórsakov, Demerssemann, Webster i Poulenc.

www.lapedrera.com

21/04. La darrera proposta del cicle Off Liceu, creat per promoure la música d'avui, compta amb Marc Parrot, Jordi Domènech i Joan Magrané. Tres propostes ben diferents en estil, amb la veu com a nexa d'unió, que busquen trencar els prejudicis sobre la creació musical actual. Marc Parrot actuarà sol, mentre que l'obra de Jordi Domènech és per a quartet de corda i solista, i Joan Magrané presentarà

cançons per a soprano i piano.

www.liceubarcelona.cat

24/04. Després d'haver presentat a Barcelona les seves versions de les òperes més famoses de W. A. Mozart: *La flauta màgica*, *Don Giovanni* i *Le nozze di Figaro*, René Jacobs dirigirà la darrera òpera de la trilogia Mozart-Da Ponte, *Così fan tutte*, i clourà així el projecte de llarg recorregut amb el Palau de la Música. Hi participarà el Cor de Cambra del Palau i la Freiburger Barockorchester.

www.palaumusica.cat

24/04. Una batuta indiscutiblement vinculada a la tradició musical russa és la de Vladimir Fedosseiev, que

enguany dirigirà l'Orquestra Simfònica Txaikovski, de la qual és titular, a L'Auditori. El programa, entroncat en el romanticisme rus, inclou la suite del ballet *El llac dels cignes* de P. I. Txaikovski i el *Segon Concert per a piano* de S. Rachmàinov, amb Varvara com a solista.

www.ibercamera.com

25/04. Una de les veus de contratenor més ben valorades actualment és la del nord-americà Bejun Mehta, posseïdor d'un instrument de gran bellesa i un timbre vellutat. El contratenor torna a Barcelona en el seu debut al Palau de la Música, amb un programa de gran atractiu, amb àries d'òpera de Händel, Vivaldi

FESTIVAL

FESTIVAL DE PASQUA DE CERVERA

LA VII EDICIÓ DEL FESTIVAL DE PASQUA DE CERVERA de música clàssica catalana tindrà lloc a Cervera entre el 6 i el 16 d'abril de 2017. Enguany el projecte artístic del Festival presenta una nova cara visible, el director Josep Maria Sauret, que substitueix en el càrrec Xavier Puig, que en va ser fundador i impulsor.

Amb la mirada posada en la tradició i la recuperació patrimonial, el Festival de Pasqua de Cervera centra esforços enguany en la recuperació de la *Simfonia Homenatge a Beethoven* de Bernat Calvó Puig, organista i mestre de capella a la basílica de la Mercè a Barcelona, on morí i deixà un llegat d'unes sis-centes obres. Calvó va escriure aquesta simfonia per presentar-la a un concurs de les Festes de la Mercè l'any 1877. L'obra no resultà guanyadora i per això va caure en l'oblit. El Festival enguany comptarà també amb la col·laboració del **Cor Infantil Amics de la Unió** i els Cors del Conservatori de Cervera, la proposta de repertori amb Hirundo Maris Trio i Arianna Savall, la creació d'un concert de repertori jazzístic de música tradicional catalana amb el pianista Ignasi Terraza i la posada en valor del gran orgue romàntic Tepatti de l'església de Sant Agustí amb un concert de l'organista Miquel González i de la soprano Marta Mathéu. Altres propostes són les d'Aria Antiqua i el violinista Joan Espina, que recupera partitures de l'Arxiu Comarcal de Cervera i la proposta dedicada a la Nova Cançó de la Polifònica de Puig-reig, entre d'altres.

• **Del 06/04 al 16/04.** Diversos espais a Cervera. • **Preus:** de 3 a 15 €. • **Organitza:** Festival de Pasqua de Cervera. Més informació a www.festivaldepasqua.cat

i Caldara, acompanyat de l'Akademie für Alte Musik de Berlín. www.palaumusica.cat

25/04. Tornen a Barcelona The Sixteen i el seu director, Harry Christophers; aquest cop a L'Auditori amb un programa centrat en música escrita per a la Capella Sixtina. Les

millors obres de la polifonia italiana, d'Allegri a Palestrina, amb fragments d'obres tan icòniques com la *Missa Papae Marcelli* de Palestrina o el *Miserere* d'Allegri. www.auditori.cat

26/04. Format originalment l'any 1981 a Salzburg per quatre ger-

mans, els Hagen, el Quartet Hagen és un dels quartets de corda més reputats de l'actualitat. Al cicle Palau Cambra, la formació interpretarà tres dels sis *Quartets de corda*, op. 76 de F. J. Haydn, considerat per molts el pare del quartet, així com un dels exponents principals del Classicisme.

27/04. L'Associació Joan Manén compta amb un convidat excepcional a la seva programació: el pianista Josep Colom, que oferirà un recital de piano al Casal del Metge. Una oportunitat única d'escoltar les *Sonates núm. 2 i 3* de Frédéric Chopin, també virtuós creador de nocturns i preludis, al costat de *Cinc nocturns* de Manuel Blancafort i *Cinc preludis* de Frederic Mompou. www.joanmanen.cat

MAIG

02/05. Suggestiva proposta musical del contratenor d'Avià Xavier Sabata, que torna a Barcelona amb un concert d'àries d'òpera barroca a L'Auditori. Amb el títol *Mad songs*, el concert s'articularà amb fragments operístics de Purcell, Blow o Weldon en què els personatges mostren un episodi de bogeria. L'Ensemble Pulcinella i Ophélie Gaillard al violoncel acompanyaran el contratenor en aquesta vetllada musical. www.auditori.cat

02/05. Aquesta primavera ve farcida d'òpera en diversos formats. Al Liceu, la primera proposta porta el quart títol de Richard Wager, *L'holandès errant*, que es podrà veure escenificat en una proposta de Philipp Stölzl. Les veus d'Albert Dohmen, Egils Silins, Attila Jun, Emma Vetter i Anja Kampe seran responsables de la part musical, sota la direcció de la jove Oksana Lyniv. www.liceubarcelona.cat

03/05. Al Palau, i després de tancar la trilogia Mozart-Da Ponte amb René Jacobs, la proposta de John Eliot Gardiner per commemorar el 450è aniversari de Claudio Monteverdi passa per la seva particular lectura d'una de les òperes més conegudes, *Il ritorno d'Ulisse in patria*, que s'interpretarà per primer cop en versió íntegra a Barcelona. www.palaumusica.cat

08/05. Un altre projecte que arriba a la seva fi és el de Mark Padmore i Paul Lewis en la interpretació dels tres cicles de lied de Franz Schubert al llarg de diverses temporades. Enguany, amb el *Winterreise* (El viatge d'hivern), el baríton britànic Mark Padmore i el també britànic pianista Paul Lewis clouen un intens recorregut per tres obres magnes del lied romàntic. www.palaumusica.cat

10/05. Un dels directors espanyols més lloats de l'actualitat és el basc Juanjo Mena. El director natural de Vitòria es presenta a Palau 100 amb la BBC Philharmonic –una de les millors orquestres del Regne Unit– i un programa eminentment romàntic: la *Simfonia núm. 4, "Romàntica"* de Bruckner i el *Concert per a*

DEL 30
DE MARÇ AL
9 D'ABRIL A LA
FABRA I COATS

FESTIVAL

FESTIVAL MIXTUR

LA PROGRAMACIÓ DEL FESTIVAL MIXTUR, dedicat a les músiques de recerca i a la creació interdisciplinària, compta enguany amb formacions de renom internacional, com el Plural Ensemble, *Quatour Diotima*, Ensemble Drama!, Quartetto Maurice, Kommas Ensemble i Neue Vocalsolisten Stuttgart, que oferiran concerts amb obres de compositors com Hèctor Parra, Friedrich Haas, Giacinto Scelsi, Oriol Saladrígues, Gérard Grisey, Raquel García-Tomás i Joan Guinjoan, entre d'altres. Ramon Humet, Abel Paül, Eduard Resina i Fernando Villanueva són els compositors que han rebut un encàrrec del Festival per a aquesta edició.

La Convocatòria Mixtur ha rebut enguany 661 sol·licituds en les diverses categories, que inclouen obres instrumentals o mixtes, electroacústiques, audiovisuals, instal·lacions sonores i enguany s'hi ha inclòs una categoria de solistes i grups instrumentals especialitzats en interpretació de música contemporània i en improvisació lliure.

• **Del 30/03 al 09/04.** Fabra i Coats-Fàbrica de Creació • **Preus:** de 10 € (entrada de dia) a 40 € (abonament complet). Algunes activitats gratuïtes. • **Organitza:** Festival Mixtur. Més informació a www.mixturbcn.com

Cinques Simfonies més famoses de la història de la música: la de Beethoven i la de Mahler. Serà sota la direcció de Gianandrea Noseda, titular de l'Orquestra de Cadaqués. www.palaumusica.cat

19/05. Un *Requiem* de Verdi en 360° és el que proposa l'OBC a la recta final de la seva temporada de concerts. L'Orfeó Català col·laborarà en un títol que té en repertori, després d'haver-lo interpretat amb l'LSO i Vladimir Jurowsky, i ara el cantarà sota la direcció de Kazushi Ono, en una interpretació que inclou un espectacle de *mapping*. www.auditori.cat

20/05. Pompa britànica és el que promet l'Orquestra Simfònica del Vallès en aquest concert que dirigirà el seu nou titular, James Ross. Abans de la pompa pròpia de les marxes del britànic Edward Elgar, del qual s'interpretarà la primera, i de la *Simfonia* núm. 92, "Oxford" de F. J. Haydn, la violinista Teimuraz Janikashvili serà la solista del *Concert per a violí* de Max Bruch. www.palaumusica.cat

25/05. El director titular de l'Orquestra Simfònica del Liceu, Josep Pons, proposa un cicle de concerts entorn de la música de Txaiovski, en què destaquen les *Simfonies* núm. 4 i núm. 5 del compositor romàntic rus, i la interpretació del *Concert per a piano* núm. 1 amb Khatia Buniatishvili i el *Concert per a violí* amb Chad Hoopes. www.liceubarcelona.cat

Selecció realitzada per Mercedes Conde Pons

AQUESTA CARTELLERA
POT PRESENTAR CANVIS
DE DARRERA HORA.

piano núm. 3 de Beethoven, en les expertes mans del vienès Rudolf Buchbinder. www.palaumusica.cat

16/05. De Wagner a Monteverdi, el *bel canto* es fa present a la programació operística d'aquest mes de maig amb *La fille du régiment* de Donizetti. El Liceu recupera la imaginativa producció de Laurent Pelly amb un repartiment excepcional, encapçalat pel millor Tonio de l'actualitat, el mexicà Javier Camarena, i la soprano espanyola Sabina Puértolas com a Marie, sota la direcció de Giuseppe Finzi. www.liceubarcelona.cat

18/05. Dues orquestres i dues *Cinques* es reuneixen en un mateix concert. El cicle BCN Clàssics reuneix l'Orquestra de Cadaqués i l'Orquestra Castilla y León, per interpretar probablement les dues

CONCURS

CONCURS MARIA CANALS

CITA INELUDIBLE amb el piano és el Festival Maria Canals, on cada any arriben els joves talents del piano d'arreu del món àvids de fer-se un lloc a l'Olimp dels concursos de piano. Ja són 63 edicions d'èxit, d'ençà que la pianista barcelonina que li va donar nom el fundà per donar oportunitats als talents espanyols. Actualment el Concurs Maria Canals és molt més que un concurs, i així com el Palau de la Música Catalana –la seu oficial des dels inicis– obre les portes a tothom que vulgui seguir totes les proves eliminatòries fins a arribar a la gran final –enguany el 6 d'abril a la Sala de Concerts–, diverses activitats ompliran aquests dies Barcelona de pianos. Parlem de les activitats populars i pedagògiques com "Tu hi toques?", concurs alternatiu a través de Youtube inclòs dins l'OFF Concurs, amb més de 80 pianos de cua en espais públics i més de 300 activitats educatives, socials i participatives. També el "Maria Canals porta cua", el "Maria Canals Educa", "Em toca!" i, com a novetat, els "Pianos als patis" són algunes de les diverses opcions amb què tota la ciutadania podrà gaudir d'un concurs amb vocació cívica i que compta amb el generós patrocini de la Fundació Jesús Serra. Enguany hi participen 81 pianistes procedents de 31 nacionalitats, seleccionats entre més de 180 inscrits.

• **De 26/03 al 07/04.** Palau de la Música Catalana. • **Preus:** de 5 a 35 €. Algunes activitats gratuïtes. • **Organitza:** Concurs Maria Canals. Més informació a www.mariacanal.org

CORAL

XI SIMPOSI MUNDIAL DE MÚSICA CORAL

DEL 22 AL 29 DE JULIOL tindrà lloc a Barcelona l'11è Simposi Mundial de Música Coral, un dels esdeveniments més importants del món coral, que propicia la trobada entre els directors i els cors més prestigiosos del món, així com compositors i editors, amb l'objectiu de compartir la diversitat i l'excel·lència artística de la comunitat coral global. Aquesta és la primera vegada que el Simposi té lloc a Espanya, després d'haver-se celebrat amb anterioritat a Àustria, Finlàndia, el Canadà, Austràlia, Holanda, els Estats Units, el Japó, Dinamarca, Argentina i Corea.

El Simposi Mundial de Música Coral que es celebrarà a Barcelona està organitzat per la FCEC i la Federació Internacional per a la Música Coral (IFCM), amb

el lema "Els colors de la pau". Els colors simbolitzen el pluralisme de la vida coral internacional en la construcció d'un món en pau. El Simposi vol contribuir a aquest noble objectiu amb l'expressió més humana de la música: el cant.

El Simposi també vol promoure l'excel·lència, la cooperació i l'intercanvi. Per això reunirà els millors cors i directors corals. Està previst que en aquesta edició hi participin unes 4.000 persones. Per estar en aquesta edició s'han presentat 147 cors de 47 països diferents, els quals seran seleccionats com a cors convidats. Entre aquests, se n'han escollit els 24 millors. La inscripció per participar-hi és oberta i es pot formalitzar a l'enllaç següent: www.wscm11.cat/inscripciones. ➤

ADÉU A

Pere Artís i Benach (1940-2017)

Fundador de la «Revista Musical Catalana» en la seva etapa moderna (del 1984 fins a l'actualitat), va morir el 30 de gener de 2017. Historiador especialitzat en l'àmbit de la música coral, era considerat un dels màxims experts i investigadors d'aquest àmbit cultural. La seva relació amb l'Orfeó Català va ser intensa i llarga en el temps. Cantaire de l'Orfeó Català, va ser secretari de la Junta de l'Orfeó Català i assessor cultural del Palau de la Música Catalana. Va pertànyer a la plantilla de Forum Musical, empresa creada per l'Orfeó Català, que es feia càrrec de la gestió del Palau de la Música Catalana. L'any 1984 Pere Artís va afavorir la recuperació de la «Revista Musical Catalana» i va formar equip amb Jaume Comellas Colldeforns i Lluís Millet i Loras, nét de Lluís Millet Pagès, fundador de l'Orfeó Català. Era membre del Consell Editorial de la «Revista Musical Catalana». La seva dedicació i estima a l'Orfeó Català i el Palau de la Música Catalana i altres entitats corals com la Coral Sant Jordi, van ser incondicionals.

La Revista vol transmetre el seu condol a la família i l'estén a tota la família coral catalana, que ha tingut en ell una figura referencial i digna d'admiració. Que el seu amor per la música coral i la cultura catalana siguin inspiració per a les generacions futures. ➤

SANT JORDI 2017
LLIBRES MUSICALS
PER ACOMPANYAR
AMB LA ROSA

El espectáculo operístico
JAUME RADIGALES
Huygens Editorial

El crític musical i professor universitari Jaume Radigales ens proposa un repàs de l'espectacle operístic, en què n'analitza les dimensions estètiques, històriques i musicals i les seves connexions amb altres formes artístiques, com el cinema.

Y tú, ¿qué escuchas?
VÍCTOR GARCÍA DE GOMAR
Huygens Editorial

Quines són les músiques que escolten els artistes? Víctor García de Gomar fa una fascinant recopilació de les preferències de gairebé mil personalitats del món de la música i de les arts plàstiques, il·lustrada amb retrats de Martín García Cros.

REEDICIÓ

Manuel Blancafort

Integral de l'obra per a piano

TEXT Mònica Pagès Santacana

EL 28 DE GENER es va presentar a la Garriga una nova integral de les obres per a piano sol que va compondre Manuel Blancafort (1897-1987), interpretades per Antoni Besses. De fet, es tracta de la reedició dels tres compactes que Besses havia realitzat el 1994 per a Mandala/Harmonia Mundi, als quals s'han afegit dos més gravats el 2016 i que completen la integral amb les obres recuperades aquests anys i amb una de nova del 1948 que es titula *Tema i divagacions*.

Aquesta caixa de 5 CD, amb un total de 34 obres que ocupen 5 hores i 22 minuts de música, ha estat produïda per la Fundació Manuel Blancafort amb el segell Edicions Moraleda i l'ajut de l'Ajuntament de la Garriga, on va néixer el compositor. Per a Besses, que es va introduir en la música de Blancafort mitjançant la seva filla Camila, *"els Nocturns són, juntament amb El parc d'atraccions, que és la més coneguda, una de les obres cabdals per a piano de Blancafort"*.

En aquesta integral també trobem algunes obres escrites per a orquestra que el mateix Blancafort va transcriure al piano, com *Ermita i panorama*, *Liner on sea* o la *Sardana simfònica*. Per a l'edició final d'aquestes peces, Besses va consultar el Fons Blancafort existent a la Biblioteca de Catalunya, a fi de revisar-ne i reconstruir alguns passatges. *"Altres obres, com per exemple, Petites peces per a mans menudes i Nou cançons, són mostres originals i sorprenents de la meravellosa inventiva d'aquest gran compositor que respira de manera prominent un perfum català universal."* A propòsit d'aquesta recuperació, la Biblioteca de Catalunya exposarà material conservat a l'Arxiu Manuel Blancafort en una exposició que tindrà lloc del 17 d'abril al 16 de maig. 📖

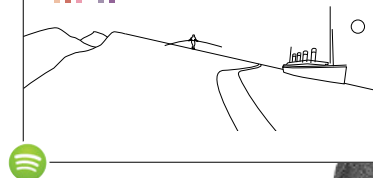
Manuel Blancafort

Obra completa per a piano

Obra completa para piano

Complete piano works

Antoni Besses, piano

TOTS EL VOLIEN A ELL...

Àngel Soler (1940-2017)

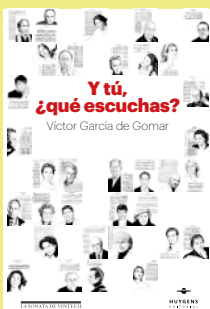
Ens ha deixat i ha posat de manifest que era un dels músics més respectats i admirats del nostre país i que era estimat per tothom en el món musical. La seva tasca enorme com a pianista i com a acompanyant expert, de meravellosa musicalitat i de seguretat infal·lible, és prou coneguda com per poder dir-ne alguna cosa més enllà d'una silenciosa admiració que és més eloqüent que qualsevol frase.

Partint d'una sòlida base amb J. Massià al CMMB, va ser un veritable pioner ampliant coneixements al Mozarteum de Salzburg amb P. Schillawsky o G. Moore. Amb una capacitat de lectura a vista gairebé llegendària i un coneixement increïble del repertori, va acompanyar nombrosos instrumentistes i cantants.

Fiabilitat absoluta, rigorós criteri musical i entranyable humanitat en van fer un pianista molt sol·licitat. Amb motiu del seu 75è aniversari, a Catalunya Música poden escoltar-se els mots de Maria Dolors Aldea: *"Tothom feia cas del que deia l'Àngel... els grans intèrprets que venien a Barcelona no portaven acompanyant, tots el volien a ell"*.

Com a professor, va fer una contribució a l'ensenyament de qualitat al nostre país amb el seu propi Estudi Àngel Soler i, en la magnífica maduresa de la part final de la seva carrera docent, al Conservatori del Liceu. Malgrat que la vida no li va posar les coses gens fàcils, una frase seva resumeix tot: *"He tingut una sort, i és que no m'he avorrit mai"*. 📖

Víctor Estapé

La melancolía de las obras tardías

BÉLA HAMVAS

Ediciones del Subsuelo

L'escriptor i filòsof hongarès inclou alguns textos sobre tema musical, com "La sonata Waldstein" o "La melancolía de las obras tardías", entre d'altres, on l'assagista disserta sobre les composicions de Ludwig van Beethoven.

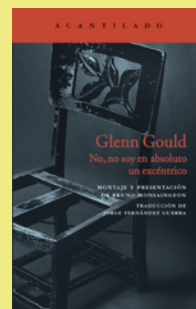

Glenn Gould. No, no soy en absoluto un excéntrico

BRUNO MONSAINGEON

Acantilado

Monsaingeon, que va aconseguir travar una amistat i col·laboració amb Glenn Gould que es va perllongar fins a la prematura mort de l'intèrpret, evoca aquí l'amic i les vivències compartides.

FONS PERE RIGAU DEL MUSEU DE LA MEDITERRÀNIA DE TORROELLA DE MONTGRÍ (TomR)

Marta Grassot i Radresa · fotografies IFMuC

El Fons Pere Rigau va ser donat per Rogeli Lloveras i Rigau l'any 2002 a l'Arxiu Històric de Torroella, situat al que aleshores era el Museu del Montgrí i del Baix Ter. De les 475 obres que integren el fons, més de 400 són sardanes del propi Pere Rigau. La majoria d'aquestes sardanes s'han conservat en el format de la "joga" (quadern que agrupa un conjunt de sardanes d'ús habitual entre els intèrprets de sardanes). El fons conté també repertori popular destinat als balls de festa –xotis, masurques i americanes, entre d'altres–, escrit per a l'orquestra popular de l'època (1 flauta, 2 clarinets, 1 fiscorn, 2 trombons, 2 cornetins, 2 violins i 1 contrabaix). El fons acull també música per a concert fruit d'arranjaments del mateix Pere Rigau, entre els quals cal destacar una marxa inspirada en *Le prophète* de Meyerbeer, i sis fantasies, la majoria per a violí i orquestra, inspirades en òperes com *La juïve* de J. F. Lévy Halévy, o sobre motius de pàgines de G. Verdi com *Rigoletto*, *Il trovatore* o *Nabucco* i *La favorita* de Donizetti, fet que posa en evidència la integració del gènere operístic italià als repertoris de caire popular del segle XIX. També cal fer esment de la influència de la sarsuela, com ho palesen sardanes com *El chaleco blanco*, *De Madrid a París* i *La caza del oso*, els títols de les quals coincideixen amb els de tres sarsueles de Federico Chueca estrenades a Barcelona el 1890. Així mateix, la sardana *Los trasnochado-*

res du el mateix títol que la sarsuela del compositor Manuel Nieto, de Reus, escrita també a final del segle XIX. Un altre dels elements que cal destacar d'aquest fons és l'obra que du per títol *Sardana de la opera 'Garin' instrumentada per Pere Rigau*. Tomás Bretón decidí incloure en la seva òpera *Garin* una sardana per palesar el seu agraïment al públic barceloní, que tan bé havia acollit el 1889 *Los amantes de Teruel*. Bretón va cercar assessorament entre els compositors de sardanes de més renom de l'època, i hi ha qui afirma que s'adreçà a Pere Rigau,

i d'altres a Antoni Agramont, de Castelló d'Empúries; de tota manera, davant la presència d'aquesta obra en el fons, ens sembla versemblant pensar que es podria tractar de la que Rigau escriví com a proposta d'inspiració per a la sardana de Tomás Bretón. El fons també conté 10 sardanes de Joaquim Vallespí, 9 de Josep Serra i, en menor nombre, de Vicenç Bou (4), Enric Sans (2), Ferran Says (1), així com 5 obres per a veu i piano de Rogeli Rigau, germà de Pere Rigau. L'edició impresa del catàleg del fons va veure la llum el març del 2009¹.

¹ GRASSOT I RADRESA, Marta. *Inventaris dels fons musicals de Catalunya. Volum 3: Fons del Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 2009. "Arxius i Documents. Eines de Recerca", núm. 6.

Sobre la música. Ensayos completos y conferencias

ALFRED BRENDEL

Acantilado

El magnífic intèrpret de Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert i Liszt, presenta aquí l'antologia dels seus textos sobre l'especialitat. Les seves idees sobre diferents compositors són un tresor per a músics i melòmans.

El siglo de 'Jenufa'. Las óperas que cambiaron todo [1900-1950]

SANTIAGO MARTÍN BERMÚDEZ

Ediciones Cumbres

Ofereix la possibilitat d'endinsar-se en la intensa vida operística del segle XX per mitjà d'un recorregut de les òperes compostes durant la primera meitat del segle XX: Debussy, Berg, Prokófiev i, sobretot, el txec Janáček.

AFERS EXTERIORS

COMUNICAR EN TEMPS MODERNS

TEXT Víctor Medem, gestor musical

LA GUERRA OBERTA que el president Donald Trump ha declarat als mitjans de comunicació que cobreixen la informació política als Estats Units posa de rellevància un debat que ve de lluny: el control de la comunicació institucional. Totes les empreses i institucions de rellevància, també en l'àmbit cultural, dediquen una àmplia bateria de recursos a construir un discurs que retroalimenta la seva imatge pública, però també té una enorme influència en la captació de recursos econòmics i en moltes altres facetes. Fins i tot els artistes més influents de la música posen les seves relacions amb la premsa i altres mitjans de comunicació en mans de gabinets externs, molts cops aliens al fet artístic i musical. Es tracta de guanyar la lluita pel control del flux informatiu, certament complex en temps de twitter, instagram i el des- pertar al costat del mòbil o de la tauleta.

La comunicació és un dels reptes principals de les institucions musicals. “És un mercat en recessió, o que almenys molts perceben en risc de recessió. Per això cada cop s'intenta influir més a través de la comunicació directa amb el client i amb els stakeholders. Les relacions amb els mitjans de comunicació són complexes i molts cops no tenen un retorn comercial, sinó més aviat institucional”, explica Markus Fein, l'intendent d'un dels festivals més importants a Alemanya, el Festspiele Mecklenburg-Vorpommern, que programa centenars de concerts cada estiu en una regió despoblada al nord de Berlín. “Existeix una preocupació per crear i gestionar un relat propi, que ens permeti sobresortir en un context de gran competència i sobreabundància d'oferta”, relata Sebastian Nordmann, director general de la **Konzerthaus Berlín**, que sempre ha estat a l'ombra de la Philharmonie de la mateixa ciutat. “L'aposta per generar canals de comunicació propis és bàsica. Són els que acullen millor els continguts que generem dintre

de la casa. La nostra revista pròpia té una circulació de prop de vint mil exemplars cada quadrimestre. Amb aquestes xifres no ens costa adquirir ingressos a través de publicitat i, d'aquesta manera, és una publicació sostenible per si sola. A més, als nostres patrocinadors i artistes els encanta llegir continguts exclusius. I per als músics de la nostra orquestra, actua com a eina de motivació, ja que els demanem que estiguin al Consell de Redacció. Ara mateix aquesta publicació té repercussions financeres, comunicatives, de recursos humans i identitaris per a la nostra casa. Forma part del nostre ADN.”

Aquesta aposta ha suposat una retallada en la inversió publicitària externa de la Konzerthaus. Els mitjans especialitzats alemanys veuen minvar de manera generalitzada els seus ingressos, fet que posa en perill el seu futur. “La seva aposta és una difusió àmplia i variada i també el mercat internacional”, ens comenta Ulrike Wilckens, directora de l'agència de comunicació Ophelia's, especialitzada en música clàssica amb seu a Munic.

Avui s'ha arribat a nivells de sofisticació remarcables en el que abans anomenàvem comunicació corporativa, que converteix la lectura igual d'amença que una revista especialitzada. Però en temps de soroll mediàtic constant i d'una sobreexposició, seria un error infravalorar les veus externes. Només cal recordar una anècdota fatídica de la inauguració de la ja famosa Elbphilharmonie a Hamburg. La institució parlava d'una acústica “miraculosa”, “única al món” i l'endemà del concert inaugural els dos crítics dels diaris més llegits d'Alemanya, que havien estat asseguts darrere de l'orquestra, van denunciar que des dels seus seients l'acústica ho era tot menys ideal. I la notícia es va escampar com el foc. Al final, i després d'una inversió milionària en comunicació, es van oblidar de la llei més bàsica: el crític, que escull sempre ell mateix el seu seient! ▮

Palau de la Música
Catalana

Fes Palau, fes-te'l teu!

DILLUNS, 24 D'ABRIL DE 2017 – 20.30 h

Così fan tutte

Mozart

Freiburger Barockorchester
Renée Jacobs, director

DIMARTS, 25 D'ABRIL DE 2017 – 20.30 h

Bejun Mehta, contratenor

Diàleg entre Händel i Bach

Akademie für Alte Musik Berlin
Bernhard Forck, director

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEO
CATALÀ

Entrades a
www.palaumusica.cat
i a Taquilles del Palau

Amb la col·laboració de:

DEL 5 AL 28
DE MAIG
RAIMON. DOTZE
RECITALS DE
COMIAT AL PALAU
DE LA MÚSICA

EN PORTADA

RAIMON S'ACOMIADA

ENTRE ELS DIES 5 i 28 DE MAIG, RAIMON OFERIRÀ UN TOTAL DE DOTZE RECITALS AL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA QUE CONSTITUIRAN EL SEU ADÉU A L'ACTIVITAT PROFESSIONAL. SERÀ LA FI D'UN TRAJECTE QUE VA COMENÇAR L'ANY 1961, FA CINQUANTA-SIS ANYS, A LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, A MEITAT DE LA SEVA CARRERA UNIVERSITÀRIA, I RES NO PODIA FER PREVEURE EL QUE VA VENIR DESPRÉS. SERÀ UN ADÉU EN UN MARC AMB UNA JUSTIFICACIÓ CONTUNDENT QUE ELL MATEIX EXPOSA.

TEXT Jaume Comellas • FOTOGRAFIES Quim Roser

RAIMON: El Palau és el lloc on he actuat més. Han estat quaranta-quatre vegades sol, i amb altres companys, més de cinquanta. Realment és on m'he trobat més de gust.

JAUME COMELLAS: Per què et retires justament ara i no en un altre moment?

R: Un dia o altre havia de ser. Ja són cinquanta-cinc o cinquanta-sis anys de trajectòria. Arribo a Barcelona l'any 1962. Ara em trobo bé, però cada dia les coses van essent més complicades. Entre el dos, l'Analissa [la dona de Raimon] i jo, tenim més de cent cinquanta anys d'edat i l'ofici és dur; és esplèndid, però és dur. No sé si més endavant podré fer les coses com vulgui. Ara estic bé, però acabar les cançons cada vegada em costa més. Ha estat una decisió presa amb el temps. Volíem fer-ho l'any passat, però per diverses raons no va ser, no ho acabàvem de veure prou clar; volíem fer una mena d'any sabàtic, i mentrestant, amb el canvi polític a València, amb l'accés al poder de l'esquerra

valencianista, em van proposar fer una gira pel País Valencià; al principi volia dir que no, però al final va ser molt bonic; vaig fer vint recitals en setze poblacions diferents.

Té més clar que ha d'acabar la seva carrera professional que no què farà a partir d'ara.

R: No estic pensant què faré després. L'Analissa i jo hem de pensar-ho; si ens quedem aquí, si anem a València; hi ha un munt de circumstàncies. Aquí tenim amics i hi tenim els metges, hi portem cinquanta anys, tota una vida. Hi ha moltes coses que ens lliguen a Barcelona; ja ho veurem. A Xàbia, ens hi trobem molt de gust. Estic en una edat bona per dir, "fins aquí ha arribat la riuada". Penso en la quantitat d'amics que s'han mort, alguns més grans que jo, d'altres més joves... Fuster, Espriu, Gispert, Alfaro... I aquest ja és un món inexistent.

EL RAIMON POLÍTIC
NO ENS HA DEIXAT
VEURE EL POETA, I EL
POETA NO ENS HA
DEIXAT VEURE EL MÚSIC,
ENRIC GISPERT DIXIT

Ha citat amics importants i hi insistirà; insistirà en la fortuna d'haver-los tingut. Un d'ells, l'Enric Gispert, un gran savi del qual serva un record molt especial.

R: Va ser una gran sort arribar a Barcelona i trobar l'Enric. A ell i la seva esposa, l'Anna Nubiola. Moltes vegades ens quedàvem fins a les dues de la nit discutint sobre mil detalls de la interpretació. I era divertit quan venia al Pa-

UNA POÈTICA, UN TESTIMONI...

Quan en el darrer recital de comiat de Raimon aquest mes de maig s'apaguin els llums de l'escenari del Palau de la Música, s'haurà apagat també un món en el qual molts ens hem sentit identificats al llarg de més de mig segle. Tots els seus coetanis l'hem acompanyat i ens ha acompanyat amb *Al vent*, *Ahir*, *Diguem no*, *Indesinenter*, *Veles e vents*, *Jo vinc d'un silenci*, *Com un puny*... I hem crescut amb els seus èxits, amb els seus reconeixements i... amb els seus silencis únics, imposats tantes vegades. Història intensament viscuda d'una generació que intenta transmetre a les posteriors els valors imperibles d'unes cançons, d'una poètica i d'un testimoni. Adéu.

una altra. Si no hagués acabat la carrera, potser no m'hauria posat a cantar. I el mes de setembre del 1963 canto *Se'n va anar* al Festival de la Canción del Mediterráneo i ja tot ve seguit. I apareix el disc amb aquesta cançó i amb *Diguem no*, que hi havia la qüestió que si la prohibien es carregaven tot el disc. Es va revisar el text, no surten les paraules "presó" ni "treballadors" i així va poder sortir.

La conversa entra en una zona més abstracta, més de les idees i dels grans conceptes.

➤ lau i el policia no el deixava entrar; deia: "Sóc l'afinador"; i realment afinava la meua guitarra amb una gran cura. La guitarra que tinc me la va regalar l'Analissa, però es va fer aconsellar per ell. També havia escrit poesia. He tingut amics de qualitat com Joan Fuster, o Joan Miró, que va venir a tres dels quatre recitals que vaig fer a París, a l'Olympia; o Andreu Alfaro, Vicent Ventura, persones que unien grandesa intel·lectual amb una gran categoria personal. Aquestes persones han estat molt importants a la meua vida.

JC: El miracle de la salut intacta de la veu ens porta novament a l'Enric Gispert.

R: Quan vaig arribar a Barcelona l'Enric era assessor musical de la discogràfica Edigsa i va voler estudiar la meua veu; va fer venir un professor de cant, el Jordi Albareda. I mentre jo cantava anava dient: "És que fa el que ha de fer". Jo havia cantat de nen a la coral de Xàtiva i havia tocat el flautí i la flau-

ta a la banda del meu poble. Però no he estudiat mai cant i no he anat mai amb ningú que me n'ensenyés. I va anar així, un bon dia arribo a la universitat l'any 1959 i em trobo amb una guitarra i a partir d'aquí ve tot.

JC: Quan t'adones que definitivament seràs cantant? Que ja serà irreversible?

R: És quan vinc a Barcelona i el mes de desembre del 1962 canto al Fòrum Vergés. Canto *Al vent*, *Som* i *La pedra* i hi trobo una resposta que no m'esperava; vaig veure que aquella gent valorava les meves cançons més que no jo i que hi donaven una importància que jo no en tenia consciència. Em va arribar una mena de comunió inesperada. Amb aquestes cançons i amb *A colps* faig el primer disc. I trobo que mentre a València em deien Pele aquí em diuen Raimon. I això ja queda fixat. Havia acabat la carrera de filosofia i lletres i es presenta la disjuntiva de si em dedico a una cosa o a

"És difícil ser un mateix essent popular, però crec que ho he aconseguit", diu Raimon

JC: L'Enric Gispert va dir que en tu el Raimon polític no ens ha deixat veure el poeta, i que el poeta no ens ha deixat veure el músic.

R: Crec que és la millor definició que s'ha fet de mi. Tot ve de l'actitud del temps de la dictadura que impedia veure la meua vessant poètica i com a músic. Quan l'Enric va dir això era abans dels vuitanta. I això va calar en molta gent. A Catalunya està superat, però a Espanya no i s'ha quedat amb això. I els mitjans de comunicació ho han afavorit. Amb tot, altres llocs també ho han superat: Madrid, el País Basc i una mica Andalusia.

JC: És curiós el fet que quan va arribar la normalitat democràtica, les forces progressistes us van menystenir.

R: És que tot ve d'això. I no sols va afectar la

Raimon se sent
molt a gust al
Palau. Hi ha actuat
més de cinquanta
vegades.

música, sinó també la literatura i la plàstica. Es considerava que si es feia quelcom compromès o si l'artista anava contra corrent, el que feia no tenia valor artístic; només tenia valor polític. I després, amb la Transició, aquesta idea les forces progressistes se la van fer seva en el si de la seva claudicació. Pensa que l'any 1979 i fins al 1981, quan ja s'havien celebrat eleccions, encara funcionava la censura...

JC: "Cantar no vol dir mai enraonar ni raonar", has escrit.

R: Sí, és clar; el cant és música, té tot allò que té la música. El filòsof Jankélévitch, que havia estat amic de Mompou, deia que la música significa i no significa. És una cosa emocional i això no vol pas dir que no pugui

dir coses. El cant i la música s'adrecen a les emocions i les emocions són difícils de raonar; per què aquesta cançó o aquesta música m'emocionen o no...; quan un s'emociona no pensa.

JC: ¿Encara et posa eufòric el contacte amb el públic?

R: Sí, sí; a l'escenari em trobo més bé que no a casa.

JC: ¿És possible ser un mateix essent popular?

R: És difícil, però crec que ho he aconseguit. El públic es creu que et coneix pel que veu als mitjans de comunicació, però tu ets molt més que això i es fan una idea que no es correspon amb la realitat.

JC: ¿El moviment de la Nova Cançó ha estat un fenomen molt unigeneracional, que no ha traspassat la vostra generació?

R: Jo crec que sí que ha traspassat la nostra generació. El que passa és que potser no s'han posat les condicions perquè els joves s'hi acostessin, com preus assequibles i més presència en els mitjans de comunicació. Jo crec que tinc un públic heterogeni i que en el meu tipus de música l'important no és l'edat, sinó que sàpiga llegir i escriure. Si fas Ausiàs March o Espriu estàs acostumat a un públic. Però potser sí que els d'entre cinquanta i setanta anys d'edat haurien de ser el nostre públic.

JC: I en aquesta mateixa línia argumental, ¿fins a quin punt el nou moviment de rock català són els vostres continuadors?

R: Això ho haurien de dir ells. Jo em trobo bé amb algunes coses que fan i per descomptat amb la llengua. Però, mira, quan vaig començar a Barcelona, la primera crítica que em va fer l'Albert Mallofré em va considerar un rocker i també ho van fer altres.

Final inesperadament obert... ▶

LA CARA AL VENT

Aquell vent que impactava al seu rostre mentre anava d'acompanyant en una Vespa recorrent una carretera anònima de València va inspirar l'autèntica pedra angular de la trajectòria artística de Raimon. Resulta suggestiu especular sobre què hauria estat ell i la seva carrera artística sense *Al vent*, sense aquest himne fundacional, sincer, net i rotund tan representatiu d'una força interior personalíssima.

El grup mallorquí
Antonia Font
i, al costat, la
cantautora
catalana Núria
Graham, Lluís
Gavaldà, Iñaki
d'Els Petis i
Mishima.

ELS HEREUS DE LA NOVA CANÇÓ

D'ANTÒNIA FONT A MISHIMA I MANEL

LA MÚSICA CATALANA ESTÀ VIVINT UN GRAN MOMENT GRÀCIES A UNA NOVA GENERACIÓ PROLÍFICA. CARACTERÍSTIQUES MUSICALS, LINGÜÍSTIQUES, SOCIOLÒGIQUES I PROJECCIONS INTERNACIONALS PROTAGONITZEN AQUESTA NOVA ESCENA. AQUESTA ÉS LA RADIOGRAFIA D'UNA NOVA GENERACIÓ DE GRUPS CATALANS. **TEXT** Eduard Sant Chalois

Duna dècada ençà, a casa nostra, el sector musical està vivint un període ben prolífic, tant respecte del nombre de bandes com de consum. Algunes veus han arribat a catalogar tot aquest *boom* com un nou estil.

La veritat és que no és ben bé així. Més que un nou estil, encara que molts músics no ho vegin gaire clar, aquests darrers anys una nova escena musical s'ha anat creant. A diferència de la Nova Cançó (anys seixanta), l'Ona Laietana (anys setanta) o el Rock Català (els noranta), amb uns estils i unes connexions musicals molt marcades entre si, actualment això no passa. Més enllà de la procedència geogràfica i idiomàtica, no hi ha cap més semblança. ¿És que el pop-rock clàssic, el mestissatge, el *soul*, el jazz, el flamenc o l'electrònica s'assemblen?

A la darrerria dels anys noranta i els primers anys del segle XXI, el pop-rock al nostre país estava clarament en un moment d'*impasse*, ja que els grans grups del Rock Català (Sopa de Cabra, Sau, Sangtraït) estaven en vies de descomposició o bé als seus moments més baixos. L'única excepció eren Els Pets, perquè com l'au fènix, al llarg d'aquests anys han anat evolucionant i adaptant-se cap a nous sons vigents. Els altres quatre noms que estiraven el carro eren Quimi Portet, Adrià Puntí, Gossos i Roger Mas. I si a més, hi sumem els prejudicis de les noves bandes de pop-rock *indies* respecte de les llengües catalana i castellana, el panorama era poc encoratjador.

El punt d'inflexió el genera curiosament un grup de fora de Catalunya amb un estil propi, imaginatiu, sense cap lligam polític, amb unes sonoritats ben diferenciades i fascinants que enganxaven cada cop més seguidors. Aquests són Antònia Font, amb un

nom ben curiós i inhabitual fins aleshores –respon al nom d'una bona amiga de facultat dels membres del grup. *Alegria* (el seu tercer disc), publicat l'any 2002, es podria considerar el punt per a un abans i un després en el pop-rock català. A partir d'aquest fet, molts grups veuen la possibilitat que expressant-se en la seva llengua materna, amb l'efecte del boca-orella clàssic, poden arribar a fer-se un lloc a casa nostra, al minoritari món musical d'aleshores.

Musicalment, aquesta nova generació de joves grups catalans fusiona el pop anglosaxó actual amb les arrels tradicionals o mediterrànies de la cançó i el folk. Una de les moltes virtuts d'aquesta nova escena recau en la capacitat d'unir un so universal amb un contingut proper i quotidià, tot evitant de convertir-se en una fotocòpia dels seus referents estrangers.

La segona fita és haver-se allunyat del vessant polític buscant desmarcar-se de l'etiqueta del Rock Català i la Nova Cançó, on aquesta vessant era ben present. En èpoques anteriors cantar en català era, a més, una manifestació de compromís amb la llengua i el territori. A hores d'ara aquest argument ha perdut bastant de pes. És més, som davant la Generació TV3; el català és una llengua assumida i davant una expressió de normalitat, ja que des de ben petits, tant a l'escola com a casa les generacions actuals són formades en el bilingüisme català-castellà i sense cap mena de pudor s'està traient la por de la síndrome

MÚSICA MESTISSA

Un esment especial mereix la música mestissa. Aquesta barreja de sons de rumba, *ska*, *reggae*, sumant-hi arrels llatines, afrocubanes i estils urbans europeus resulta molt interessant de vendre i programar, ja que aquest mercat té un sector molt fidel i sobretot sense prejudicis lingüístics.

Els exemples més clars són els pioners com Manu Chao, ja sigui en solitari o amb Mano Negra, els Che Sudaka, Cheb Balowski, Ojos de Brujo, o Joan Garriga amb els Dusminguet o actualment amb La Troba Kung Fú.

Actualment els grans representants d'aquest so són **Txarango** i La Pegatina. Mèxic, Xile, els Països Baixos, Bèlgica, Argentina, Alemanya, França, Itàlia, la Xina, el Japó i fins i tot els camps de refugiats d'Idomeni i Polykastro a Grècia es rendeixen a la música d'aquestes dues superbandes.

El fenomen mundial dels macrofestivals permet a aquestes bandes presentar les seves propostes més enllà de les seves fronteres i gaudir dels programes d'intercanvi entre els uns i els altres.

D'esquerra a dreta: Txarango, Els Amics de les Arts, Quimi Portet i Manel. A sota, The Pinker Tones.

BERNAT ALMIRALL

El cantautor català
Joan Colomo.

de la cultura acomplexada, tot demostrant maduresa i podent captar el màxim de públic i de franges socioculturals. Aquesta nova generació vol anar més enllà en tot aquest procés de normalització i, com en qualsevol altre panorama musical mundial, els temes i les preocupacions del dia a dia dels ciutadans són força presents en les seves composicions.

Per aquests motius el català és bàsicament la llengua més utilitzada en una bona selecció de propostes ben atractives, com Manel, Antònia Font, Mishima, Els Amics de les Arts, El Petit de Cal Eril, Mazoni, Sanjosex, Anímic, Guillamino, Joan Colomo, Anna Roig, Inspira i un llarg etcètera, però no l'única, ja que, per raons idiomàtiques òbvies, les propostes en llengua castellana o en anglès tenen més facilitat d'expandir-se per Espanya, Europa i l'Amèrica Llatina.

Quant a exportació nacional i internacional, el castellà és una de les franges més remarcables. És tan gran la força que ha agafat, que determinades bandes que van començar cantant en anglès per sonar més actuals, tot seguint el model dels seus referents internacionals i, de passada, no caure en el provincianisme, han decidit apostar definitivament pel castellà. Noms referents de l'indie com per exemple Dorian, Love of Lesbian, Sidonie, Standstill, Sílvia Pérez Cruz, La Casa Azul, Delafé y

LA NOVA GENERACIÓ FUSIONA EL POP ANGLOSAXÓ ACTUAL AMB LA CANÇÓ I EL FOLK

las Flores Azules, Joe Crepúsculo i un llarg etcètera són habituals caps de cartell de sales o festivals nacionals i fins i tot internacionals, especialment a l'Amèrica Llatina i a França.

En canvi, en llengua catalana, tret dels grans noms com Manel, Antònia Font o Mishima, continua costant molt que al territori espanyol els programin, a causa de certs prejudicis existents de programadors, sales i espectadors. Un oasi per als grups catalans a l'hora d'expandir les seves propostes, a part les Illes Balears (especialment Mallorca i Menorca) i el País Valencià, són Euskadi i Galícia. El fet que tots quatre territoris també siguin bilingües hi pot contribuir.

D'una altra banda, determinades bandes, ja des del primer minut, han decidit apostar clarament per l'anglès, ja sigui per orígens familiars, per ser la llengua dels grans referents o com una clara aposta per tal d'intentar vendre el seu producte internacionalment. Els principals noms d'aquesta categoria poden ser The Pinker Tones, Tokyo Sex Destruction, Núria Graham, Maika Makovski, The Excitements, Beach Beach, The Free Fall Band o les joves Mourn.

Actualment, en contrast amb èpoques anteriors, internet i les plataformes d'*streaming* (Spotify i Bandcamp) han permès principalment obrir un enorme i

atractiu aparador a tot grup musical que desitgi presentar les seves composicions. És a dir, estem vivint un accés més democràtic al món musical. Un ciutadà de Barcelona, Olot o de qualsevol lloc de l'estranger, si ho desitja, disposa de les mateixes possibilitats de descobrir i gaudir de qualsevol proposta musical.

Per últim, i sense res a veure amb l'apartat idiomàtic, el lligam pròxim i natural entre els músics aquests darrers anys també ha influït en aquesta nova escena musical. És habitual veure col·laboracions entre ells, ja sigui quant a producció, com també compartint escenaris i estudis d'enregistrament. El motiu és ben simple: els circuits musicals són els mateixos.

El temps ens dirà si el que estem vivint és una bona fornada o definitivament, tot i la crisi, som davant la consolidació de la música feta a Catalunya. 📈

GRAN TEATRE DEL LICEU

UNA TEMPORADA TRADICIONAL

La temporada 2017-18 del Gran Teatre del Liceu llueix com a principal reclam la presència de grans veus que, com és el cas de Jonas Kaufmann, situaran durant uns dies el teatre de La Rambla a la primera línia del panorama internacional. Un predomini de l'òpera italiana recorda la inclinació històrica d'aquest teatre pels instruments canors en detriment de les grans produccions i els títols més contemporanis.

TEXT Mercedes Conde Pons

HISTÒRICAMENT, el Gran Teatre del Liceu ha estat sempre un teatre de grans veus. Aquí han triomfat els millors cantants de la història, des de Renata Tebaldi a Mario Del Monaco, passant per Kristen Flagstad, Gertrude Grob-Prandl i l'època daurada de l'òpera a Espanya, amb veus inigualables com les de Victoria de los Ángeles, Montserrat Caballé, Jaume Ara-

gall, Josep Carreras, **Plácido Domingo**, Alfredo Kraus i Joan Pons.

Els nous temps van portar també aires nous al món de l'òpera, i la primacia dels directors d'escena va convertir l'òpera en el gran espectacle teatral-musical –tot i que no sempre amb èxit– que Richard Wagner va somniar. Però a Barcelona, el Gran Teatre del Liceu sempre ha estat un teatre de grans veus. Quan els números manen i cal prioritzar, mantenir l'equilibri entre la programació de grans títols –els que requereixen grans inversions escèniques– i la contractació de grans veus esdevé una empresa difícil.

En aquesta situació el Liceu ha presentat una temporada en què predomina la presència de grans cantants i de repertori italià, amb un total de 13 títols, 4 en versió de concert. L'estratègia? Omplir el Teatre i salvaguardar els comptes, tot minimitzant els riscos artístics.

A. BOFILL

CITES AMB GRANS ESTRELLES

Tres dels grans tenors del moment protagonitzaran alguns dels títols més atractius de la temporada: **Jonas Kaufmann** oferirà tres funcions d'*Andréa Chénier*; Piotr Beczala serà Riccardo en *Un ballo in maschera*, i Gregory Kunde actuarà per partida doble, com a Des Grieux a *Manon Lescaut* de Puccini i com a *Poliuto* en l'òpera de Donizetti, aquesta en versió de concert.

La temporada, la inaugura *Un ballo in maschera* de Verdi, en què brillen amb llum pròpia Piotr Beczala, Dmitri Hvorostovsky, Ekaterina Metlova, Dolora Zajick i Elena Sancho Pereg. Direcció musical de Renato Palumbo i escènica de Vicent Boussard, amb vestuari de Christian Lacroix.

El *Tristan und Isolde* de Wagner propicia el retorn de l'adorada **Irène Theorin** com a Isolde i el Tristany d'Stefan Vinke. Àlex Ollé signa la producció original per a l'Opéra de Lió. No menys importants hi són les veus d'Albert Dohmen com a rei Marke i Sarah Connolly com a Brangäne, amb direcció musical de Josep Pons. Un altre encert és la programació de l'òpera *Il viaggio a Reims* de Rossini, a mode de preprojecte d'òpera *studio*, amb cantants seleccionats en audicions prèvies. La producció d'Emilio Sagi per al Teatro Real i el Rossini Opera Festival (Pesaro) serà un bon homenatge al recentment traspasat Alberto Zedda.

Sens dubte, el títol que més excitació provoca ara per ara és

JULIAN HARGREAVES

L'Andréa Chénier de Giordano i les tres funcions anunciades amb Jonas Kaufmann, que cantarà acompanyat d'un elenc de primeríssim nivell: Sondra Radvanovsky, Carlos Álvarez i Anna Tomowa-Sintow en l'emotiu paper de Madelon. Producció preciosa de David McVicar per a la Royal Opera House de Londres i direcció musical d'un veterà, Pinchas Steinberg.

I l'altre principal atractiu de la temporada és l'estrena al Liceu d'*El dimoni* d'Anton Rubinstein, òpera estrenada el 1875 que encara no s'ha vist mai a Barcelona. La veu més atractiva sobre el paper és la del baix baríton Dmitri Hvorostovsky.

Altres títols atractius són el *Roméo et Juliette* de Charles Gounod, que permetrà descobrir veus com les d'Aida Garifullina i la *Manon Lescaut* de Puccini, encapçalada per Gregory Kunde i Ludmyla Monastyrskya. Josep Bros celebrarà amb un recital el vint-i-cinquè aniversari del seu debut al Liceu i Plácido Domingo tornarà amb un concert de sarsuela.

NOR KERSLAKE

ANCORATS AL SEGLE XIX

A la part inferior de la balança apareixen els compositors que no formaran part de la propera temporada del Gran Teatre del Liceu. Si de Donizetti podrem escoltar fins a tres títols (*L'elisir d'amore*, *Poliuto* i *La favorite*), no passaran pel Liceu ni Mozart, ni Strauss, ni Janáček, ni Britten... En resum, cap obra del segle XX o XXI i, per tant, cap estrena contemporània.

Quatre títols en versió de concert són molts. Això sí, William Christie farà el seu debut al Liceu amb Les Arts Florissants portant una versió concertant d'*Ariodante* de Händel i Jean-Christophe Spinosi i l'Ensemble Matheus portaran també en versió de concert l'òpera de Monteverdi *L'incoronazione di Poppea*. També en versió de concert seran *Poliuto* de Donizetti, òpera que no es representa al Liceu des del 1975 i que només té sentit si es tenen veus excepcionals adequades al repertori, com ho són les de Gregory Kunde, Sondra Radvanovsky i Luca Salsi. I finalment, *Attila* de Verdi compta amb el principal atractiu del baix Ildar Abdrazakov com a protagonista.

En aquest firmament d'estrelles que presenta el Liceu en la seva temporada 2017-18 planen, però, alguns dubtes raonables: ¿hi cantaran finalment Jonas Kaufmann i Dmitri Hvorostovsky, tot i les assídues cancel·lacions del primer i la malaltia coneguda del segon? Esperem que els cantants mantinguin el compromís i honorin un Teatre que té en la seva història el respecte dels més grans cantants de tots els temps. ▶

CHRIS GLOAG

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA 2017-18

EL PALAU APOSTA PER LA MÚSICA NOVA

Amb els cors com a epicentre de l'activitat concertística i musical, la propera temporada del Palau de la Música Catalana té un altre objectiu rellevant: el descobriment de nova música. Així doncs, la temporada 2017-18 convida dos compositors a donar a conèixer la seva obra: John Adams i Albert Guinovart.

TEXT Mercedes Conde Pons

DEL COMPOSITOR americà John Adams es podran sentir diverses obres corals i de cambra, així com també simfòniques. En destacarà el concert de l'Attaca Quartet i la participació de l'Orfeó Català en concert amb l'OBC i sota la direcció del propi compositor interpretant una obra clau del seu repertori coral: *Harmonium*.

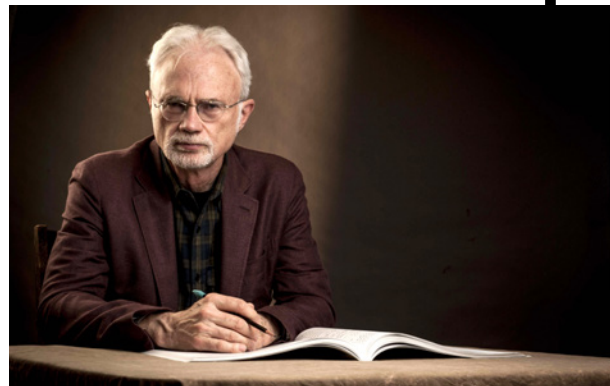
Albert Guinovart actuarà al Palau en la seva doble faceta de creador i de pianista. Entre les múltiples obres seves

que s'interpretaran, hi destaca l'obra d'encàrrec de l'Orfeó Català, un *Rèquiem* que estrenarà el Cor Jove de l'Orfeó Català.

Altres artistes convidats aquesta temporada són el director català Antoni Ros Marbà, al qual s'homenatja en el 80è aniversari; els artistes plàstics Antonio López, representant de l'hiperrealisme espanyol, i Santi Moix, català però novaiorquès d'adopció i el poeta Narcís Comadira.

La llista de figures internacionals de renom que actuaran al Palau de la Música Catalana és inesgotable. Cal destacar-hi el nombre d'artistes que col·laboraran amb els cors de l'Orfeó Català i el Cor de Cambra del Palau al llarg de la temporada: Mark Padmore, Jean-Christophe Spinosi, Zubin Mehta, Daniele Gatti, John Adams, Philippe Jaroussky, Simon Rattle i Jonathan Dove.

Alguns dels projectes més rellevants en què l'Orfeó Català, els cors de l'Escola Coral i el Cor de Cambra del Palau actuaran són els dos concerts a la Southwark Cathedral

i els Proms de Londres, els dies 15 i 17 d'agost de 2017; el concert inaugural de la temporada del Palau, a l'octubre, amb l'estrena europea de l'obra coral *Considering Matthew Shepard*, sota la direcció de l'autor, Craig Hella Johnson; la interpretació de fragments corals d'òperes de Wagner sota la direcció de Zubin Mehta; la *Novena* de Beethoven amb la Mahler Chamber Orchestra, sota la direcció de Daniele Gatti; el concert coral dirigit per Simon Rattle, i la interpretació d'*El monstre al laberint* de Jonathan Dove, sota la direcció de Simon Halsey. El Cor de Cambra del Palau continuarà el seu idil·li amb Jean-Christophe Spinosi interpretant obres de Händel i Vivaldi. També participarà en l'*Orfeo ed Euridice* de Gluck que tindrà Philippe Jaroussky com a protagonista i en un concert amb Mark Padmore en la interpretació de cançons de Schubert i Britten. A aquests, cal sumar-hi els projectes esmentats amb Albert Guinovart i John Adams.

Entre els grans artistes que passaran la propera temporada pel Palau, cal destacar les veus de Juan Diego Flórez, Piotr Beczala, Jonas Kaufmann, **Diana Damrau**, Bryn Terfel, i Matthias Goerne i una llarga llista d'intèrprets.

Visitaran el Palau l'Orquestra del Maggio Musicale Fiorentino i Zubin Mehta, la London Symphony Orchestra i John Eliot Gardiner, la Mahler Chamber Orchestra i Daniele Gatti, la Filharmònica de Berlín i Simon Rattle, entre d'altres. ▸

TEMPORADA 2017-18 DE L'OBC

EL TALENT CATALÀ COM A VALOR AFEGIT

EL DIRECTOR TITULAR de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, **Kazushi Ono**, afronta la tercera temporada al capdavant de l'orquestra barcelonina amb la intenció d'acostar al públic grans obres del repertori, tot posant especial interès en aquelles que encara no s'han escoltat mai interpretades per l'OBC. Obres, per exemple, com el *Requiem* de Dvořák, la *Fantasia per a violí* de Schumann, la *Simfonia Kaddish* de Bernstein, el *Concert per a violí* de Dutilleux, la *Marxa fúnebre* de Cherubini i *Funeral song* d'Stravinsky.

Mozart, Beethoven, Schubert i Schumann continuaran tenint un paper important per al treball del so de l'orquestra, mentre que Bruckner, Xostakóvitx, Brahms, Mahler o Strauss seguiran molt presents en la programació. Així doncs, en el concert inaugural es podran sentir la *Simfonia Heroica* de Beethoven i el *Concert per a violí i orquestra* de Txaikovski, interpretat per Julian Rachlin, sota la direcció de Kazushi Ono.

Entre els intèrprets i directors, cal aplaudir la presència de nombrosos solistes catalans, com per exemple els directors **Josep Caballé**, Diego Martín Etxebarria i Antoni Ros Marbà, els germans Abel i Arnau Tomàs fent el *Doble concert per a violí i violoncel* de Brahms; el pianista Ignasi Cambra, que actuarà amb Maria João Pires fent el *Concert per a dos pianos* de Mozart; Enrike Bagaría, que interpretarà el *Concert per a piano núm. 1* de Beethoven, sota la direcció de Víctor Pablo Pérez, i els cantants Marta Mathéu, Gemma Coma-Alabert, Roger Padullés i José Antonio López, solistes del *Requiem* de Dvořák.

Aquesta temporada s'estrenaran i escoltaran per primer cop amb l'OBC obres de compositors catalans com Parra, Palomar, Ros Marbà, Torres, Cruixent o Casablanques, i també de Safaian i Hillborg. Una de les grans cites de la temporada serà el concert conjunt que oferirà l'OBC junt amb l'Ensemble Intercontemporaine, en què estrenaran la composició *Inscape* d'Hèctor Parra.

També es celebrarà el centenari de Bernstein amb la interpretació del musical *West Side story*, amb la projecció del film i la música en directe interpretada per l'OBC. Una ocasió única per rememorar aquest clàssic del segle XX, que s'unirà a la resta de propostes del cicle OBCinema: *ET, Una nit a Broadway* amb Lloyd Webber i *Fantasia*.

Obres cabdals del gran repertori, com el *Concert per a violoncel* d'Elgar, s'escoltaran en el transcurs de la temporada en mans d'un especialista com Daniel

MAY ZIRQUIS

Müller-Schott, però també el *Concert per a piano núm. 2* de Rachmàinov en les mans del jove talent Vadym Kholodenko o el *Concert per a violí* de Bruch de la mà de Nikolaj Znaider.

Tres concerts extraordinaris completen la programació. D'una banda, la visita de la Filharmònica de Viena, el 14 de gener de 2018, sota la direcció de Gustavo Dudamel, amb l'"Adagio" de la *Desena Simfonia* de Gustav Mahler i la *Simfonia Fantàstica* de Berlioz. Una setmana després, el 20 de gener, la pianista Yuja Wang recal·larà a Barcelona amb la Chamber Orchestra per oferir l'obertura d'*El somni d'una nit d'estiu* de Mendelssohn i el *Segon Concert per a piano* de Chopin. Jordi Savall inaugura la temporada de música antiga amb els *Vespro della Beata Vergine* de Monteverdi.

A. BOFILL

SONORA INTERNATIONAL
OPERA
COMPETITION
FRANCISCO ARAIZA

APRIL 1 - MAY 30, 2017

WWW.FRANCISCOARAIZA.CONTEST.COM

FESTIVAL DEL PITIC

HERMOSILLO IMCA

SEDE OFICIAL

SONORA LIRICA

CULTURA

INBA

SONORA

Self Management

LPA'S

ÓPERA TENERIFE

TEATRO REAL
ZOOBARROS

GRAND
POINT
VIRGULE

CONSERVATORI
LICEU

TEATRO
CLAVIERS

OPERA
DE OVIEDO

МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ МУЗЫКИ

ЕЛЕНА ОБРАЗЦОВОЙ

Academia Internacional de Música Elena Obraztsova

DEL 13
DE FEBRER
AL 7 DE MAIG
EXPOSICIÓ AL
FOYER DEL PALAU
DE LA MÚSICA
CATALANA

Retrat de Francesc
Pujol, ca. 1930. Autor
desconegut. CEDOC

CORAL

UNA
PERSONALITAT
POLIÈDRICA

FRAN-
CESC
PUJOL
I PONS

EL MES DE FEBRER PASSAT S'OBRIA AL FOYER DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA UNA NOVA EXPOSICIÓ DEDICADA A FRANCESC PUJOL I PONS, COMPOSITOR, DIRECTOR, MUSICÒLEG, ARXIVER I BIBLIOTECARI, I TAMBÉ ADMINISTRADOR DE L'ORFEÓ CATALÀ. EN DEFINITIVA, UN DELS PERSONATGES QUE JUGAREN UN PAPER IMPORTANTÍSSIM EN LA CONSOLIDACIÓ DE L'ORFEÓ I TOTA LA SEVA ACTIVITAT.

TEXT *Marta Grassot Radresa* • FOTOGRAFIES *Centre de Documentació de l'Orfeó Català*

Palau de la Música Catalana

III CONGRÈS
DE LA SOCIETAT
INTERNACIONAL
DE MUSICOLOGIA

CONCERT

pel

ORFEÓ CATALÀ

sota la direcció del

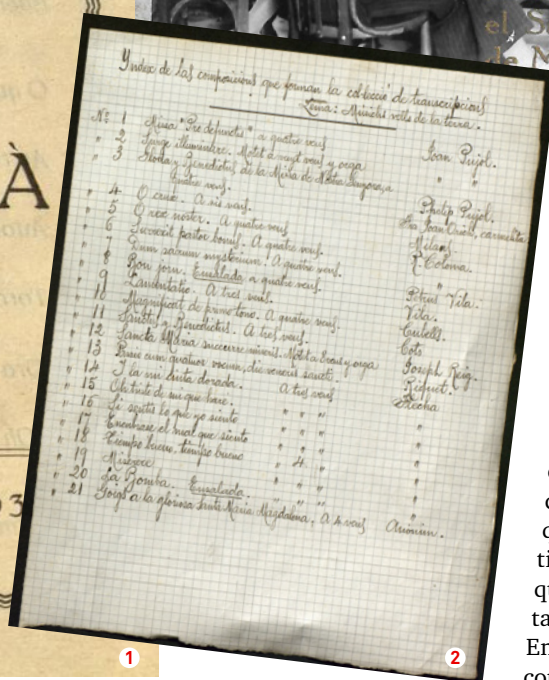
MESTRE LLUÍS MILLET

DISSABTE, 18 D'ABRIL DEL 1936

a les 10 de la nit

La IV Assemblea de la Lliga Sardanista de Catalunya, celebrada el 1905, a la Sala Consistorial de la Generalitat de Catalunya.

1

2

pació de compositors, cobles i entitats fundada per dignificar la sardana. La seva vinculació en aquest camp el va portar a nombrosos concursos sardanístics, tant a Barcelona com arreu del país, a més de participar com a jurat en diversos certàmens musicals, la qual cosa palesa el prestigi i el reconeixement de què gaudia dins la societat cultural del moment. Entre aquells de què hi ha constància, destaca la seva participació al Concurs de

1 Programa interpretat per l'Orfeó Català al III Congrés de la Societat Internacional de Musicologia. Abril del 1936. CEDOC

2 Índex d'obres transcrits per Francesc Pujol presentades a la Festa de la Música Catalana l'any 1905. CEDOC

3 Discurs d'agraïment dedicat a Francesc Pujol en l'acte d'homenatge ofert per la Germanor d'Orfeons de Catalunya. 1930. CEDOC

Un dels objectius de l'exposició, que encara es pot visitar durant aquest mes d'abril i fins al 7 de maig, és donar a conèixer la completíssima personalitat d'aquest gran mestre, que no només va treballar per a l'Orfeó, ja que la seva trajectòria personal va incloure molts altres àmbits –per bé que poc coneguts– que tingueren un paper rellevant en l'activitat musical de la Catalunya de la primera meitat del segle XX.

Francesc Pujol, tot i que treballà per a l'Orfeó Català, paral·lelament duia a terme moltíssimes altres activitats, que el convertien en un referent indispensable per a moltes de les iniciatives musicals esdevingudes aleshores a Catalunya. Destaca, en aquest sentit, el fet que molts organismes, entitats i institucions catalanes el cridaren a participar en nombroses de les seves activitats musicals, especialment a l'hora de formar part de jurats per a concursos i oposicions. Van ser molts anys d'activitat, que el van convertir en una personalitat de criteri i judici indispensable.

Una de les institucions a què Pujol es va adherir va ser la Lliga Sardanista de Catalunya, una agru-

Cobles Empordaneses celebrat al Palau de Belles Arts de Barcelona el 29 de juny de 1907 o, un any més tard, un concurs de sardanistes al Parc Güell; també consten la seva participació com a jurat qualificador al concurs de sardanistes a les Festes i Fires de Reus l'octubre del 1919, i en el cas dels Jocs Florals d'Olot el juny del 1908, la participació com a vocal del jurat qualificador de música.

D'altra banda, destaquem també la relació amb les activitats encomanades per organismes públics, com el Rectorat de la Universitat de Barcelona, que l'any 1900 li demana de formar part del tribunal opositor per cobrir una plaça de professor de música a l'Escola Normal de Mestres de Girona. Més endavant, el 2 d'agost de 1907, la Junta de Museus de Barcelona el va designar juntament amb Felip Pedrell per estudiar les obres musicals dipositades a la Biblioteca del Museu de Belles Arts, un fet que col·loca Pujol al mateix nivell de Pedrell quant a capacitat d'estudi, una vàlua que es va saber guanyar amb els anys, ja que, com Pedrell, es dedicava a estudiar la música dels nostres avantpassats i a fer-ne transcripcions.

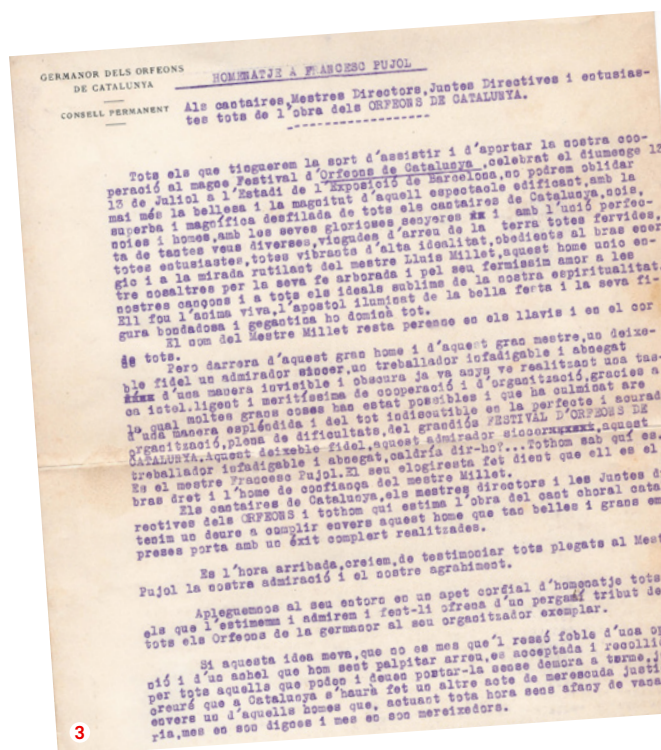
Una altra de les seves tasques importants fou la col·laboració amb el Departament de Cultura de la

4 IV Assemblea de la Lliga Sardanista de Catalunya, celebrada a Manresa. 25 de juny de 1933. Francesc Pujol (a la dreta) presideix la taula central juntament amb Joan Llongueras, que en fou el president. Autor desconegut. CEDOC

Generalitat, que el va nomenar membre de la comissió organitzadora del III Congrés de la Societat Internacional de Musicologia que se celebrà l'abril del 1936. En aquesta comissió organitzadora hi havia el mestre Lluís Millet i Pujol, i al comitè executiu, a més de Pujol, Pau Casals, Higiní Anglès i Manuel Clausells, que portaren tot el pes de les tasques preparatòries. El primer acte públic d'aquell congrés fou el concert que organitzà l'Orfeó Català; el mestre Pujol va fer recerca i la transcripció d'obres de música religiosa hispana del segle XIII al XVI i va dirigir la primera part del concert. A més, en les sessions científiques que es realitzaren al congrés, el mestre Pujol ocupà la presidència d'una de les sessions de folklore que versava sobre el "Ritme i metrificació de les cançons populars catalanes".

Per últim, un altre element que cal considerar de la seva presència en l'activitat musical del país, és la vinculació el 1918 en la creació de la Germanor d'Orfeons de Catalunya, essent-ne vicepresident del Consell Permanent. L'objectiu de la Germanor va ser la transmissió de les actituds de l'Orfeó Català als altres orfeons de Catalunya organitzant-ne nombrosos aplecs a diferents contrades que permetessin consolidar els ideals de la Germanor. Pujol va ser un membre molt actiu de la Germanor, fins al punt que l'any 1930 tots els orfeons de Catalunya reteren un sentit homenatge a la seva incansable tasca en l'organització i suport de tota la seva activitat.

Aquests són tan sols alguns dels molts aspectes que representen la multiplicitat de facetes entorn del mestre Pujol. Per últim, s'ha de recordar que en la visita a l'exposició "Francesc Pujol. Del rigor al sentiment", s'hi pot descobrir amb més detall la seva llarga trajectòria. Esperem, en una altra ocasió, ampliar molts més aspectes de la intensa activitat de Francesc Pujol, que se'ns dubte dóna per dedicar-hi moltíssimes més pàgines.

7è festival de Pasqua de Cervera

música clàssica catalana • del 6 al 16 d'abril de 2017

www.festivaldepasqua.cat

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Empreses Culturals

Diputació de Lleida

INSTITUT D'ESTUDIS ILERENCS

Departament de Treball, Afers Socials i Família

Museu Comarcal de Cervera

Patrocinat de la UNIVERSITAT DE CERVERA

servei educatiu de la segarra

CONSELL COMARCAL DE LA SEGARRA

50

INSTITUT D'ESTUDIS ILERENCS

INSTITUT D'ESTUDIS ILERENCS

INSTITUT D'ESTUDIS ILERENCS

Mitjans col·laboradors:

33 Cat Música

ara.cat

SEGRE

TR3SC

ENTREVISTA

Andrés Schiff

“NO TOCO MAI
RES QUE NO
M’AGRADI,
NOMÉS ALLÒ
QUE ESTIMO”

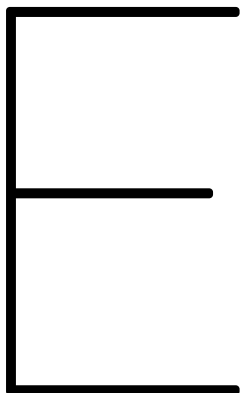
SEMPRE HA FUGIT DELS GRANS FOCS ARTIFICIALS.
AMANT DE LA MÚSICA DE CAMBRA I DE LES OBRES DE TALL INTIMISTA,
PARLA AMB VEU PROFUNDA I PARAULES PAUSADES, TALMENT
COM SI DESGRANÉS UNA DE LES VARIACIONS GOLDBERG.
MÚSIC HABITUAL AL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA,
NO TRIGAREM GAIRE A TORNAR A GAUDIR DEL SEU ART PIANÍSTIC
A LA SALA MODERNISTA.

TEXT *Marta Porter*

4 DE MAIG
AL SAFFRON HALL
(ESSEX)
I 5 D'AGOST AL
SHELDONIAN
THEATRE (OXFORD)

Sir András Schiff
viatja amb el seu
piano i el seu
afinador allà on té
un concert.

El pianista hongarès, ara britànic, Sir András Schiff ha estat un dels protagonistes de la temporada Palau 100 durant tres anys. Amb ell hem emprès un viatge musical per les tres darreres *Sonates* de Mozart, Beethoven, Haydn i Schubert en tres temporades consecutives.

MARTA PORTER: ¿Som davant dels testaments musicals de cadascun d'aquests compositors?

ANDRÁS SCHIFF: Sí i no. En el cas de Schubert definitivament sí, en el cas de Beethoven definitivament sí, en el cas de Haydn, potser, i en el cas de Mozart definitivament no.

MP: Per què?

AS: Schubert va escriure la *Sonata D 960* poques setmanes abans de morir. És una música sobre la mort i del que ve després de la mort, amb quin sentiment hem d'afrontar aquest camí. En el cas de Beethoven, sí perquè quan va escriure el seu opus 111 encara li quedaven sis anys de vida, en què encara va escriure les *Diabelli*, les *Bagatelles*, la *Novena Simfonia* i els sis últims *Quartets*. Però les *Sonates per a piano* són essencials en la vida de Beethoven, les 32. Quan escriu les tres últimes, especialment l'opus 111, està escrivint un comiat de la forma sonata per a piano, i no és que estigui acabada, sinó que està absolutament acabada, acaba d'una manera que no es podria dir res més.

MP: Vostè sempre ha dit que Joseph Haydn és un dels seus compositors preferits.

AS: És un dels compositors que més estimo per la seva humanitat, pel seu sentit de l'alegria de viure, pel seu humor. De tots ells, Haydn és el que va viure més anys; Schubert va morir amb 31 anys, Mozart amb 35, Beethoven amb 57 i Haydn va viure fins als 77; en tenia 62 quan va escriure aquesta darrera *Sonata* i es nota que és una obra de maduresa, hi aplica una gran innovació harmònica, formal; no és una

sonata de la seva època, està escrita en Mi bemoll major, en el segon moviment passa a Mi major i després torna al Mi bemoll major. Aquesta relació és única, fins molts anys després no es tornarà a fer. Va ser molt valent. I després d'escriure-la encara va viure quinze anys més.

MP: I Mozart? Va escriure la seva última sonata tres anys abans de morir.

AS: Sí, però no té res a veure amb la vida ni amb la mort. És una sonata de maduresa, escrita quan Mozart estudia les obres de Bach. Hi ha contrapunt, polifonia, presents a cada compàs. És la sonata que més admiro de Mozart perquè és la més econòmica, molt transparent i amb molt poques notes, però precisament perquè hi ha poques notes és molt difícil de tocar. Mozart volia que fos fà-

PETER FISCHLI - LUCERNE FESTIVAL

“JOSEPH HAYDN ÉS UN DELS COMPOSITORS QUE MÉS ESTIMO PER LA SEVA HUMANITAT, PEL SEU SENTIT DE L'ALEGRIA DE VIURE, PEL SEU HUMOR”

cil de tocar, però és molt, molt difícil perquè és simple, simple i alhora molt sofisticada.

MP: Aquestes obres s'escriuen en una època en què el piano estava en plena evolució. ¿Es nota en les composicions?

AS: Sí, es nota molt, i és un tema molt interessant en l'evolució de la història del piano. Seria interessant poder tocar aquest mateix programa amb instruments històrics, però

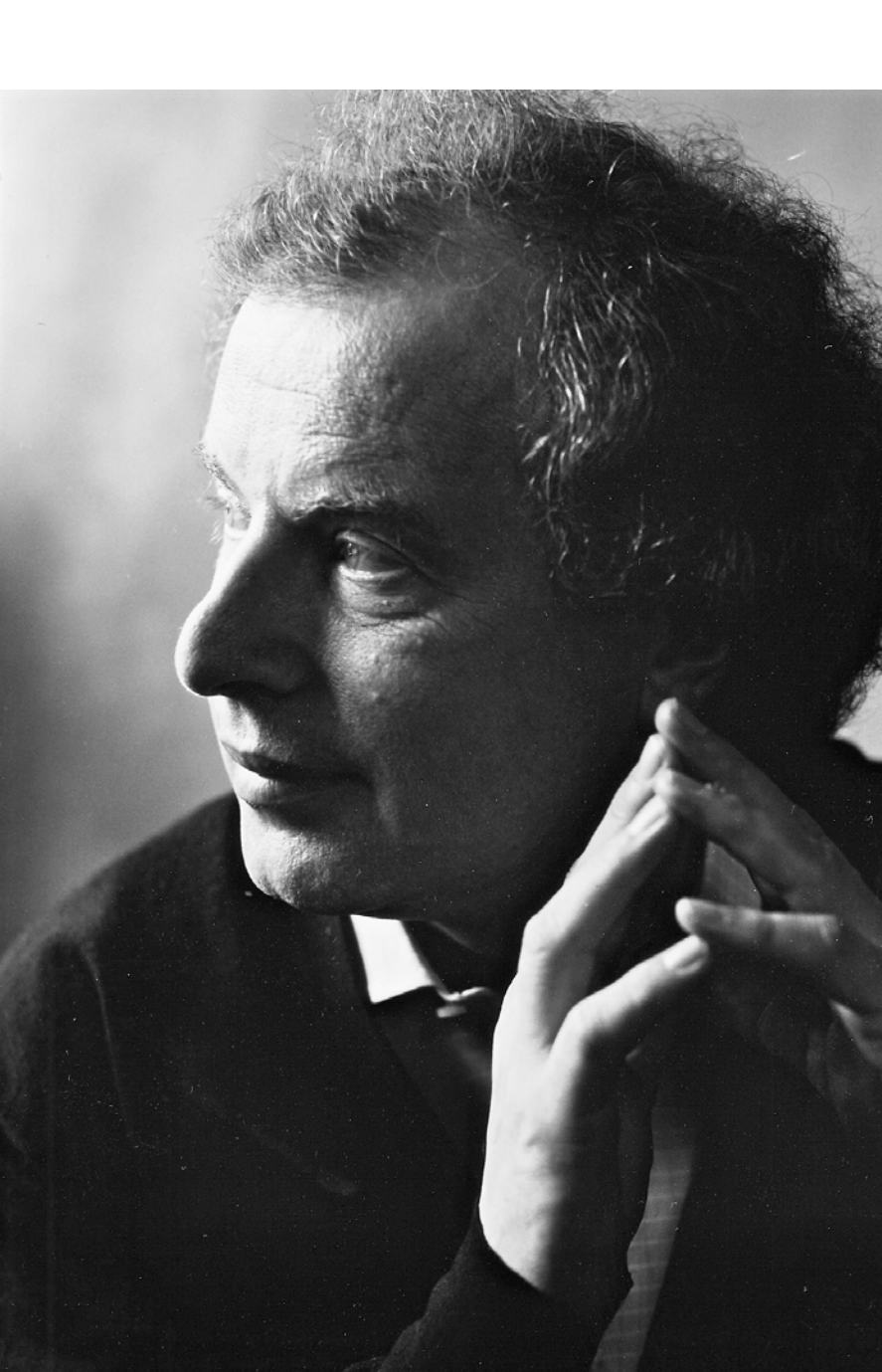
necessitaria quatre pianos diferents! Al llarg de la meua vida he tocat molts instruments antics, originals. Per exemple, vaig tocar a Salzburg les *Sonates* de Mozart amb el seu propi piano, un Walter extraordinari, l'instrument perfecte per fer-ho. En canvi, Haydn no va tocar mai les seves tres últimes *Sonates* a Viena, sinó a Londres. Allà va conèixer els instruments anglesos, que són molt diferents dels vienesos perquè tenen un teclat més ampli. No podries tocar aquestes *Sonates* amb un piano vienès perquè li falten notes. I en el cas de Schubert, que va néixer i morir a Viena, ja trobem un instrument meravellós amb una sonoritat molt dolça. Beethoven també va viure a Viena, però el 1816 o 1817 tocava un instrument Broadwood de Londres, amb un so molt més brillant i amb notes extremes a la base, que utilitza en aquesta *Sonata*...

MP: Com d'important és per a vostè el piano que haurà de tocar en un concert?

AS: El piano que tocaràs és molt important. Quan vaig començar la meua carrera com a jove pianista no vaig ser gens capriciós; durant molt de temps no sabia ni què era un bon piano, havia de tocar amb el piano que tingués a l'abast. A Hongria era fàcil tenir un bon instrument, fins i tot a l'escola, però no estaven mai en bones condicions. Vaig començar fent concerts en poblets i a vegades havia de tocar amb pianos de paret que els faltava una pota o amb tecles que no funcionaven. Tanmateix, no comparteixo la filosofia del mestre Richter que deia que li agradava tocar amb instruments dolents perquè això l'inspirava. A mi no. A mi, el que m'inspira és tocar amb un instrument meravellós, en un espai meravellós i amb una audiència meravellosa. Tot i que ara vaig a auditoris boníssims on tenen bons pianos, prefereixo anar amb el meu propi piano per no comprometre'm, m'hi trobo més confortable. I viatjo amb el meu afinador.

MP: ¿Un mal afinador pot destrossar un concert?

AS: I tant! Un afinador no només ha d'afinar l'instrument, sinó que l'ha de cuidar. Hi ha pianos que tenen un bon to, estan afinats, però potser les tecles van molt dures, i a mi això no m'agrada; un bon afinador és qui ha de donar veu al piano, qui ha de convertir un instrument dur en un piano suau. És cert

CRISI DE PÚBLICS

"Ara hi ha molts més concerts que mai al món i sempre estan plens. La crisi no està en la quantitat, sinó en la qualitat, però no en la qualitat dels concerts, sinó en la qualitat del públic, dels oients, ells són els que han canviat. El públic d'ara, parlo en general, no està educat per escoltar. La societat d'internet és superficial, la gent vol coses immediates, instantànies, i no pot concentrar-se. I això és una tragèdia. Els resultats del Brexit o de l'elecció de Donald Trump són conseqüència de la terrible qualitat educativa de la població. A les polítiques populistes, els interessa que la gent no estigui ben educada, perquè si ho estigués, no els votarien a ells. L'educació és d'una importància vital. Abans, els nens de classe mitjana tenien pianos a casa, rebien lliçons, no per ser músics, sinó simplement com a amateurs, tocaven quartets i quintets amb la família i amb els amics. Ara vivim en la societat de consum, amb llibertat, que està molt bé i l'accés a internet és fantàstic, però a les cases no hi ha música, no s'estudia música a l'escola... Youtube té coses fantàstiques, pots veure Pau Casals com si el tinguessis aquí al costat, però internet és un instrument, no la finalitat. ¿On és ara la concentració per llegir El Quixot? Quin interès pot tenir un jove a entendre una sonata de Mozart? El nostre món no encoratja la concentració i els meus programes són per a gent que es pugui concentrar com a mínim una hora."

que viatjar amb el teu propi piano és molt car, però també és molt important. Els cantants porten la veu incorporada, els instrumentistes tenen els seus propis instruments i els pianistes som els únics obligats a tocar amb un instrument estrany. A Barcelona, aquesta vegada m'he fet portar un piano des de Granada, un Patrick Hinvès, i porto el meu propi afinador, Thomas Hübsch, que és el de la Filharmònica de Berlín.

MP: Sovint ofereix concerts sense descans. ¿No és molt cansat per a vostè, i per al públic?

AS: Per a mi no és dur, però per a l'audiència sí. Jo crec que estan al límit del que poden aguantar. Quan fas un descans, la gent va a fer un cafè, al lavabo, i quan torna per a la segona part ha perdut la concentració. No ho faria en qualsevol programa, però en aquest sí. Així els tinc concentrats.

MP: Quina és la seva disposició anímica segons el tipus de repertori a què s'enfronta?

AS: No toco mai res que no m'agradi, només allò que estimo. El procés de concentració i el treball de preparació sempre són similars. Per a mi és essencial trobar el caràcter del compositor i d'aquella obra en concret. Quan toco no es tracta de mostrar el meu caràcter, sinó el de cada obra. Jo no sóc una persona heroica, però en el moment en què interpreto Beethoven m'hi he de convertir. És com un actor de teatre, has de subordinar la teva personalitat a un rol; cada actor fa un Hamlet diferent, però és el mateix text.

MP: Vostè forma part d'una generació de pianistes hongaresos que són mítics. Zoltán Kocsis, Dezso Ranki... ¿Va ser una generació especial?

AS: No té cap explicació. Potser hi van influir els fets històrics i polítics del moment. En temps comunistes la vida era molt rígida, terrible per a tothom,

però després de la mort d'Stalin, que és just quan jo vaig néixer, tot es va relaxar una mica. A més, van néixer molts nens perquè el govern va encoratjar les famílies a tenir molts fills. Quan vius en temps de repressió, necessites veure sortides per escapar, per expressar-te lliurement, i això ho trobàvem en la música, en l'art, en l'esport. Era un sistema totalitari i tot estava controlat, fins i tot l'art i la literatura, però la música és molt més abstracta, o sigui que el Conservatori es va convertir en un temple, en un oasi enmig del desert. La música ens donava esperança. Vam tenir professors excel·lents, especialment les dones grans. Les dones jueves que van sobreviure a la guerra van dedicar la seva vida a ensenyar. A més, no existia la societat de consum, aleshores existia la cultura. Potser per això van sortir més talents, també. 📖

L'EVOLUCIÓ DELS ESTUDIS D'ENREGISTRAMENT

FINS A LA SEVA MORT, L'ANY 1989, HERBERT VON KARAJAN VA SER L'AUTÈNTIC REI MIDES DEL DISC CLÀSSIC. PERÒ LA SEVA MANERA DE FER EN EL MÓN DISCOGRÀFIC JA NO EXISTEIX. LA CRISI I ELS CANVIS IMPOSATS PER INTERNET I LES PLATAFORMES DIGITALS HAN CONVERTIT ELS GRANS TEATRES I AUDITORIS EN ELS ESTUDIS D'ENREGISTRAMENT QUE MARQUEN EL RUMB DE LA INDÚSTRIA DEL DISC, UN FET QUE ATORGA MOLT MÉS PODER ALS SEUS DIRECTORS.

TEXT Javier Pérez Senz

QUÈ QUEDA DEL MODEL KARAJAN?

Karajan va utilitzar com ningú els ressorts de la indústria del disc per afermar el seu imperi. La seva ambició no coneixia límits i necessitava controlar-ho tot, fins a la ubicació de les càmeres, la posició dels micròfons o la direcció teatral d'un muntatge operístic, i va fer avançar les tècniques d'enregistrament com a pioner que era i defensor apassionat del so digital. Però el seu model d'indústria ja no existeix; tampoc no hi ha en l'actualitat un director d'orquestra amb un poder tan gran, perquè avui el model funciona amb altres regles imposades per la crisi i els canvis profunds en els hàbits del públic.

Els estudis mítics d'enregistrament han quedat com a relíquies d'un passat gloriós, però curiosament el nou model té molt a veure amb el passat. A mitjan dels anys vint del segle passat, l'era elèctrica del disc, va començar a gravar-se amb

micròfons als mateixos escenaris on se celebraven els concerts i les representacions operístiques. Un segle després són els teatres d'òpera i els grans auditoris els qui marquen el rumb del model de gravació: portant el timó de la Metropolitan Opera House de Nova York des de fa una dècada, **Peter Gelb**, que va aprendre les regles del joc com a productor i caçatalents de Sony, mostra clarament qui i com posseeixen el poder del nou món del disc.

Han canviat les regles i els suports –del vinil al *pendrive*, del disc compacte al Blu-ray–, però hi ha alguna cosa que segueix funcionant com un imant per al públic: l'enregistrament en directe i les transmissions planetàries a través de la televisió, el cinema i les plataformes digitals en línia. De fet, va ser Gelb l'impulsor del programa Live in HD que ha aconseguit audiències milionàries en més de 2.000 sales de cinema de 70 països. ➤

Un enregistrement
en direct à la
Royal Opera House
de Londres.

No hi ha estudi que avui pugui competir amb els enregistraments en directe des del Met i la Royal Opera House. O des de la Philharmonie de Berlín, el Musikverein de Viena o el Concertgebouw d'Amsterdam. Sembla alguna cosa nova, però en el fons el passat sempre torna: va ser el 1931 la primera vegada que el Met va transmetre en directe una funció d'òpera amb el programa de ràdio que va engegar **Giulio Gatti-Casazza**, intendent de La Scala i el coliseu de Nova York.

Avui com ahir continua sent crucial l'ofici de productor i el d'enginyer de so. De fet, la disciplina acadèmica que estudia els enregistraments, la discologia (en alemany, *Schallplattenforschung*), considera els enregistraments com una manifestació de l'obra d'art musical amb entitat i personalitat pròpia gràcies precisament a la responsabilitat artística del productor com a cap visible del treball d'equip que intervé en la interpretació i l'enregistrament d'una manifestació musical.

Un productor no és solament el responsable final del procés d'enregistrament, producció i edició final d'un disc; el productor determina la selecció dels intèrprets i el repertori que vol gravar. **Walter Legge** (1906-1979), marit de la cèlebre Elisabeth Schwarzkopff, va ser un dels artífexs del gloriós catàleg d'EMI. De fet, va ser Legge l'impulsor de la fundació de la Philharmonia Orchestra per donar el màxim nivell artístic a les seves produccions discogràfiques.

UN CANVI EN LES REGLES DEL JOC

Durant dècades les sessions d'enregistrament al Kingsway Hall de Londres o als mítics estudis d'Abbey Road, o als estudis de l'NBC de Nova York, on va forjar el seu llegat final **Arturo Toscanini**, van marcar el llistó de qualitat, al costat d'escenaris com el Musikverein de Viena, o la Sofiensaal, centre neuràlgic de l'època daurada dels enregistraments europeus de Decca i de les produccions avui mítiques de **John Culshaw** (1924-1980), que va escollir **Georg Solti** per dirigir el projecte més ambiciós dels anys seixanta: el primer enregistrament complet de *L'anell del nibelung* en un estudi, amb l'emergent tècnica estereofònica com a aliat suprem.

Culshaw volia un model de perfecció que no podia trobar amb les gravacions en directe al Festival de Bayreuth i va fer història realitzant una Tetralogia pensada per a l'estudi d'enregistrament, no per al teatre, amb l'espectacularitat que exigia el mercat del disc. El complex procés d'enregistrament a la Sofiensaal de Viena va durar gairebé set anys: des del 1958 fins al 1965. Avui la crisi imposa les seves lleis i gravar una òpera en estudi és un luxe cada vegada més rar. De fet, EMI va promoure la versió de *Tristany i Isolda* amb **Plácido Domingo** i **Nina Stemme**, sota la direcció d'**Antonio Pappano** –gravada a l'estudi 1 d'Abbey Road (2004-05)– com l'última òpera d'estudi del seu catàleg.

Peter Gelb, al timó de la Metropolitan Opera House de Nova York. A sota, Giulio Gatti-Casazza i Walter Legge.

DARIO ACOSTA/METROPOLITAN OPERA

UNITED STATES LIBRARY OF CONGRESS

Des de llavors les noves versions són produccions gravades en directe a través d'acords amb teatres, festivals, emissores

de ràdio i televisió. Se segueixen gravant, això sí, moltíssims recitals en estudi, que sovint formen part de les gires que planifiquen els divos del moment i permeten la signatura de discos en acabar les funcions o els concerts: davant la desaparició de la majoria de les botigues, tant les multinacionals com els segells petits aposten per la signatura de discos com a punt de venda habitual. I cal afegir-hi que, a més, cada vegada són més els artistes que paguen els discos de la seva butxaca.

Les regles del joc han canviat. Del tot. Ara cap productor, cap director d'orquestra, té poder per imposar els seus desitjos a les millors orquestres del planeta, que s'han convertit en productores i editores dels seus propis segells discogràfics; London Sym-

LIVE RECORDING, PERO NO TANT...

S.LAUTERWASSER. CENTRE DE DOCUMENTACIÓ DE L'ORFEO CATALÀ (CEDOC)

Herbert von Karajan. El director de la Filharmonica de Berlín va liderar una època d'or al món discogràfic.

phony, Philharmonia, Concertgebouw, Chicago Symphony, l'orquestra del Teatre Mariïnski... La llista no deixa de créixer. Durant dècades les associacions llegendàries d'orquestrs i titulars van

ser essencials en la indústria; **Leopold Stokowski** i la Philadelphia Orchestra, **Fritz Reiner** i **Georg Solti** amb la Chicago Symphony, **Charles Munch** i **Erich Leinsdorf** amb la de Boston; **Bernard Haitink** i la Royal Concertgebouw; **Otto Klemperer** i la Philharmonia, i, naturalment, **Karajan** i la Filharmonica de Berlín. Ara són elles les que imposen les condicions.

Actualment, tampoc Karajan no tindria als seus peus les filharmòniques de Berlín i Viena, i el Festival de Salzburg, per fonamentar el seu imperi. Avui els filharmònics berlinesos, amb **Simon Rattle**, decideixen el seu destí audiovisual, amb la Philharmonie de Berlín com a emblemàtica seu, amb la seva

◆ Les transmissions radiofòniques dels concerts dirigits per Wilhelm Furtwängler al Berlín dominat pels nazis van fonamentar les bases d'un sistema d'enregistrament perfeccionat per **Friedrich Schnapp**, llavors l'enginyer més important de l'emissora del Tercer Reich.

◆ Molts melòmans del seu temps –i del nostre– pensen que sempre són més fiables que les realitzades en estudi perquè no es manipulen.

◆ També ho pensava **Furtwängler**, que mai no es va fiar dels estudis, en dedicar aquest elogi a Schnapp: “*El que trobo més meravellós de vostè és que no els fa absolutament res, a les seves transmissions*”.

◆ No ho notava, el llegendari titular de la Filharmonica de Berlín, però òbviament, amb la disposició dels micròfons i les possibilitats de balanç de les mesclades sonores inherents al procés d'edició, Schnapp feia moltes coses en cada transmissió.

◆ S'han fet sempre, i més als nostres dies: els enregistraments en viu es fan amb sistemes de microfonia sofisticats que amplifiquen les veus dels cantants en una òpera o l'instrument solista en un concert, amb un nivell de perfecció que té a favor seu el procés de mescla dels diferents canals de so i les possibilitats d'eliminació i correcció d'errades que permet el tractament informàtic.

pròpia plataforma digital, amb acords puntuals amb els festivals en què volen actuar.

Funciona un model basat en els acords artístics i no en el poder d'un productor, un gerent o una figura deïficada. Hi ha més marge per afirmar una personalitat pròpia als segells independents, com mostra el repertori i el nivell de qualitat de les propostes de segells dirigits pels mateixos artistes –els casos de **Jordi Savall** (Alia-Vox) i **John Eliot Gardiner** (Soli Deo Gloria) són significatius; o per enginyers de so i productors, com **Stefan Winter** (Winter and Winter) o, a Catalunya, **Santi Bargañó** (Neu Records) i **Lluís Soler** (Solfa Recording). ▶

Una gravació del nou
segell Beltempo Records
creat a final del 2016.

L'EVOLUCIÓ DELS ESTUDIS D'ENREGISTRAMENT

ELS DARRERS ANYS LA PRODUCCIÓ DISCOGRÀFICA S'HA VIST OBLIGADA A ADAPTAR-SE A LES NOVES FORMES DE CONSUM I A REFORMULAR ELS SISTEMES DE TREBALL. MODELS ALTERNATIU I ORIGINALS INICIATIVES ENS MOSTREN QUE LA INDÚSTRIA DEL DISC ENCARA ÉS VIVA.

TEXT Mireia Pacareu

ELS NOUS CAMINS TECNOLÒGICS I EMPRESARIALS

Amb l'evolució dels mitjans tecnològics d'enregistrament i la propagació dels suports digitals per a la reproducció de la música estem vivint una reformulació del món de l'enregistrament i de la producció discogràfica, de la qual no està exempta l'àmbit de la música clàssica i contemporània.

El consum de la música enregistrada es fa cada vegada més a cop de clic i ha esdevingut fàcilment accessible mitjançant les plataformes d'*streaming*, així com els vídeos

online o les botigues de descàrrega per internet, elements que han modificat radicalment els hàbits d'audició de la societat actual, com ja es va explicar al dossier de la «Revista Musical Catalana», número 350.

Aquest consum digital està provocant una crisi del format disc que ha fet repensar els sistemes de producció de les discogràfiques i les ha obligat a generar nous formats de producte. La indústria discogràfica s'ha vist obligada a reinventar el seu objecte insígnia, el disc, que s'ha desfocalitzat com a eix vertebrador del negoci. ➤

FÓRMULES ANTICRISI DE PRODUCCIÓ DE DISCOS

La concepció del contingut dels discos ha fet un gir molt important. D'una banda, tenim els productes discogràfics de les *majors*, com Universal, amb una infraestructura empresarial consolidada i un risc menor que altres segells més petits. Han posat el focus en els intèrprets i busquen trencar motlles estètics sense distanciar-se excessivament de la seva idiosincràsia. És el cas del seu segell de música clàssica Deutsche Grammophon, per exemple, que busca nous públics per mitjà de l'aproximació a altres gèneres: *Scandale* d'Alice Sara Ott i Francesco Tristano (2014) o *Funambules* de Thomas Encho i Vassilena Serafimova (2016) combinen músics que vénen del jazz o del món de l'electrònica amb grans talents del clàssic.

Per la seva banda, Sony Classical, segell lligat a grans figures, s'ha alineat amb la tendència actual d'editar discos de concerts *live*. Buscant capturar i reproduir l'emoció i l'espontaneïtat que es transmet interpretant la música enmig d'una gran sala de concerts, aquestes gravacions reproduïxen sensacions que un enregistrament d'estudi no pot captar. Malgrat els riscos que això comporta, l'atractiu d'immortalitzar l'esperit de la música en directe es converteix en un valor afegit, tot defugint l'excés d'edició i la sobreutilització de l'estudi de gravació.

Per un altre costat, l'escena internacional també veu aparèixer una línia de segells discogràfics d'artistes, estrictament vinculats a la seva producció i enfocats a la promoció, que també tendeixen a la publicació d'enregistraments *live*. És el cas d'LSO Live, segell de la London Symphony Orchestra, que n'és la propietària i gestiona directament tots els seus enregistraments. Des de la tria de solistes i directors, fins al disseny dels programes, l'orquestra

HEIKO LASCHITZKI

L'organista Cameron Carpenter i el clavecinista Jean Rondeau. Al costat, Vassilena Serafimova i Thomas Encho.

s'involucra directament en tot el procés de producció per assegurar que el resultat final sigui totalment satisfactori. Les seves produccions mantenen l'esperit del concert en directe, amb l'energia de la sala de concerts, però combinat amb un elevat nivell de perfecció i refinament.

Els segells independents, com Harmonia Mundi o Naïve, es troben més exposats a les conseqüències de l'augment del consum digital. El model que segueixen està centrat a descobrir nous intèrprets i treballar estretament amb ells. Aquests segells fan apostes entusiastes pels artistes a mitjà i llarg termini. El seu tret distintiu es basa a tenir cura de tots els detalls del procés d'elaboració. I malgrat que el món discogràfic funciona al voltant dels diners i els beneficis, segons el fundador d'Harmonia Mundi, **Bernard Coutaz**, quan un artista no ven massivament els seus discos, això no es considera un fracàs ni és un fet que desencorati la discogràfica.

SEBASTIEN VINCENT

EL PODER DEL MÀRQUETING

La plataforma online VEVO publicà el 2015 un videoclip de música clàssica. Com si es tractés d'una pel·lícula, s'inicia amb el rètol de "zero graus centígrads en un lloc desconegut de França". Hi apareixen dos encaputxats entrant per una finestra d'una nau industrial abandonada. A dins, al bell mig de l'espai, apareixen un piano i una marimba perfectament il·luminats i microfonats. Els dos enigmàtics personatges es situen davant dels instruments i comencen a tocar, en una versió alhora refinada i desacomplexada, la *Sonata per a dos pianos en Re major, KV 448* de Mozart. Els joves intèrprets són dos músics emergents de la nova fornada d'artistes Deutsche Grammophon: el pianista de jazz **Thomas Encho**

i la percussionista **Vassilena Serafimova**. El videoclip, amb una estètica ben alternativa, els serveix com a eina per donar a conèixer algunes de les obres que conformen el seu últim disc.

Des de fa uns anys, el màrqueting ha començat a jugar fort al terreny de la música clàssica amb estratègies agressives que utilitzen la imatge del músic per provocar i cridar l'atenció de nous públics. Des de l'estil pop-clàssic de **Lang Lang**, al pentinat provocador de l'organista **Cameron Carpenter** o l'estètica indie-rock del clavecinista **Jean Rondeau**, la música clàssica s'intenta renovar i posar al dia les seves estratègies de comunicació i venda de producte.

En darrer lloc, no podem deixar de fer esment del gran retorn a l'escena dels vinils. El vinil és el format preferit del melòman col·leccionista, aquell que busca romanticisme i artesanía. Com a suport analògic, aporta autenticitat i un espectre de so molt més ampli que el CD. Els darrers anys els vinils han trobat el seu forat al mercat discogràfic contemporani, si bé és cert que al món de la música clàssica no ha estat precisament on han tingut un increment de vendes més elevat.

Enmig d'aquest panorama de reconversió global del sector, en el qual fins i tot semblava que la indústria discogràfica estava condemnada a desaparèixer, a Catalunya hem vist néixer nous segells discogràfics. L'estratègia de tots ha estat clara: diferenciar-se del model tradicional a partir de l'especialització.

A les mans de molts d'aquests segells, el disc tendeix a recrear una experiència d'audició més genuïna i té una concepció de producció més artesanal. No cal fer ús de tota la tecnologia, sinó només d'allò que pugui beneficiar la qualitat del producte final. La presa de so no només recull l'instrument, sinó que també dóna importància a la sala i enregistra l'ambient. És més, en molts casos l'estudi de gravació es trasllada a sales de concerts amb acústiques especials. Això ajuda a aconseguir un timbre transparent dels instruments i una percepció del so al més natural possible.

EMPRENEDORS DE PROJECTES INDEPENDENTS

Neu Records va néixer el 2010 en plena crisi del sector. Com a segell independent d'autor, va optar per posicionar-se com a pioner en els nous formats d'àudio, com el *surround* o el 3D, tot trencant l'aproximació frontal de l'enregistrament i generant noves maneres d'escoltar la música, en què l'oient pot situar-se al centre de la font sonora. El resultat són uns enregistraments tecnològicament molt avançats que no deixen de banda el disc físic i que es publiquen amb unes edicions molt cuidades.

El novembre del 2015 va sorgir el projecte de l'editorial **Ficta**. Amb l'objectiu de treballar per a la promoció i difusió de l'obra d'intèrprets i compositors vius, la seva activitat es diversifica en diversos fronts: l'edició de partitures, la producció de concerts i la producció discogràfica. Ha editat diversos llibres-disc que aporten valor afegit al CD tradicional i que s'han pogut publicar gràcies a aquesta diversificació de la seva activitat.

Quasi al mateix temps va aparèixer en escena **Seed Music**, empresa 360 graus que ofereix *management*, producció de concerts, comunicació i edició discogràfica. Amb uns artistes molt seleccionats, joves i amb potencial per desenvolupar, Seed Music planteja un model d'acompanyament integral i seguiment individualitzat de l'intèrpret. El segell edita discos que alhora funcionen com a eina de promoció i difusió dels artistes. La línia sonora i estètica està molt cuidada.

Una iniciativa encara més recent és la del segell **Beltempo Records**, creat a final del 2016. Es diferencia per realitzar enregistraments "de directe", sense filtres i transparents, evitant l'estudi de gravació i aprofitant acústiques no convencionals. Sense edicions ni efectes digitals, busca crear un producte únic i diferent, més enllà del perfeccionisme extrem. A la manera d'antigues sessions de jazz, es prem el *rec* per enregistrar fins que s'acabi la cinta amb l'objectiu de fer romandre les particularitats del moment i no perdre detall d'una mica més d'una hora de música irrepètible.

La sala de concerts s'ha convertit en un engranatge indispensable per fer arrencar, de nou, el motor de la indústria del disc. Per una banda, encarna l'espai d'enregistrament dels nous dies i, per l'altra, interpel·la el consumidor de música clàssica a tractar el disc com a *souvenir* de l'experiència en viu. La mitja part i el final dels concerts són un interval de temps essencial per fer rebrotar el creixement de la venda del disc tradicional. ➤

LUIS CODERA PUZO * LES DECISIONS D'UN MUSIC POLIFACETIC

18 DE MAIG
LUIS CODERA
PUZO: EMPOR
A L'AUDITORI

TEXT Miquel Gené

ÉS UNA DE LES FIGURES CLAU PER ENTENDRE L'EMPENTA QUE LA MÚSICA CONTEMPORÀNIA TÉ ACTUALMENT A CATALUNYA. FUNDADOR I DIRECTOR DE CROSSINGLINES, DIRECTOR ARTÍSTIC DEL CICLE OUT.SIDE, COMPOSITOR PREMIAT PER LA FUNDACIÓ ERNST VON SIEMENS, OIENT VORAÇ I INTÈRPRET DE GUITARRA ELÈCTRICA I SINTETITZADORS MODULARS, ENS PARLA DE TOT AIXÒ DES D'UNA PERSPECTIVA QUE, COM LA SEVA MÚSICA, ESTÀ SÒLIDAMENT OBERTA AL DUBTE.

Al estudi del centre de Barcelona on ens trobem, Luis Codera Puzo (Barcelona, 1981) està treballant en el seu darrer encàrrec, *Empor*, que ha de lliurar properament per a l'estrena al cicle Sampler Sèries de L'Auditori (18 de maig) i que ha estat realitzat en col·laboració amb el festival Éclat d'Stuttgart: "La durada i magnitud de la peça eren noves per a mi. Ha suposat una forta pressió addicional a la qual no estava acostumat, però durant el procés he pogut trobar la manera de treballar-hi".

Interessat en tot allò que passa al seu voltant i que ressona en ell, Codera porta temps intentant desxifrar la perplexitat que li genera la música de Morton Feldman, "un dels pocs autors antics o clàssics que CrossingLines ha tocat. El programo per experimentar els dubtes que em genera". De Feldman li interessa l'ús de la temporalitat i la seva no-discursivitat, elements que destil·la a *Empor*.

Sense temps per perdre, la seva següent obra està en fase de desenvolupament i ja té data d'estrena: gener del 2018 a l'Arts Santa Mònica de Barcelona: "Compression music –per a sintetitzadors, sàmplers, veu, percussió, piano i tècnic de so– és una peça d'una hora de durada sobre la idea de la com-

pressió, un paràmetre sonor molt habitual en música moderna, en què les dinàmiques estan homogeneïtzades, i que crec que és una de les grans diferències entre aquesta tradició i la que ve de la música clàssica".

Empor i *Compression music* són projectes creats i produïts pel mateix compositor fruit de la seva voluntat de tenir capacitat de decisió sobre tots els elements que les conformen: "Com

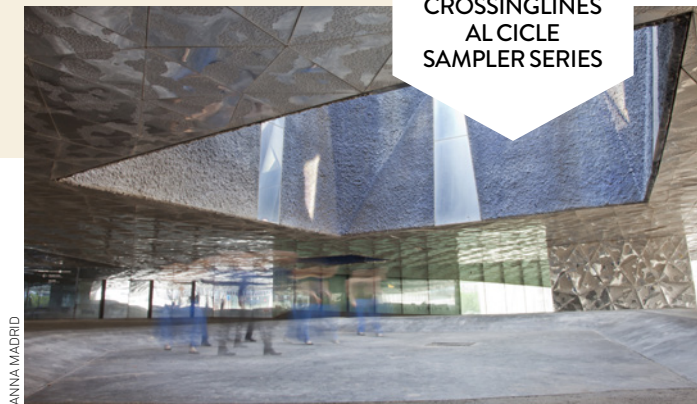
a compositor intento prendre el major nombre de decisions possibles, és la manera de poder fer les coses el millor que puc". D'aquí sorgeix una música difícil de tocar, però no complexa d'escoltar ("alguns no la senten així") i que cada vegada tendeix a ser més transparent: "Empor té la mena de dificultat que es dóna quan no hi ha on amagar-se".

Tot i aquesta necessitat de control, fa uns anys Codera va entrar en contacte amb la potent escena de la improvisació lliure de Barcelona: "Inicialment el contacte amb l'escena d'improvisació va ser quasi violent: em vaig trobar fascinat i sorprès per una manera d'entendre la música que no tenia res a veure amb els paradigmes que jo coneixia". A més a

més, ha experimentat la incapacitat de controlar els esdeveniments amb la interpretació dels sintetitzadors modulars. D'aquestes contradiccions neixen π (Pi) i ϕ (Phi), dues obres amb les quals Codera inicià un nou cicle compositiu i en les quals filtra totes aquestes influències. "M'agrada ser conscient de les influències, acceptar-les. Crec que ja que és inevitable estar influenciat, és bo ser-ne conscient. Contràriament al que es podria pensar, crec que no tenir-hi por és un tret de caràcter. És eufòric ➤

CROSSINGLINES I LUIS CODERA PUZO, EN VIU

"CrossingLines no va ser un projecte premeditat. A l'ESMUC ens vam ajuntar la gent que ens dedicàvem a la música més actual dins de la música clàssica i al meu projecte final hi havia cinc músics dels qui ara el formen. Vam acabar molt contents de la feina feta i vam dir de fer alguna cosa, que no es quedés allà". Aquesta va ser la llavor fundacional de CrossingLines, grup que es va consolidar l'any 2009 i que des d'aleshores no ha deixat

ANNA MADRID

d'expandir la seva activitat, fet que l'ha convertit en un referent nacional de la música contemporània. "El grup ha de mantenir el nivell qualitatiu i cercar nous camins artístics, no acomodar-se, que és una por que sempre ha d'acompanyar els processos de consolidació". A banda de concerts a Catalunya i a la resta d'Espanya, CrossingLines ha actuat

als prestigiosos festivals Huddersfield Contemporary Music Festival i Sound of Stockholm, ha col·laborat amb el segell Col Legno en un disc monogràfic amb música del mateix Codera i ha enregistrat *Bass clarinet and percussion* de Morton Feldman amb el segell català Neu Records.

www.crossinglinesensemble.com
www.coderapuzo.com

El grup CrossingLines s'ha convertit en un referent nacional de la música contemporània.

1 DE JUNY i 10 DE NOVENBRE
CROSSINGLINES
AL CICLE
SAMPLER SERIES

MANUEL RODRIGUEZ VALENZUELA

CrossingLines
i alguns dels
seus membres.

DEL 22 D'ABRIL
AL 4 DE NOVEMBRE
OUT.SIDE 2017
(BARCELONA,
L'HOSPITALET DEL
LLOBREGAT,
AMPOSTA)

➤ atrevir-se a deixar de ser un mateix, significui això el que significui”.

Aquest fet lliga amb una altra de les facetes que Codera considera importants com a músic i que relaciona de manera directa amb la seva tasca com a compositor: la d'oient. “No se m'acut una millor manera d'aprendre música que escoltar música. Dedico un temps considerable a escoltar i és molt difícil separar-ho de compondre, perquè escoltant també estàs pensant, elaborant. Compondre és una conseqüència d'aquestes coses”.

Però, com hem d'escoltar música? Especialment una música que, com la de nova creació, sovint ens planteja reptes importants per la seva vocació d'expandir i qüestionar allò conegut. “No estic segur que et pugui dir com s'ha d'escoltar. D'entrada, no estic gaire d'acord amb la distinció entre pensar i sentir la música. Escoltar una idea ja és pensar una idea. D'altra banda, crec que l'atenció és important i, en molts aspectes, no sembla que sigui el moment històric per a l'escolta. Socialment i políticament sembla que la visió que intenta entendre l'altre està de retirada. La tolerància només té sentit quan no estàs disposat a tolerar. És una contradicció. I és precisament en aquest punt que pots aprendre alguna cosa”.

NOUS REPTES I NOVES VESSANTS

La segona gran activitat del Codera músic ha estat, els darrers anys, la de gestor i programador musical, una activitat que ha de tenir un pes important en el seu futur més immediat. “És una part important del meu futur i com a programador em centraré en el cicle OUT.SIDE” (vegeu requadre). La immersió i l'aprenentatge en aquest camp han vingut de la mà de CrossingLines, la formació que dirigeix des dels inicis i que deixarà aquesta temporada. Un conjunt que ha crescut molt des del seu naixement (vegeu requadre). “El grup està en una situació molt bona a diferents nivells i crec que és un moment en què ja no sóc imprescindible i necessito descansar”.

Descansar, o dedicar-se a nous reptes. Codera també ha desenvolupat, els darrers dos anys, la seva faceta com a intèrpret de guitarra elèctrica i sintetitzadors moduls, que vol continuar explorant en les seves obres. “És una vessant que l'any passat va ser necessària per a mi”. De fet, algunes

OUT.SIDE 2017

“L'OUT.SIDE és una part important del meu futur, en el qual vull continuar programant. És un cicle de noves músiques en centres d'art; la programació és necessàriament diferent de la de les sales de concerts; cal tenir en compte els espais, la seva acústica i una escolta probablement diferent. És una qüestió interessant. També és important per l'aspecte territorial: tota l'activitat acostuma a centralitzar-se a Barcelona i crec que, a banda que els oients d'altres ciutats també mereixen ser alimentats, cal un circuit professional que optimitzi els projectes dels grups i les sales”. www.cicleoutside.com

de les seves darreres composicions $-\pi$ (Pi), ϕ (Phi) i *Compression music*— compten amb algun d'aquests instruments que ell mateix interpreta.

Tocar, compondre i continuar movent ara els seus propis projectes. Col·laborar amb CrossingLines com a guitarrista. I, per descomptat, continuar escoltant música: “Coneixes Peter Evans? És trompetista i també és Déu. El seu disc *Lifeblood* és probablement el disc que més m'ha sorprès últimament. Cada vegada que el veig tocar em sembla un miracle impossible; pensa la música a un altre nivell. L'has d'escoltar”. ♪

Actuació de
CrossingLines
al cicle
OUT.SIDE
2016, dirigit i
coordinat per
Luis Codera.

MIQUEL ÀNGEL VICH

Missa de Glòria de Puccini

Dissabte, 08.04.17 — 19.00 h

Vicenç Esteve, *tenor* · Manel Esteve, *bariton*

Coral Nova Egara · Cor Lieder Càmera

Cor Ciutat de Tarragona

Cor de Cambra de l'Auditori Enric Granados de Lleida

Xavier Puig *director* · Orquestra Simfònica del Vallès

G. Puccini: Missa de Glòria, Preludi simfònic
i Tre sbirr, una carrozza-Te Deum (Tosca)

La Novena de Beethoven

Dissabte, 22.04.17 — 19.00 h

Raquel Lojendio *soprano* · Anna Alàs i Jové *mezzosoprano*

Juan Antonio Sanabria *tenor* · Sebastià Peris *baix*

Ren Ziming *piano* · Cor Madrigal

Cor de Cambra de l'Auditori Enric Granados

Víctor Pablo Pérez *director* · Orquestra Simfònica del Vallès

L. van Beethoven: Fantasia Coral en Do menor
Simfonia núm. 9, en Re menor

Pompa britànica

Dissabte, 20.05.17 — 18.00 h

Teimuraz Janikashvili *violí*

James Ross *director* · Orquestra Simfònica del Vallès

M. Bruch: Concert per a violí núm. 1, en Sol menor

F. Haydn: Simfonia núm. 92, en Sol major "Oxford"

E. Elgar: Cockaigne "in London Town"

Marxa de pompa i circumstància núm. 1

La bella dorment + Vertigo

Dissabte, 03.06.17 — 19.00 h

Kolja Blacher *violí*

Pedro Alcalde *director* · Orquestra Simfònica del Vallès

R. Wagner: Liebestod (Tristan und Isolde)

B. Herrmann: suite Vertigo

P.I. Txaikovski: Concert per a violí en Re major, op. 35

Suite de La bella dorment

Taquilles del Palau de la Música Catalana · Tel. 902 442 882 · taquilles@palaumusica.cat · www.palaumusica.cat
Entrades de 16 a 73 euros

Patrocinadors principals de l'OSV

Patrocinadors de l'OSV

EL COMPOSITOR

ANTONIO DE CABEZÓN

LA DIPLOMÀCIA CULTURAL A L'ESPANYA DEL SEGLE D'OR

LA MÚSICA DE L'ORGANISTA CEC, AVUI MASSA OBLIDADA, VA ENLLUERNAR EUROPA DURANT ELS SEUS VIATGES AMB LA CORT ESPANYOLA. EL SEU LLEGAT SONOR ÉS EL RETRAT D'UNA ÈPOCA APASSIONANT EN QUÈ LA CONCEPCIÓ DEL MÓN ES VA CAPGIRAR.

TEXT Pep Gorgori • IL·LUSTRACIÓ Roger Pibernat

Es ls governants de l'Espanya del segle XVI –quina enveja– van tenir clar que la cultura era un vehicle idoni per seduir els territoris que anaven conformant el primer gran imperi de l'època moderna. Només des d'aquest punt de vista es pot copsar la veritable dimensió d'Antonio de Cabezón, l'organista cec que va acompanyar Felip II a tots els seus viatges per Europa. En la seva música cristal·litza el batec d'un segle de canvis apassionants.

Gràcies a Copèrnic, la terra passa de ser plana a ser rodona, i abandona el seu lloc privilegiat al centre de l'univers. Gràcies a la impremta, els nous coneixements es transmeten per tot Europa a una velocitat insospitada fins llavors. El saber surt dels monestirs i proliferen les universitats.

L'humanisme s'obre pas amb l'obra d'Erasme, que inspirarà la Reforma promulgada per Luter i la resposta de la Contrareforma en què Felip II s'implica de manera decisiva. L'humanisme explica també que comenci a florir amb una força sense precedents l'art cortesà i de temàtica no religiosa, i és per això que el segle XVI és també el segle just abans de l'òpera i la novel·la moderna: penseu en dues obres mestres de la primera dècada del segle XVII, *L'Orfeo* de Monteverdi i *El Quixot* de Cervantes.

En aquest context, el 1548 Felip II i Antonio de Cabezón entrenen el primer viatge per Europa que, a instàncies de Carles V, ha de servir perquè el llavors príncep enlluerni la noblesa de tot el continent. La pintura de Tiziano, la monumentalitat d'El Escorial i la música de Cabezón, al costat de la poesia mística de sant Joan de la Creu i santa Teresa són les fites més visibles en l'àmbit cultural amb què es perfila l'inici del Segle d'Or. De tots ells, però, Cabezón és l'únic que conviurà pràcticament cada dia amb Felip II i l'acompanyarà als seus viatges.

Nascut el 1511 i cec des de ben petit, els seus dots musicals de seguida van cridar l'atenció dels seus mestres, fins al punt que als setze anys ingressa a la Capella de les Infantes, des d'on aviat es fa un lloc a la Capella del Príncep Felip, al servei de qui

passarà la resta de les quatre dècades de la seva vida.

D'ell s'espera que sigui l'equivalent musical dels poetes místics, que doti d'un repertori adient les cerimònies religioses de la cort més ferventment catòlica de la història. Cabezón, però, va més enllà. El príncep Felip no només assisteix a misses, sinó que durant els seus viatges són freqüents els banquets i Cabezón excel·leix també en la música profana i cortesana.

Així, al costat de la seva obra sacra, trobem els cèlebres *tientos*, que tant serveixen per acompanyar una missa com per a una vetllada a les cambres reials. Encara més enllà, les seves *diferencias* sobre melodies populars de l'època són el germen de les variacions. De fet, per a Santiago M. Kastner, només la

presència de Cabezón a Londres durant l'any que Felip II s'hi va estar per casar-se amb Maria Tudor explica la brusca evolució que hi ha entre Tallis i Byrd. Si bé Cabezón i Tallis ja tenien el seu estil format i establert, Byrd era tot just un

jove aprenent d'onze anys. La seva manera d'escriure variacions, apunta Kastner, no pot ser fruit de l'ensenyament del seu compatriota, sinó que inevitablement deriva del contacte amb el músic espanyol.

Cabezón destaca igualment per la seva renovació de la polifonia instrumental. Abans d'ell hom es limita a imitar la música vocal, amb les limitacions que això comporta. Cabezón l'obre a les possibilitats que brinden els instruments de teclat. També la seva tècnica com a intèrpret influeix a Europa.

ÉS UN EXPONENT
DEL SEGLE D'OR
AL MATEIX NIVELL
QUE SANTA TERESA
I CERVANTES

DISCOGRAFIA COMENTADA

Avui per avui, continuen sent referència ineludible l'enregistrament de la integral per a arpa, teclat i *vihuela* d'Antonio Bacierno, que data dels anys setanta (Hispavox 67013, descatalogat). També és imprescindible el disc de Kimberly Marshall de la col·lecció *El órgano histórico español*, impulsada el 1992 pel V Centenario, que va dedicar un volum a l'obra d'aquest autor (Auvidis Valois, V 4645).

Mereix esment també la inclusió d'obres de Cabezón en diferents enregistraments de Montserrat Torrent. Andrés Cea ha fet importants aportacions musicològiques, que el van dur a publicar *Suavidad y extrañeza* (Lindoro, MPC-0120). Ja el 2015, Ignacio Ribas va enregistrar *Entre lo sagrado y lo mundano* (Discmedi, VARDM1344 02). Els quatre discos publicats fins ara per Claudio Astronio (Stradivarius) i la selecció interpretada per Andrew Lawrence-King i The Harp Consort (Harmonia Mundi) acabarien de conformar una selecció forçosament incompleta.

Aquest mes de maig s'afegirà a la llista *Cabezón* de Juan de la Rubia (82Records, REC 002), que s'ha enregistrat amb el claviorgue Hauslaib del Museu de la Música de Barcelona, instrument de finals del segle XVI i l'únic original al món en funcionament. El disc es presentarà en concert a l'Auditori de Barcelona el 31 de maig.

Al nord dels Pirineus sobtava que els músics espanyols usessin també els polzes per tocar l'orgue i el clavicordi. Dècades després dels viatges amb Felip II, tots els músics alemanys ja toquen amb els deu dits, i componen tenint en compte les possibilitats tècniques que obre aquest detall.

Avui les obres de Cabezón ens semblen simples, de tan senzilles. Arcaiques, de tan allunyades en el temps. Lentes, de tan ràpid com va tot al nostre voltant. Però aquella música sublim, introspectiva i refinada va enlluernar Europa i va ser avantguarda i reflex d'un temps de canvis frenètics.

31 DE MAIG
JUAN DE LA
RUBIA AMB EL
CLAVIORGUE
(CA. 1590) HAUSLAIB
A L'AUDITORI

Una mostra d'oboès
al taller que Pau
Orriols té a Vilanova
i la Geltrú.

ÀNIMA DEL SO

FA POC MÉS DE TRES-CENTS ANYS, EN UN MOMENT DE PROFUNDS CANVIS I TRANSFORMACIONS, UN NOU INSTRUMENT DE VENT FUSTA I DOBLE ÇANYA S'INFILTRAVA A LA PENÍNSULA IBÈRICA: L'ANOMENAVEN HAUTOBOIS, UBUÉ, ABUÉ I OBOÈ.

L'OBOÈ BARROC

*La veu de
l'expressió*

TEXT I FOTOGRAFIES *Martí Sancliment*

Maria Lluïsa d'Orleans, neboda del rei de França, arribava a Madrid el novembre del 1679 disposada a ser l'esposa del rei Carles II d'Espanya i ho feia acompanyada d'un gran seguici reial i musical. En aquest seguici hi havia quatre músics molt especials, tots ells duïen a les seves mans un instrument mai vist a la península. Aquí començava la llarga història de l'oboè a la península Ibèrica, de la seva introducció a Catalunya i a Espanya. L'arribada d'un instrument que encisà Europa al llarg d'un segle per les seves capacitats expressives i que esdevindria el preferit de Bach i de Händel.

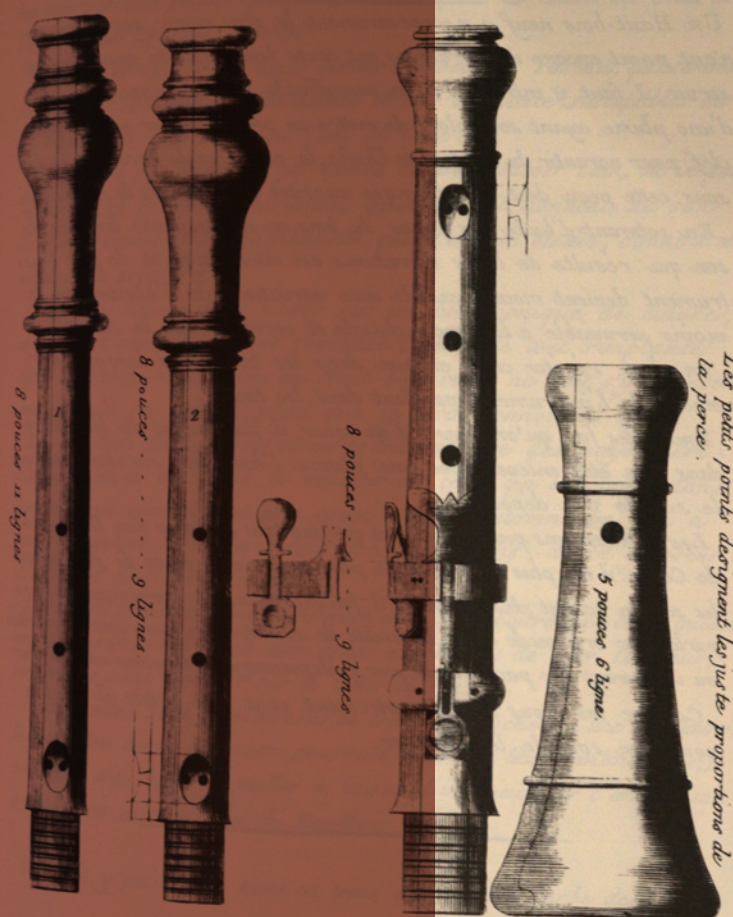
El bressol de l'instrument cal cercar-lo a la França del segle XVII immersa en profunds canvis pel que fa a l'estètica musical. Abans l'oboè no fos conegut encara per les altres nacions d'Europa, Jean-Baptiste Lully inscriví el nom d'aquest instrument a les seves partitures per tal que fossin interpretades per la Grande Écurie du Roy. Quan el 1663 compongué el *Ballet des arts* amb la presència d'aquest instrument a la partitura, els exèrcits de França i Espanya continuaven batallant encara a un costat i a l'altre dels Pirineus. Alhora que les poblacions migraven, ho feien també els seus instruments, músics i cançons, i així, a poc a poc, les xirimies catalanes es mesclaren progressivament amb els *hautbois* vinguts de França.

L'arribada de Felip V a Madrid marcà un punt d'inflexió en l'inici de la producció de repertori per a oboè a Espanya. En els albs de la Guerra de Successió, abans encara del desembarcament a Barcelona

QUÈ DISTINGEIX L'OBOÈ BARROC DELS ALTRES INSTRUMENTS DE DOBLE CANYA?

- ◆ Els oboès nascuts a la França del segle XVII es caracteritzen per la seva riquesa articulativa i les grans possibilitats a produir dinàmiques musicals.
- ◆ El tub de l'oboè es separa en tres parts, la tercera de les quals és la campana.
- ◆ La llengüeta de doble canya exigeix una embocadura molt concreta, on els músculs bucals i els llavis juguen un paper determinant.
- ◆ Els primers oboès estaven afinats generalment i amb algunes excepcions, entre 392 i 415 Hz.
- ◆ Té una tessitura equivalent a la de soprano.
- ◆ El seu so es distingeix perquè és especialment clar, càlid, nasal, vellutat i penetrant.
- ◆ L'oboè permet la seva integració en la música de cambra i orquestral juntament amb les cordes i el baix continu i en peces solistes per a oboè i per a veu.

MODELE du Haut-bors d'après Delusse, dans ses proportions exactes

de l'arxiduc Carles d'Àustria, Felip d'Anjou celebrà l'octubre del 1701 les seves noces reials amb Maria Lluïsa de Savoia amb la interpretació del *Divertissement représenté à Barcelone pour le Mariage de Leurs Majestés Catholiques* d'Henry Desmarest. A l'orquestra, dos oboïstes, Robert i Huet, del seguici de Felip V, restarien uns mesos a Barcelona, coincidint justament amb la composició el 1702 de la *Missa Scala Aretina* de Francesc

AL SEGLE XVIII A BARCELONA HI HAVIA IMPORTANTS FAMÍLIES DE LUTIERS. UNA DE LES MÉS IMPORTANTS EREN ELS XURIACH, DEDICATS A LA CONSTRUCCIÓ D'OBOÈS

Valls, la primera partitura a Catalunya i a Espanya coneguda fins al moment amb presència escrita del nou instrument.

A partir d'aleshores la popularitat de l'oboè no deixaria de créixer i ho faria sobretot a partir del 1705 amb la presència de la cort de l'arxiduc Carles a Barcelona i l'existència a la ciutat d'importants capelles musicals, algunes amb la presència d'oboès, així com la proliferació d'especta-

cles, òperes i composicions per a la reialesa. Barcelona s'havia convertit de la nit al dia en un port d'entrada de l'estètica italiana, i compositors com Antonio Caldara i Giuseppe Porsile desembarcarien a la Ciutat Comtal. La guerra ja era present a les comarques mentre la música i l'òpera enllueraven la ciutat.

Cinquanta anys més tard, la guerra perduda i les capelles extingides, l'oboè havia arrelat al territori i era indiscutible la seva presència als conjunts orquestrals. Una família, els Xuriach, destacaven com a lutiers il·lustres d'aquests instruments a Barcelona i uns germans, els Pla, voltaven Europa oferint els seus concerts i les seves interpretacions. L'oboè havia passat de ser un desconegut a un fidel company en les composicions peninsulars.

JOSEP DOMÈNECH: EL PAPER DE L'INTÈRPRET

Tal com els músics del segle XVIII, Josep Domènech du a terme una vida itinerant com a professor als conservatoris d'Amsterdam i de Tolosa de Llenguadoc i com a intèrpret en les nombroses gires arreu del món. Per-

tanyent a la jove generació d'oboïstes historicistes, Domènech fa més de vint anys que es dedica a la interpretació de l'oboè històric. Músic, historiador i artista, aquestes són algunes de les seves múltiples cares com a oboïsta. La vida d'en Josep gira en-

torn d'aquest instrument que coneix d'una manera profunda.

“Més enllà dels enormes recursos expressius, dinàmics i eloqüents de l'instrument, m'interessa destacar el paper de l'interpret. Al llarg dels segles l'instrument evolucionà també des del punt de vista interpretatiu i alguns compositors es dedicaren a compondre obra per a oboè gràcies a la coneixença prèvia d'un interpret de l'instrument. Aquest fou el cas, per exemple, de Bach, que establí una intensa relació professional amb Gleditsch, oboïsta, i també amb Eichentopf, constructor”, ens comenta al seu apartament de Barcelona.

L'oboè històric compta cada vegada amb més interprets, Josep Domènech n'ha format molts d'ells i en el seu paper docent destaca la necessitat de conèixer no només la tècnica instrumental, sinó també el context que envolta i defineix cada obra: “Penso que estem desaprofitant l'oportunitat d'especialitzar-nos, tot seguint el model del fast food cercant sempre el sentit pràctic de les coses. Una obra demana comprensió de tot el seu context, demana curiositat i criteri del mateix instrumentista. M'agrada el concepte de pràctica historicista musical, treballant la música des d'una perspectiva heterogènia i especialitzada també en el context històric i geogràfic”.

PAU ORRIOLS: UN LUTIER D'OBOÈS HISTÒRICS A CATALUNYA

Tres-cents anys més tard de la introducció de l'oboè a la península Ibèrica, a Vilanova i la Geltrú, capficat al seu taller, Pau Orriols construeix oboès per a interprets d'arreu del món. Alfredo Bernardini, Paul Dombrecht, Josep Domènech, Antoine Torunczyk, Xa-

Josep Domènech

OBOÈS I XIRIMIES

El nou instrument aparegut i popularitzat a la França del segle XVII, l'oboè, com a desenvolupament i estilització de la xirimia, arribà alhora als diversos països d'Europa. Inicialment, però, pocs es resistiren tant a aquest instrument com els regnes peninsulars.

La forta presència de xirimies a les capelles de ministres de les principals esglésies de la península i la popularitat d'aquestes dificultà enormement la introducció d'aquest instrument a Espanya.

Pau Orriols

vier Blanch i Frank de Bruine són alguns d'aquests interprets excel·lents que executen obres amb l'instrument del de Vilanova.

L'oboè d'Orriols és una còpia d'un oboè del constructor anglès Thomas Stanesby del voltant del 1740. Segons Orriols, però, cada constructor ha d'interpretar els instruments originals aportant-hi el seu coneixement i les seves característiques personals. En tot cas, Orriols destaca que la dificultat de l'ofici és entendre l'acústica, car “els instruments de vent són fets d'aire i no pas de fusta”. Probablement per aquest fet en Pau treballa sempre envoltat de músics amb els quals comparteix els detalls, els plànols i les característiques de l'instrument. “Jo al principi no sabia tocar l'oboè, n'he anat aprenent amb el pas del temps i pel meu compte, provant acústiques, envoltant-me de músics com Dombrecht, Blanch, Bernardini i Domènech. Vaig començar a millorar aquest instrument a partir de les seves aportacions i des d'aleshores ja no he parat”.

Pau Orriols viu la seva professió des de la passió i l'estima per l'ofici. Començant als 16 anys amb la construcció d'instruments tradicionals amb el seu cosí Xavier Orriols, no fou fins més tard que s'inicià en la construcció d'oboès històrics, partint sense

REPERTORI PER A OBOÈ HISTÒRIC

El repertori per a oboè històric és extensíssim, aquí volem compartir algunes propostes:

- ♦ *Le bourgeois gentilhomme*, LWV 43. J. B. Lully (1632-1687)
- ♦ *Suites pour hautbois*. P. D. Philidor (1681-1731)
- ♦ *Concert en La menor*, RV 461. A. Vivaldi (1678-1741)
- ♦ *Concert per a oboè en Re menor*, S. Z799. A. Marcello (1673-1743)
- ♦ *Concert en Do menor*, BWV 1060a. J. S. Bach (1685-1750)
- ♦ Ària “*Von den Stricken meiner Sünden*”, BWV 245. J. S. Bach (1685-1750)
- ♦ *Sonata per a oboè en Fa major*, HWV 363a. G. F. Händel (1685-1759)
- ♦ *Music for the royal fireworks*, HWV 351. G. F. Händel (1685-1759)

saber-ho del sistema de construcció de les tenores. Orriols assegura que “el lutier és una mica músic, una mica fuster, una mica joier, una mica artista i artesà... És un ofici que el vius intensament, que et planteja dubtes seriosos, càlculs matemàtics, però alhora un contacte directe amb la matèria”. El boix és la fusta utilitzada preferentment per Pau Orriols, que ens fa saber que alguns oboès primitius eren d'arbres fruiters, especialment els anglesos, però que el boix ofereix una de les acústiques més belles, estables i interessants en l'instrument.

El procés de construcció d'un oboè demana uns tres anys. “Cal molt de temps per preparar les fustes, treballar-les per dins i deixar-les reposar en diverses operacions. Posteriorment és el moment de tornejear per fora el material, banyar l'instrument en oli i finalment muntar les claus”.

En Pau s'ha construït les seves pròpies eines, com els escairadors responsables de les mides internes de l'instrument, i s'ha fet construir algunes màquines especials per a la construcció dels oboès. Assegut a la taula d'orfebre treballa minuciosament en els detalls d'un nou oboè que farà la volta al món i expressarà amb sinceritat el seu timbre personalíssim i eloqüent. ✂

28 i 30 D'ABRIL,
1 DE MAIG
SIMFONIA DELS MIL
GUSTAV MAHLER.
KENT NAGANO

4, 5 i 7 DE MAIG
PHILIPPE JAROUSKY.
THOMAS
HENGELBROCK i NDR
ELBPHILHARMONIE
ORCHESTRA

ESCENARIS DEL MÓN

ELBPHILHARMONIE D'HAMBURG

UN PORTAL OBERT AL MÓN

La Filharmonia de l'Elba ha estat construïda sobre un antic magatzem (*Kaispeicher A*) del port d'Hamburg –recordem-ho, el tercer més gran del món. Després de la Segona Guerra Mundial el port va ser reconstruït seguint el pla de l'arquitecte Werner Kallmorgen per recuperar tota l'*Speicherstadt* (literalment, ciutat magatzem) d'Hamburg. El nou auditori ha estat edificat sobre un antic magatzem de cafè i cacau. Un edifici, però, construït originalment l'any 1875 per John Dalmann, i anomenat, en honor del kàiser Guillem I, *Kaiserspeicher*.

La idea original de transformar aquest espai –que corria perill de ser derruït– en un nou emblema musical i cultural d'Hamburg va ser del matrimoni format per l'arquitecte Alexander Gérard i la historiadora Jana Marko. Hamburg, ho recordem, ha estat casa de compositors barrocs com Händel, Telemann i Carl Philipp Emanuel Bach i la ciutat natal de Brahms, Felix i Fanny Mendelssohn. A Hamburg es van acabar de gestar les carreres de músics tan variats com Gustav Mahler o The Beatles i és també la ciutat d'adopció de György Ligeti, Alfred Schnittke i Sofia Gubaidulina.

El matrimoni, que van actuar com a promotors de la idea, va confiar en el despatx dels suïssos Herzog & De Meuron per a l'elaboració del projecte, que de seguida va prendre la forma d'una vela hissada o una ona d'aigua reposant sobre l'antic edifici. ➤

HAMBURG, CIUTAT-ESTAT DE L'ACTUAL ALEMANYA FEDERADA, S'HA SITUAT DE LA NIT AL DIA AL CENTRE DE L'ACTUALITAT MUSICAL ARRAN DE LA INAUGURACIÓ, L'11 DE GENER PASSAT, DE LA NOVA ELBPHILHARMONIE, QUE HA PASSAT A CONVERTIR-SE EN LA NOVA ICONA DE LA CIUTAT I TAMBÉ EN IMATGE DE L'AVANTGUARDA ARQUITECTÒNICA DELS NOSTRES DIES.

TEXT Mercedes Conde Pons

TODD ROSENBERG

UNA CONSTRUCCIÓ POLÈMICA

Tot gran projecte sempre va acompanyat de polèmica i aquest no ha estat una excepció. L'Elbphilharmonie s'ha convertit ràpidament en icona visual de la ciutat hanseàtica, però també en un símbol de la seva història, del seu passat i del futur. Malgrat que el projecte hagi resultat megalòman i desmesurat econòmicament –amb un pressupost inicial de 77 milions d'euros, finalment ha costat 789 milions d'euros–, l'edifici és una creació de la qual Hamburg, com a comunitat ciutadana, es beneficia enorme-

ment, no només a nivell financer. L'edifici ja és un element visual integrat al port que ha esdevingut icònic; la façana de vidre permet multitud de reflexos de l'aigua, del sol en les infinites variacions de la llum del dia.

L'Elbphilharmonie té, a més, un caràcter específic d'època, ja que aplega el contrast entre el vell i el nou, que resulta molt inspirador. Els maons arquitectònics d'Hamburg recorden el caràcter local d'ahir, mentre que l'arquitectura més innovadora actua com a signe del demà, però estan molt ben fusionats, amb una plaça central oberta a tothom. L'edifici, amb vistes obertes al moll, és, literalment, una porta de sortida al món.

L'edifici ja ha enamorat alemanys i estrangers i ha posat la ciutat d'Hamburg, mancada fins ara d'un atractiu cultural i turístic, a la primera línia de l'atenció mun-

1 Detall de l'orgue construït a Bonn per Johannes Klais Orgelbau segons el concepte desenvolupat per l'expert en orgues Manfred Schwartzi.
2 L'NDR Elbphilharmonie Orchester és la titular del nou emblema arquitectònic d'Hamburg.

3 La distribució dels seients al voltant de l'escenari crea un sentit de proximitat. Les parets estan revestides amb el que semblen les ones de so diagramàtiques congelades en argila.
4 Una vista aèria de l'Elbphilharmonie i les onades del seu sostre.

dial. Prova d'això és la repercussió que la inauguració, l'11 de gener de 2017, després de deu anys de treballs, va tenir als mitjans de comunicació i el fet que s'hagi doblat la venda d'abonaments per a l'orquestra resident de l'Elbphilharmonie, la rebatejada NDR Elbphilharmonie Orchestra d'Hamburg, i que a hores d'ara costi trobar entrades per a qualsevol concert programat fins a final de temporada.

UNA SALA SENSE JERARQUIA

Les sales de concerts acostumen a diferenciar-se estructuralment en dues tipologies: model caps de sabates o model vinya. És un fet fonamental a l'hora de dissenyar la proposta acústica de la sala, ja que convé calcular com les ones es

repartiran per la sala des de l'escenari al públic. El prototipus de model caps de sabates seria el Musikverein de Viena, mentre que el model vinya seria la Berliner Philharmonie. En el primer model és més fàcil estratificar el públic, i els

preus de les entrades; en el segon model, l'escenari esdevé el centre i el públic està situat en una posició en què no es fan tantes diferències: tothom pot veure i ser vist per un igual. L'Elbphilharmonie respon a aquest segon model. És, doncs, una sala sense jerarquia.

LES CLAUS ARQUITECTÒNIQUES

La forma de la sala gran està inspirada en les balconades en forma de cel·la que separen a cada pis els oients al Teatro alla Scala de Milà, però també en un estadi de futbol com l'Allianz Arena de Munic, obra també del binomi Herzog & De Meuron, envoltat per una mena de xarxa que fa de paret i sostre alhora.

IVAN BAAH

MICHAEL ZAPF

ENTRE ELS 10 MILLORS AUDITORIS DEL MÓN

El projecte de l'Elbphilharmonie ha estat pensat per situar aquesta sala de concerts entre els deu millors auditoris del món, que inclouen edificis clàssics com el Musikverein de Viena o el Concertgebouw d'Amsterdam, clàssics moderns com la Berliner Philharmonie de Hans Scharoun i els més actuals Walt Disney Concert Hall de Los Angeles de Frank Gehry, o el Centre Cultural de Lucerna (KKL) de Jean Nouvel. És un projecte visionari que ha tingut

també una campanya de màrqueting exemplar. Sony Classical ja ha publicat el primer enregistrament fet a l'Elbphilharmonie (*Simfonies núm. 3 i 4 de Brahms amb l'NDR Elbphilharmonie Orchester* dirigida per Thomas Hengelbrock) i ja existeix un llibre (*Elbphilharmonie*. Joachim Mischke. Michael Zpaf. Edel Books, 2016) que explica a bastament la breu, de moment, però esperançadora història de la que, sens dubte, ja és una de les deu millors sales del món.

ment essencialment decoratiu al seu interior, les parets de l'Elbphilharmonie estan revestides amb el que semblen les ones de so diagramàtiques congelades en argila. Aquest és l'únic ornament decoratiu que hi apareix. L'aparença és molt delicada, en una tonalitat blanquinosa i en forma d'escates; està feta amb panells de fibra de guix modelats de manera individual, les dimensions dels quals responen a un complicat algoritme. Hi ha un total d'11.000 elements individuals, que corresponen a 6.000 metres quadrats esculpits amb la màxima precisió, 226 tones de pes i 999.987 ranures de so, algunes de pocs centímetres, d'altres només de mil·límetres. Tot per aconseguir la sonoritat que Yasuhisa Toyota ha dissenyat perquè l'acústica sigui igual de bona des de qualsevol punt de la sala. Toyota va treballar anteriorment en l'acústica de sales com el Suntory Hall de Tòquio o el Koncerthuset de Copenhaguen i va influir molt en el mateix projecte arquitectònic de la sala de l'Elbphilharmonie. El primer projecte tenia balconades amb corbes més pronunciades. El segon projecte és més angulós i té més nivells d'alçada. Una de les intervencions més importants és la inclusió d'un gran receptor de so per sobre de l'escenari, de gairebé quinze metres d'alçada.

La sala gran és autònoma acústicament perquè està encaixada en dues closques separades per 362 elements d'acer que garanteixen que totes dues closques no es toquin mai. Així s'assegura la insonorització, un tret important en un edifici que aplega no només la sala de concerts, sinó també un hotel i apartaments privats. ➤

48H A HAMBURG

L'Elbphilharmonie (Elphi, per als amics) està situada en un lloc estratègic al cor de la ciutat portuària de la riba de l'Elba, a la ciutat d'Hamburg, que inicia la seva obertura al mar del Nord, situat a només cent quilòmetres. Hamburg té el port més important del país, el segon més transitat d'Europa, després del de Londres i el tercer més gran del món, seguint el de Londres i el de Nova York.

Si Amsterdam és considerada la Venècia del Nord, pel nombre de canals que la travessen, Hamburg podria ben bé competir en aquest títol, perquè també és una ciutat construïda seguint els meandres del riu Elba abans d'afegir-se al cabal principal d'un dels rius més importants d'Alemanya. De fet, s'estima que el nombre de ponts d'Hamburg supera els d'Amsterdam, Venècia i Londres tots junts, entre 2.300 i 2.500. Passejar pels ponts més importants de la ciutat és un dels grans passatemps per a qualsevol visitant intrèpid. Però també:

♦ **Visitar el centre històric:** un passeig per la Rathausplatz, on hi ha un dels ajuntaments més grans del país, amb 647 estances; la Cambra de Comerç; les antigues esglésies de St. Nikolai, St. Petri o St. Michaelis, amb el seu elevat campanar fins ara símbol arquitectònic d'Hamburg; les cases antigues de la Deichstrasse i Cremon, els Alster Arkaden i el Kunsthalle (museu de Belles Arts).

♦ **Passejar pel port,** el segon més gran d'Europa, que ocupa la vuitena part de la ciutat. Conèixer l'Speicherstadt (ciutat magatzem), construïda durant el segle XIX, on ara hi ha l'Elbphilharmonie i nombrosos centres comercials, culturals i d'oci.

♦ **Un passeig pel llac blau** del riu Alster, la superfície del qual és tan gran com el Principat de Mònaco. Es pot agafar un vaixell al Jungfernstieg i conèixer altres zones de la immensa ciutat hanseàtica. Hamburg és també considerada una ciutat "verda", amb un 15% de parcs i jardins. La ciutat conserva el parc japonès més gran d'Europa, construït el 1988 i es troba en l'enorme Planten und Blumen Park.

♦ **Passejar per l'antic mercat del peix** (Fischmarkt) d'Altona, a la riba de l'Elba, és el més habitual el diumenge al matí. És fàcil trobar-hi turistes i locals comprant peix fresc i molts altres productes artesanals.

♦ **Visita virtualment l'Elbphilharmonie:** Concert complet d'inauguració:

<http://bit.ly/2ieZFvk>

Vista a càmera lenta amb dron:

<http://bit.ly/2jhGGgt>

Timelapse:

<http://bit.ly/2mzq307>

A l'Elbphilharmonie, la música es situa al centre de la comunitat. Malgrat les grans dimensions de la sala, la distribució dels seients al voltant de l'escenari permet crear un sentit de proximitat gairebé ideal fins i tot per a la interpretació de música de cambra, partint de la tendència creada per Hans Scharoun per a la Berliner Philharmonie, que en va ser pionera l'any 1963. A l'Elbphilharmonie ningú dels prop de 2.100 espectadors que hi caben està més lluny de 30 de metres respecte del director, centre neuràlgic de la sala.

En contraposició a les sales del segle XIX i principis del segle XX, en què hi ha un ele-

ACCENTS

CLÀSSICA

DANIEL BARENBOIM

On my new piano

Obres d'Scarlatti, Beethoven, Chopin, Liszt i Wagner.

Deutsche Grammophon, 2016

Inspirat en un piano que havia estat propietat de Franz Liszt, Daniel Barenboim va presentar el mes de maig del 2015 al Royal

Festival de Londres aquest instrument que ha estat construït per Chris Maene amb el suport de la firma Steinway & Sons. Un instrument que ha fet seu i que amb les innovacions tecnològiques actuals presenta com a novetat les cordes paral·leles en detriment de les creuades. El mateix Barenboim el defineix com un piano amb una sonoritat més transparent i menys barrejada en els timbres, fruit d'aquestes noves aplicacions modernes. El resultat a nivell discogràfic esdevé espectacular per la netedat i la qualitat màgica de la sonoritat, que arriba a impactar per la seva absoluta claredat.

Volem destacar l'extraordinària interpretació de les 32 *Variacions en Do menor* de Beethoven, una obra en la qual Barenboim aprofundeix en tot el seu sentit dramàtic, i unes memorables interpretacions del *Vals Mephisto* i dels *Funèrilles* de Liszt, voluntàriament desvirtuades d'un excés de jocs d'artificis tècnics i dotades d'una qualitat expressiva impactant. Solemne i majestuosa resulta la seva interpretació de la "Marxa dels cavallers del Grial" del festival sagrat *Parsifal*. Una correcta interpretació de la *Balada en Sol menor* de Chopin i tres *Sonates* d'Scarlatti completen aquest enregistrament que ha posat a prova la sonoritat de l'instrument. **Lluís Trullén**

FELIX BRÖDE

CLÀSSICA

KENT NAGANO

Danse macabre

Obres de Dukas, Dvořák, Mussorgski, Saint-Saëns, Balàkirev i Ives.

Orchestre Symphonique de Montréal. Dir.: Kent Nagano. Decca, 2016

Encara que la tradició de Halloween és eminentment anglosaxona, l'1 de novembre se celebra el dia dels morts en contextos llatins. Sigui per la comuna reminiscència a un culte pagà destinat a fer més tolerable la mort, o per una altra raó, la festivitat posseeix un element que per a molts resulta fascinant: suscita inquietud i al mateix temps satisfà un morbo

latent davant la realitat d'allò incompreensible (el sofriment, la malaltia, la mort) que tendeix a ser demonitzat, associat al principi maligne. Kent Nagano aprofita la data en qüestió per reunir en un disc –amb el representatiu títol *Danse macabre*– una sèrie de peces per a orquestra que tempten, invoquen la realitat oculta traslladant-la a la llum del dia. L'Orquestra de Mont-real oficia amb molta solvència aquesta estranya transmutació: el fer tangible la foscor, temàticament explicitada en composicions diverses, algunes molt conegudes. És el cas de la peça de Camille Saint-Saëns –que encapçala l'enregistrament– o l'*Aprenent de bruixot* de Paul Dukas, però també d'altres menys cèlebres, que suposen un descobriment de les modulacions de la dimensió sinistra, com ara l'extens poema simfònic de Mili Balàkirev *Tamara* (22'05") o l'obra que Antonín Dvořák titulà *La bruixa del migdia*. **Jacobo Zabalo**

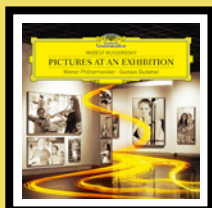
CLÀSSICA

MÓDEST MUSSORGSKI

Quadres d'una exposició

Wiener Philharmoniker. Dir.: Gustavo Dudamel.

Deutsche Grammophon, 2016

La creació més popular de Mussorgski –els *Quadres d'una exposició*– s'avé com anell al dit a la personalitat i al lideratge de Gustavo Dudamel, en aquest cas al capdavant d'una trepidant, per moments ferotge i absolutament precisa, Wiener Philharmoniker que en el cim de l'expressivitat (els metalls!) arriba a una sumptuositat èpica sense perdre en cap moment la

serenor. Es tracta d'una obra grandiloqüent i plena de contrastos, en la qual sobreabunden els matisos i que requereix del conjunt orquestral, molt nombrós, una notable capacitat per interpretar registres diferents; tan diferents com els quadres en què s'inspira la versió de l'obra de Mòdest Mussorgski que Maurice Ravel va orquestrar. No deixa de sorprendre com d'amagat –en un destacadíssim segon pla– roman el nom del francès. La seva tasca en pro de la major expressivitat (per il·lustrar sense paraules ni formes) requereix una inventiva meravellosa, en absolut evident d'acord amb la partitura per a piano. Dudamel, que ja va gravar aquesta peça amb la seva orquestra més propera, ratifica aquí el seu mestratge: descomunal el rendiment que s'obté d'una orquestra de la qual no es pot dubtar en eficiència, però que varia notablement segons les exigències del líder. La Filharmònica de Viena signa una versió memorable dels *Quadres*, que completa en aquest enregistrament amb dues peces més –a mode de bisos– evocadores de paisatges viscuts o somniats: *Una nit a la muntanya pelada*, del mateix compositor, i el cèlebre vals del ballet *El llac dels cignes* de Piotr I. Txaiovski.

Jacobo Zabalo

CLÀSSICA

FELIX MENDELSSOHN

Simfonies núm. 1 i 4.

London Symphony Orchestra. Dir.: John

Eliot Gardiner. LSO, 2016

John Eliot Gardiner prossegueix, al capdavant de la Simfònica de Londres, la sèrie d'enregistraments en directe de l'obra

orquestral de Felix Mendelssohn, en aquest cas per oferir dues interessants versions de les simfonies *Primera* i *Quarta*. Els instruments que empen els professors del conjunt londinenc poden no ser d'època, però és molt obvi que el mestre –com ja va fer en el passat amb altres orquestres– cerca efectes sonors propis d'aquells altres: atacs precisos, i una agilitat en les inflexions que accentuen el caràcter orgànic de les creacions simfòniques de Mendelssohn, un compositor que és saludat com a recuperador de l'obra de Bach i titllat de clàssic en època d'arravatament romàntic, com si en la seva producció no bategués així mateix un *pathos*, una espiritualitat en tensió. Deixant de banda l'ordre cronològic de les simfonies –que no es correspon amb la seva numeració–, s'evidencien algunes diferències en les lectures que encerta a escometre Gardiner. La *Primera Simfonia* desferma una dosi d'energia molt notòria. L'atac de la corda sembla infatigable, s'aprecien les trombes dels metalls en els moviments ràpids, tot desplegant-se els episodis de forma relativament independent. Per la seva banda, l'anomenada *Italiana* rep una lectura que respecta la major voluntat narrativa, amb efectes teatrals –així, per exemple, el *saltarello* final– que es caracteritzen per un lirisme intens. Les etiquetes que s'acostumen a aplicar per tal de popularitzar les obres clàssiques de vegades les converteixen en estampes i amaguen la seva veritable complexitat. Versions com aquesta transcendeixen els prejudicis i fan honor a la intel·ligència de Mendelssohn com a compositor.

Jacobo Zabalo

CLÀSSICA

QUARTET GERHARD

PortraitObres de Mendelssohn, Gerhard i Ravel. Quartet Gerhard. *Seed*, 2016

Nou enregistrament, el del Quartet Gerhard, en format de retrat de presentació –també de la discogràfica Seed Music–, que s'inicia amb el segon quartet que Felix Mendelssohn compongué (malgrat la numeració i deixant de banda els de joventut, mai publicats en vida). Apreciem des de l'inici la bona entesa entre instrumentistes i un so pulcre, net i sense floritures.

El llibret informatiu emfatitza precisament aquesta entesa, en referir les prestacions del quartet segons la metàfora de l'"instrument de setze cordes". Les millors virtuts afloren ja en aquesta peça d'obertura, aquesta presa de contacte discogràfic que és seguida per una mostra del vincle amb Robert Gerhard. El seu *Quartet núm. 2*, compost al començament dels anys seixanta, explora sonoritats inaudites; brollen, com inesperades, des d'un mar de silenci que els membres del quartet entreteixeixen de manera exemplar. Si a la peça anterior es feia palesa l'eloqüència del fraseig, el que aquí es confirma és el control de tècniques específiques dels instruments de corda, que són portades a un sùmmum d'expressivitat. És una peça certament interessant, evocadora i el·líptica, després de la qual ens trobem amb la que potser és més complexa en termes d'execució, el *Quartet en Fa major, op. 35* de Maurice Ravel. Una prova de foc resolta amb solvència, tant per la sensibilitat dels passatges lents com la precisió que demostra el conjunt de corda en episodis del moviment de clausura, *Vifet agité*. Els joves intèrprets coronen el seu debut amb un "Nocturn" del quartet *Vistes al mar* d'Eduard Toldrà, que opten per oferir en termes de *bonus track*, com si es tractés d'un bis. **Jacobo Zabalo**

IGNASI SOLER

CLÀSSICA

YOKO SUZUKI

Cartas de amor

Obres de Granados: *Valses poéticos*, *Escenas románticas*, *Cartas de amor*, *Capricho español*, *Carezza* i *Rapsodia aragonesa*.

Columna Música, 2016

Un nou i bellíssim enregistrament dedicat a Enric Granados ha estat publicat per Columna Música amb la pianista

Yoko Suzuki com a protagonista. Deixeblea d'Àlicia de Larrocha i de Carlota Garriga, Suzuki recull l'essència interpretativa pròpia de l'Escola Marshall. La sonoritat, la línia musical inequívoca i aquest coneixement absolut de tot el que significa la música espanyola per a piano, amb Granados al capdavant, fan d'aquest estil interpretatiu un segell de distinció que pianistes com Suzuki han heretat en tota la seva distinció. Ara, amb aquest enregistrament que aporta obres conegudes del catàleg pianístic de Granados, com els *Valses poéticos* o les *Escenas románticas*, acompanyades per títols menys freqüents, com les *Cartas de amor*, Suzuki ens endinsa al món més essencial de Granados; és un món que conté tota la delicadesa de la música íntima allunyada de grans vistositats tècniques i abocada a fer aflorar el més essencial de la puresa melòdica i la claredat expressiva. Un enregistrament ple de delicadesa i sensibilitat, en què l'elegància de la música més íntima de Granados torna a despertar en una interpretació de Suzuki plena de tendresa i profunda càrrega poètica.

Lluís Trullén

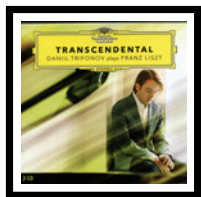
JOSEP MOLINA

CLÀSSICA

DANIIL TRIFONOV

Transcendental

Obres de Franz Liszt. Daniil Trifonov, piano. *Deutsche Grammophon*, 2016.

Un dels portents pianístics dels últims temps s'enfronta a peces declaradament virtuoses, compostes pel

pianista virtuós per excel·lència; que va alimentar els rumors de pacte fàustic per l'aspecte endimoniat de la seva tècnica, i que va treure rèdits als seus espectacles en viu de forma similar al que realitzà el violinista Niccolò Paganini. Ens estem referint a Franz Liszt, les peces en qüestió corresponen als *Estudis d'execució transcendental* i el pianista que en aquesta gravació els interpreta no és altre que Daniil Trifonov, per a qui s'han esgotat els elogis. No es tracta, com en altres casos, d'un mer producte de màrqueting, inclús si tot el que acompanya la seva imatge contribueix a encasellar-lo comercialment com a jove prodigi. La seva tècnica és en efecte prodigiosa, i vehement, però –el que és més important– alhora s'evidencien un criteri, una intel·ligència i una sensibilitat pianístiques que el distingeixen de molts dels que arrosseguen, com ell, el dubtós epítet de “prodigi”. Potser per això la maquinària comercial de la Deutsche Grammophon ha optat per titular el doble disc compacte *Transcendental*, jugant amb el nom de la principal sèrie gravada. No és l'única. Tres sèries d'estudis (dos de concert i l'altra inspirada per Paganini) són executades segons el mateix *modus operandi*: fogositat, una digitació cristal·lina, precisió en els atacs i sorprenent control dels *tempi*.

Jacobo Zabalo

DAPIO ACOSTA / DEUTSCHE GRAMMOPHON

ZABET

CLÀSSICA

ARCANGELO CORELLI

La gioia

Sonates opus V d'Arcangelo Corelli. Musica Alchemica. Violí i direcció: Lina Tur Bonet. *Panclassics*, 2017

Després de l'enregistrament de les *Sonates del Rosari* de Biber que va veure la llum fa poc més d'un any, la violinista eivissenca Lina Tur Bonet presenta un nou lliurament discogràfic, dedicat al compositor italià Arcangelo Corelli, de qui ha gravat les sonates que constitueixen el seu opus V.

Acompanyada per la seva pròpia formació, Musica Alchemica, creada per a la interpretació de música antiga –tot i que Tur combina aquesta faceta amb la dedicació al repertori contemporani–, la intèrpret afronta amb solvència una obra de referència del període Barroc, que va traspasar les fronteres de la Roma opulenta del 1700 per arribar arreu d'Europa i, fins i tot, creuar l'Atlàntic.

No és estrany, doncs, que aquesta música que ha influït violinistes i compositors de totes les èpoques hagi atret també l'atenció de Lina Tur, que s'hi recrea amb la seva combinació d'aproximació rigorosa i el marge d'espontaneïtat que li permet la lliure ornamentació i que, en aquest cas, confereix trets jazzístics al resultat.

Com en anteriors ocasions, aquest projecte ha suposat una completa immersió per a la intèrpret, que no només ha enregistrat les més de dues hores de música, sinó que també ha dissenyat l'embolcall del doble disc compacte, titulat *La gioia* i il·lustrat, entre d'altres, amb joies ideades per Rosa Gomis al·lusives al doble significat d'aquest terme italià –alegria i joia.

El segell alemany Panclassics signa aquesta novetat discogràfica que, de ben segur, està destinada a rebre tan bones crítiques com les seves predecessores. **Albert Torrens**

CLÀSSICA

ALICE SARA OTT

Wonderland

Obres d'Edvard Grieg. Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks.
Dir.: Esa-Pekka Salonen. *Deutsche Grammophon, 2016*

Wonderland és el títol amb què Alice Sara Ott dona a conèixer la seva visió del món màgic que evoquen algunes de les partitures d'Edvard Grieg —com en el cas d'altres compositors nòrdics— a través de la presència d'una naturalesa inabastable, naturalesa que suscita perplexitat, i essent generosa així mateix en misteris i encanteris. La

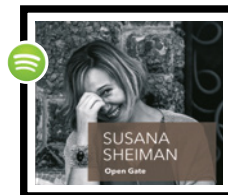
lectura contundent, rica en matisos del *Concert per a piano en La menor, op. 16*, és seguida per una sèrie d'obres per a teclat extretes de les *Peces líriques* i de la coneguda suite *Peer Gynt*. L'atmosfera que recreen aquestes gemmes per a piano sol s'entén com una prolongació minimalista del desplegament de la gran obra de Grieg per a piano i orquestra. Esa-Pekka Salonen, al capdavant de la Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks condueix una interpretació amb empenta, en absolut acomodàcia malgrat el lirisme de moltes de les melodies que conté, i la pianista Alice Sara Ott accepta gustosa l'envit. Fins i tot si només s'indica de forma explícita a l'interior del llibret, l'oient pot intuir que es tracta d'una versió en directe, per la intensitat i la sensació d'ocasió irreplicable que emana de la gravació. **Jacobo Zabalo**

JAZZ

SUSANA SHEIMAN

Open gate

Susana Sheiman, veu; Toni Solà, saxo tenor; Xavier Algans, piano; Artur Regada, contrabaix; Caspar Saint Charles, bateria.
Temps Record, 2015

Després d'una petita introducció instrumental, la veu pren el control absolut. Una veu molt corporal, que ens remet

directament a les vísceres amb la seva profunditat desgastada, en una espècie d'invocació tribal. De cop es fa la llum quan puja a un registre mitjà i ataca, per fi, la *Garota de Ipanema* que ens prometia, expandint-se sonorament en la pujada als aguts, sempre amb un balanceig lliure per sobre de la sòlida base instrumental. Els solos, primer de contrabaix i després de saxo, rebaixen la intensitat iicoloreixen la melodia amb altres tonalitats, tot convertint la banda, primer en un trio i després en un quartet, fins que es fonen per donar pas de nou a la veu, que torna a ocupar el centre. El final, un *tutti* enèrgic liderat per la veu, que tots segueixen, ens porta a dalt de tot, més amunt encara, abans de la recollida final.

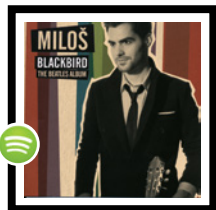
Aquest és el patró que segueixen les dotze cançons de l'*Open gate* de Susana Sheiman. Però lluny de fer-se monòtona, aquesta fórmula tradicional es veu potenciada per l'interès que desperten les versions amb les quals reinventen clàssics de tota la vida i els porten a llocs que no hauríem imaginat. El concepte d'intensitat és la clau per entendre el recorregut emocional de les cançons, amb pujades i baixades que prenen com a punt de partida la veu de Sheiman, que, de fet, està al centre de tot: una veu d'amplis recursos tècnics i expressius, estable en l'afinació, capaç de volar lliure i sinuosa per sobre del pols del conjunt, de recollir-se en la subtilitat més absoluta, d'expandir-se amb l'energia més *rythm and blues* i d'explotar en el seu avenç cap endavant. Per passar una molt bona estona. **Miquel Gené**

MODERNA

MILOŠ KARADAGLIĆ

Blackbird

The Beatles Album. *Mercury Classics*, 2016

Els amants dels Beatles (els no puristes, almenys) trobaran en aquest CD un bon company de viatge. De ben segur que gaudiran amb el bon so i

la gran expressivitat que el guitarrista montenegrí Miloš Karadaglić aboca sobre quinze temes clàssics de Lennon, Harrison i McCartney en un CD que ha estat gravat –i això potser sí que serà un reclam per als puristes– al mateix Studio 2 d'Abbey Road on el quartet de Liverpool va enregistrar bona part dels seus àlbums.

Els amants de la guitarra clàssica (els no puristes, almenys) segur que no arrufen el nas amb un repertori que aporta frescor i desimboltura de mires al repertori sovint massa sorrut de les sis cordes. I, a més, descobriran amb un somriure que rere cada versió s'amaga un referent de pes: *Blackbird* –que dona nom a l'àlbum– sona inicialment com l'opus 60 núm. 19 de Ferran Sor; *Come together* ho fa com el *Decamerón* de Brouwer; *The fool on the hill* sembla la coneguda *Cavatina* d'Stanley Myers; *Eleanor Rigby* té aires de Bogdanović, i l'inici de *She's leaving home* és un homenatge claríssim a *El testament* d'Amèlia de Llobet. I així successivament. Un món de referències que és obra –i això potser sí que serà un reclam per als puristes– de Sergio Assad, a qui Miloš ha encarregat els arranjaments de totes les peces, excepte en el cas de *Yesterday*, obra de Toru Takemitsu.

Assad ha combinat arranjaments per a guitarra sola amb obres que requereixen suport de contrabaix, de conjunt de corda, de veu (Gregory Porter i Tori Amos fent *Let it be* i *She's leaving home*) o de violoncel (amb Steven Isserlis interpretant *Michelle*). Per tancar el CD, Miloš Karadaglić ha escollit el *Lucy in sky with diamonds* que, en acrònim, dona les sigles de l'àcid lisèrgic. Per això no deu ser casual que hi hagi demanat la col·laboració d'Anoushka Shankar, que, amb el seu sitar, permet acabar aquest viatge guitarrístic pel món dels Beatles amb un aire psicodèlic cent per cent acústic.

Josep Barcons Palau

COL·LECCIÓ PRIVADA

DESCOBRIM "EL TRESOR" DISCOGRÀFIC DE LES PERSONALITATS MÉS RELLEVANTS DEL MÓN DE LES ARTS.

MAY/CIRCUS

VIOLINISTA I DIRECTOR

Joshua Bell

En un món de ritmes vertiginosos, el nostre protagonista va voler aturar el temps i canviar les lògiques: tocar anònimament una tarda al metro. Amb el seu *Strad* a les mans va sorprendre milers de passatgers que, d'altra banda, només van gratificar-lo amb poc més de 150 dòlars.

Una xifra que dista molt dels seus honoraris, però que humanitza el personatge i trenca les rutines de l'*star system*.

Virtuós i sensible, es confessa enamorat dels vinils amb enregistraments antics d'Enrico Caruso. Un so únic i irrepetible que el trasllada a la seva infància.

Ja iniciat al món del violí, Jascha Heifetz –que va ser l'ídol per a tota una generació de violinistes– també va marcar el petit Joshua. En aquest sentit, la seva execució del *Concert per a violí núm. 2* de Wienawski per a RCA li ha representat un tresor personal.

Titular de l'Academy of St. Martin in the Fields, en destaca el treball de l'incansable Sir Neville Marriner. Un dels seus plaers sonors privats és el disc del *Requiem* de Mozart de Marriner amb Cotrubas, Watts, Tear i Shirley-Quirk per a Philips.

Encuriós per les noves creacions, el va sorprendre la força i la capacitat de comunicar del musical *Hamilton* del compositor Lin-Manuel Miranda.

La música que l'ajuda a desconnectar-se de les rutines professionals té nom i cognoms: Genesis (especialment els temes *Supper's Ready* i *The Lamb lies down on Broadway*).

Al metro, Bell va compartir generosament el seu art amb un públic de passatgers; a les sales és un autèntic príncep de l'arquet.

Per Víctor García de Gomar

LLIBRE

LA MÚSICA A BARCELONA

Barcelona melòmana

La passió musical de la ciutat a través dels grans compositors
Cesc Avilés Pàmies. *Angle Editorial. Barcelona, 2015*
317 pàgines

Descriure la relació de Barcelona amb la música clàssica al llarg dels anys és una iniciativa més que encertada, atenent a la pròspera relació que la capital de Catalunya ha tingut des de sempre amb els cercles musicals europeus. La proposta és encara més encertada si, com en el cas d'aquest títol, es prioritza la comunicació fluida

i distesa per sobre de l'erudició. De treballs erudits i registres documentals sobre aquesta qüestió, n'hi ha uns quants (tot i que no tants com voldríem). De títols de lectura fàcil i, malgrat això, amb contingut, no tants. El llibre publicat per Angle Editorial i escrit pel jove comunicador Cesc Avilés està estructurat en cinc parts que ens recorden les parts d'una òpera: un pròleg, amb obertura, i quatre actes. Cadascun d'aquests actes està distribuït en capítols que ens expliquen històries musicals de Barcelona en relació, principalment, amb els compositors que tenen una vinculació especial amb la ciutat. I no són pocs: Bach, Mozart, Beethoven, Rossini, Verdi, Puccini, Wagner, Liszt, Strauss, Stravinsky i Schönberg, amb un episodi extra dedicat als Liceistes i Cruzados, la gènesi del Gran Teatre del Liceu. Cesc Avilés dibuixa un panorama summament interessant, amb ritme i de digestió intel·lectual fàcil, però sense ometre dades rellevants. D'altra banda, l'autor no escatima acudits o jocs de paraules, algunes vegades fora de context o de relació qüestionable amb el tema tractat, a més d'alguns episodis ficticis que poden convidar a la confusió a un lector no avesat al tema. El llibre té el mèrit principal de dibuixar un panorama general del riquíssim bagatge musical de Barcelona, i serveix per reivindicar una capitalitat a nivell europeu que en ple segle XXI no sempre defensa. *Barcelona melòmana* apunta una quantitat de dades encomiable, però s'hi detecten alguns errors subratllables, com l'atribució de l'òpera *Der Freischütz* a Meyerbeer (quan aquesta és de Carl Maria von Weber) o bé la impressió d'una fotografia de l'estàtua de Mozart feta per Reynés per al desaparegut Teatre Líric, en comptes de la que es descriu al capítol en qüestió, que és la de Beethoven. **Mercedes Conde Pons**

LLIBRE

LA VIDA D'ALÍCIA DE LARROCHA

Alicia de Larrocha. Notas para un genio

Mònica Pagès Santacana. Pròleg d'André Previn. *Alba Editorial. Barcelona, 2016*
432 pàgines

No descobrim res dient que Alícia de Larrocha va ser una artista excepcional. Probablement la millor pianista que ha donat aquesta terra i, sens dubte, la que més reconeixement internacional va obtenir.

Tot això és el que sabem, el que pràcticament es dona per suposat; però a la llum de la magnífica biografia de Mònica Pagès, que ofereix una infinitat de detalls de grandíssim interès, així com documents de l'època (entre els quals trobem fotografies molt curioses, altament simptomàtiques del seu reconeixement), tot el que és conegut a propòsit de la seva vida i obra cobra una transcendència nova. Amb un estil àgil i empàtic –aliè, però, a tota afectació– es recorren les etapes i els principals aspectes de la personalitat d'Alícia de Larrocha, que evidencien la seva enorme talla com a intèrpret. Massa sovint, per aquestes latituds, es deixa de valorar injustament allò que “es dona per descomptat” (fins i tot l'excel·lència, quan és quotidiana, deixa de valer). Recordem un enregistrament fascinant al costat d'André Previn –gravació a la qual ell mateix, mestre i amic, es refereix al seu text de presentació– que confirma les seves millors virtuts pianístiques. Com, per exemple, aquella sorprenent claredat en la digitació, que la portava a oferir versions analítiques no exemptes, però, de passió. Una rigorosa forma de caminar sobre la corda fluixa, entre els dos extrems, que no només en el cas de Mozart proporcionà resultats extraordinaris. Tampoc podem deixar d'esmentar l'emotiu testimoni que la filla d'Alícia de Larrocha ofereix al pròleg, en què adopta de manera espontània un to íntim, gairebé confessional, i que perfila en tan sols tres pàgines una preciosa imatge de la mare/pianista, sense filtres ni exageracions. És un mèrit molt destacable de la biografia de Mònica Pagès saber perpetuar, des d'una distància prudencial, aquesta mirada introspectiva. Mirada que ens apropa a l'artista, a una excepcionalitat personal que posa encara amb més relleu el seu geni musical, les repercussions del qual es reconeixen a través dels nombrosos èxits assolits. **Jacobo Zabalo**

MÚSICA ENCREUADA

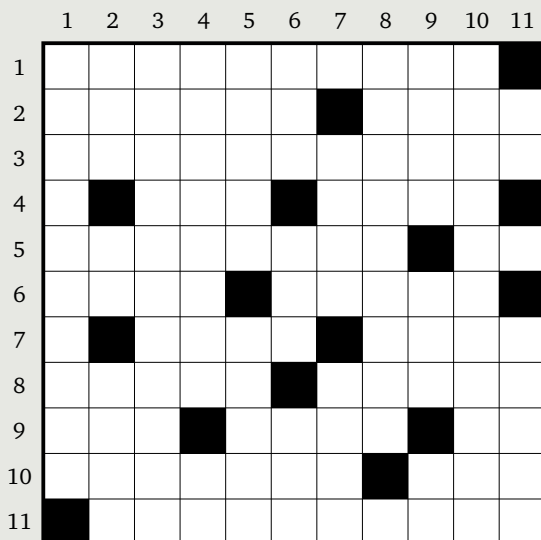
Horizontals

1. Compositor de Peralada, autor de la sardana obligada de cobla *Una lluita musical* (nom i cognom enganxats). | **2.** Òpera de Carl Maria von Weber estrenada a Londres. Escola Universitària de Músics Afinats. | **3.** Compositor de Sitges, autor de la sardana *La processó de Sant Bertomeu* (nom i cognom enganxats, i pujant per l'11 vertical). | **4.** Nicolau, Nin o Noguera. Amics del Teatre Total. Coda despentinada. | **5.** Famosa cançó cubana que va impulsar l'èxit internacional de la rumba. A un to de Do, del revés. | **6.** La música i la poesia ho són. Un imant ho fa amb el ferro, i el personatge de la soprano amb el tenor. | **7.** Nord. Sentiment que apareix en l'argument de gairebé totes les òperes. La soprano. | **8.** A l'autor de *La música de l'atzar* (Paul) li ha caigut la A. Macbeth és el de Lady Macbeth (a Shakespeare i a Verdi també). | **9.** Un rei despentinat. El raper ha perdut el cap. Sis romans ebris. | **10.** (Vegeu l'1 vertical). Es mou a la galera a ritme de timbala. | **11.** Si, Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si (tres paraules).

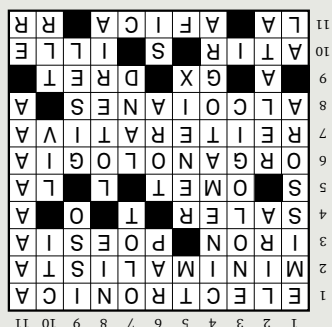
Verticals

1. Cantautor català que s'esmuny pel 10 horitzontal (nom compost i cognom enganxats). | **2.** Orquestra de Badalona Nord. Anton Rubinstein. Grau del La en l'escala de Do. | **3.** *Simfonia la Cacara* de Haydn. | **4.** N'hi ha en bones dosis en algunes òperes, com ara a *Salome* d'Strauss. Richard Clayderman. | **5.** En tenen els instruments d'arc, sota les cordes (plural). Prepara cantant (o rapejant). | **6.** Seminari Nocturn Instrumental. Orella anglesa. Bastó, batuta. | **7.** Mi major. Entorn reial on exercien molts músics. Final de la cursa (no pas de la simfonia). | **8.** Tornar a posar les cordes a la guitarra, d'acord? Dalla-picolla, Delius o Dutilleux. | **9.** Camí cap a l'auditori. Escola d'Interpretació Romàntica. A un to de Do. | **10.** Compositor de Collbató, autor de *L'emigrant* (nom i cognom enganxats). | **11.** A un to de Si, fent la vertical. Ruera, Reger o Ravel. Repeteix la mateixa frase musical, amb algun petit canvi (cap amunt).

Núm. 356

Solucions
Núm. 355

per Eduard
V. Patsi

Palau de la Música
Catalana

Fes Palau, fes-te'l teu!

Tocar el cel al Palau

Requiem de Duruflé

Orfeó Català & Simon Halsey
DIMECRES, 05.04.17 - 20.30 h

Missa de Glòria de Puccini

Orquestra Simfònica del Vallès
DISSABTE, 08.04.17 - 19.00 h

De la mort a la vida

Cor Jove Orfeó Català
DIUMENGE, 09.04.17 - 18.00 h

Passió segons sant Mateu de Bach

René Jacobs
DILLUNS, 10.04.17 - 20.30 h

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEO
CATALÀ

Entrades a
www.palaumusica.cat
i a Taquilles del Palau

Amb la col·laboració de:

Ajuntament
de Barcelona
Institut de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

CATALUNYA MÚSICA

TRANSMISSIONS EN DIRECTE

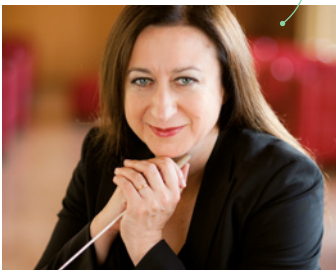
ABRIL

Diumenge 2 d'abril

De les 11.00 a les 13.00 h (en directe)
Auditori de Barcelona

TEMPORADA DE L'OBC, 2016-17

Enric Granados: *Tres danses espanyoles*. Leonard Bernstein: *Serenata després del 'Symposium' de Plató*. Béla Bartók: *Concert per a orquestra*, BB 123. Ray Chen, violí. Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya. **Dir.: Simone Young**. (90m)

Dijous 6 d'abril

De les 20.00 a les 23.00 h (en directe)
Palau de la Música Catalana

63è CONCURS INTERNACIONAL DE MÚSICA MARIA CANALS DE BARCELONA

Gran final amb orquestra. Jove Orquestra Nacional de Catalunya. **Dir.: Manel Valdivieso**. (180m)

Diumenge 9 d'abril

De les 11.00 a les 12.00 h (en diferit)
Petit Palau

DIA DE LA MÚSICA DE SETMANA SANTA DE LA UER

"El dolor de la música sacra". Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana. (Simon Halsey, director). Ekaterina Zaytseva, guitarra. Joan Seguí, orgue. **Dir.: Simon Carrington**. (65m)

De les 12.00 a les 13.00 h (en diferit)
Sala Assunta de la Ciutat del Vaticà
"Una meditació musical: diàleg entre cristians a l'ombra de la creu". Ensemble Mirabilis Harmonia. (55m)

De les 13.00 a les 14.00 h (en diferit)
Auditori Alexandrovsky de Moscou
Cor de la Radiotelevisió Estatal Russa Masters of Choral Singing. Cor Sinodal de Moscou. Orquestra Filharmònica Nacional Russa. **Dir.: Vladimir Spivakov**. (55m)

De les 14.00 a les 15.00 h (en diferit)
Christ Church Cathedral de Dublín
Gabriel Fauré: *Requiem*, en Re m, op. 48. Cor Infantil de la Radiotelevisió Irlandesa. **Dir.: Mary Amond O'Brien**. (55m)

De les 15.00 a les 16.00 h (en diferit)
Rudolfinum de Praga

Jan Dismas Zelenka: *Lamentacions del profeta Jeremies*, ZWV 203. J. S. Bach: *Cantata "Ich habe genug"*, BWV 82. J. D. Zelenka: *Miserere en Do m*, ZWV 57. Jan Martiník, baix. Collegium Vocale 1704. Collegium 1704. **Dir.: Václav Luks**. (55m)

Dijous 13 d'abril

De les 21.00 a les 22.30 h (en directe)
Paranif de la Universitat de Cervera

7è FESTIVAL DE PASQUA DE CERVERA

Bernat Calvó Puig i Capdevila: *Simfonia a 4 parts en Mi, "Homenatge a Beethoven"*. Enric Morera: *Concert per a violoncel*. Ludwig van Beethoven: *Simfonia núm. 2, en Re, op. 36*. Laia Puig, violoncel. Orquestra Simfònica Julià Carbonell de les Terres de Lleida. **Dir.: Alfons Reverté**. (90m)

Dissabte 15 d'abril

De les 18.30 a les 22.25 h (en directe)
Òpera Metropolitana del Lincoln Center de Nova York

TEMPORADA DEL MET, 2016-17

Giuseppe Verdi: *Aida*, òpera en quatre actes. Krassimira Stoyanova, Soloman Howard, Violeta Urmana, Riccardo Massi, George Gagnidze i James Morris, entre d'altres. Cor i Orquestra de l'Òpera Metropolitana de Nova York. **Dir.: Daniele Rustioni**. (150m)

Diumenge 23 d'abril

De les 11.00 a les 13.00 h (en directe)
Auditori de Barcelona

TEMPORADA DE L'OBC, 2016-17

Felix Mendelssohn: *Meeresstille und glückliche Fahrt* (Mar en calma i bon viatge); *Obertura de concert en Re, op. 27*. Ludwig van Beethoven: *Concert per a violí, violoncel, piano i orquestra, op. 56, "Triple"*. Béla Bartók: *Concert per a violí i orquestra núm. 2, BB 117*. Aurelien Pascal, violoncel. Miguel Colom, violí. Fernando Arias Fernández, violoncel. Juan Pérez Floristán, piano. Rosanne Philip-pens, violí. Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya. **Dir.: Lawrence Foster**. (90m)

MAIG

Dimarts 2 de maig

De les 20.30 a les 22.00 h (en directe)
Auditori de Barcelona

TEMPORADA DE MÚSICA ANTIGA A L'AUDITORI, 2016-17

Mad songs. Recital amb obres de John Eccles, Gottfried Finger, Henry Purcell, John Blow i John Weldon.

Xavier Sabata, contratenor. Ophélie Gaillard, violoncel. Ensemble Pulcinella. (90m)

Diumenge 7 de maig

De les 11.00 a les 13.00 h (en directe)
Auditori de Barcelona

TEMPORADA DE L'OBC, 2016-17

Mozart vs Haydn II. Àries de W. A. Mozart. Franz Joseph Haydn: *Simfonia núm. 100 en Sol, Hob. I:100, "Militar"*. Ofèlia Sala, soprano. Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya. **Dir.: Jan Willem de Vriend**. (90m)

Dijous 11 de maig

De les 20.30 a les 22.00 h (en directe)
Auditori de Barcelona

TEMPORADA DE MÚSICA ANTIGA A L'AUDITORI, 2016-17

Festival Bach. J. S. Bach: *Concert de Brandenburg núm. 1, en Fa, BWV 1046; núm. 3, en Sol, BWV 1048, i núm. 6, en Si b, BWV 1051. Suite per a orquestra núm. 2 en Si m, BWV 1067 i núm. 4 en Re, BWV 1069*. Acadèmia de Música Antiga de Berlín (AKA-MUS). (90m)

Divendres 12 de maig

De les 21.00 a les 00.15 h (en directe)
Teatre-Auditori de Sant Cugat del Vallès

TEMPORADA DELS AMICS DE L'ÒPERA DE SABADELL, 2016-17

Georges Bizet: *Carmen*, òpera en quatre actes. Laura Vila, Enrique Ferrer, Maite Alberola, Toni Marsol, Juan Carlos Esteve, Pau Armengol, Beatriz Jiménez, Assumpta Cumí, Jordi Casanova i Joan Garcia Gomà. Cor Amics de l'Òpera de Sabadell. Orquestra Simfònica del Vallès. **Dir.: Santiago Serrate**. (163m)

Dissabte 13 de maig

De les 17.30 a les 19.30 h (en directe)
Teatre La Passió d'Olesa de Montserrat

CONCERT FINAL DEL CERTAMEN LA SARDANA DE L'ANY

Interpretació de les deu sardanes finalistes. Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona. Cobla la Principal del Llobregat. Escolania i Cor Jove de la Parròquia de Santa Maria d'Olesa de Montserrat. Coral Sant Esteve de Sant Esteve Sesrovires. **Dir.: Jesús Ventura**. (120m)

Dijous 18 de maig

De les 20.00 h a les 22.20 h (en directe)
Gran Teatre del Liceu

TEMPORADA DEL GRAN TEATRE DEL LICEU, 2016-17

Richard Wagner: *Der fliegende Holländer* (L'holandès errant), òpera en tres actes. Attila Jun, Emma Vetter, Shawn Mathey, Itxaro Mentxaka, Mikeldi Atxalandabaso i Egils Silins. Orquestra Simfònica i Cor del Gran Teatre del Liceu. **Dir.: Oksana Lyniv**. (140m)

Diumenge 21 de maig

De les 11.00 a les 13.00 h (en directe)
Auditori de Barcelona

TEMPORADA DE L'OBC, 2016-17

Giuseppe Verdi: *Missa de Rèquiem*. Cristina Ferri, soprano. Ana Ibarra, mezzosoprano. Bruno Ribeiro, tenor. Michele Pertusi, baix. Orfeó Català. Cor Jove de l'Orfeó Català. Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya. **Dir.: Kazushi Ono**. (90m)

Dimecres 24 de maig

De les 20.00 a les 22.45 h (en directe)
Gran Teatre del Liceu

TEMPORADA DEL GRAN TEATRE DEL LICEU, 2016-17

Gaetano Donizetti: *La fille du régiment*, òpera comique en dos actes. **Sabina Puértolas**, Ewa Podleś, Bibiana Fernández, Javier Camarena, Simone Alberghini, Isaac Galán, Carlos Daza i Olivier Deciaud. Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu. **Dir.: Giuseppe Finzi**. (135m)

SUBSCRIU-TE

I GAUDEIX DE LA MILLOR INFOR- MACIÓ MUSICAL I DE DESCOMPTES EN CONCERTS

20€
PER UN ANY
(PAPER)

10€
PER UN ANY
(DIGITAL)

25€
PER UN ANY
(PAPER + DIGITAL)

**REVISTA
MUSICAL
CATALANA**

WWW.REVISTAMUSICAL.CAT

Els abonats als cicles de la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música gaudeixen d'un 30 % de descompte en el preu de subscripció a la *Revista Musical Catalana*. D'altra banda, els subscriptors de la *Revista Musical Catalana* tenen dret a un 20 % de descompte en la compra de dues entrades per concert a les taquilles del Palau de la Música Catalana, per als següents cicles de la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música de la temporada 2017-18: Palau Grans Veus, Bach, Piano, Cambra, Simfònics, Tardes, Cantates de Bach, Cicle Coral, Cicle Cor de Cambra del Palau, Concert de Sant Esteve, Intèrprets Catalans, Concerts Familiars, El Primer Palau, Orgue al Palau, Estiu al Palau, ECHO Rising Stars i ONCA.

Més informació: www.revistamusical.cat/subscripcions

ALFONSO ALZAMORA ~ PINTOR I ESCULTOR

“LA MÚSICA ET DÓNA ENERGIA, T’ALIMENTA L’ÀNIMA I L’ESPERIT”

Enamorat de l’art en totes les vessants expressives, ha estat captivat per la música clàssica sobretot en “descobrir” el seu besavi, Isaac Albéniz, sobre qui ha escrit un llibre. Amb passió i gran humilitat, assegura que la música dóna sentit a la vida.

TEXT Sílvia Díez • FOTOGRAFIA Maria Alzamora

En homenatge a Isaac Albéniz i a la gran ambaixadora de la seva música, Alicia de Larrocha, Alfonso Alzamora va crear una escultura que està col·locada a l’entrada de l’Auditori de Barcelona. No obstant això, ell assegura que durant molts anys ha viscut d’esquena al seu besavi. “*Ser besnét d’Isaac Albéniz només representava una anècdota en la meua vida. Quan era petit el meu pare em portava al Palau de la Música i moltes persones estaven encantats de conèixer-lo en saber que era nét d’Albéniz, però per a mi no significava gaire més que això*”, comenta des del seu estudi situat a l’Empordà, convertit ara en una de les persones que més ha investigat en la biografia d’Isaac Albéniz després que el seu pare el va animar a formar part del Patronat del Museu Isaac Albéniz de Camprodon. Alzamora ha escrit un llibre inèdit basat en un mosaic fotogràfic sobre Albéniz que ha creat al Museu Albéniz de Camprodon.

SÍLVIA DÍEZ: Com era Isaac Albéniz?

ALFONSO ALZAMORA: Era un nen prodigi que ho va fer tot molt ràpid, des de donar concerts sent jove per tot Espanya, fins a casar-se. Era un home afectuós, extravertit, que ajudava els artistes amics comprant obra seva sense dir-los res per donar-los suport. Era un home molt estimat i molt amic dels seus amics. A l’Any Albéniz el millor homenatge va ser organitzat pels mateixos músics, per l’afecte que li tenien. Enric Granados i ell eren molt col·legues i es feien bromes contínuament, l’un li deia “Granadito” i l’altre li deia “Saco”, per la seva constitució més corpulenta. A més de tenir un talent espectacular, els dos eren artistes plens de vida.

SD: Què t’ha aportat escriure aquest llibre sobre el teu besavi?

AA: Sobretot m’ha permès donar forma al trencaclosques, ja que he col·locat peces que estaven disperses, i al llarg de tot el procés m’he fet molt amic d’Isaac Albéniz. Era un geni, però també una persona molt atractiva i els llibres que hi havia sobre ell no recollien aquest vessant més aventurer i imaginatiu que tenia. De fet, a Catalunya no hi ha cap estudi rigorós de l’obra d’Isaac Albéniz.

SD: Quins moments satisfactoris has viscut gràcies a la música?

AA: Un dels moments més bonics el vaig viure a l’Acadèmia Marshall gràcies a Luis Fernando Pérez, on tocava Rachmàninov. Va resultar impressionant, extraordinari. Però a part d’entrar a la música clàssica

a través del meu besavi, també ho vaig fer gràcies als *Concerts de Brandenburg* de Bach. M’agraden molt! Tot i que la meua capacitat de concentració és pobra i que considero que no tinc prou educació musical, a l’estudi em poso àries d’òpera. També segueixo gaudint molt de la música d’Isaac Albéniz per anar aprofundint-hi. La *Suite española* d’Albéniz m’agrada més que la *Iberia*, considerada més completa i rica pels experts. Lluís Grané va tocar en una de les meves exposicions i també em va encantar. També m’agrada molt el jazz, el *rock&roll* i Leonard Cohen. Gràcies a la música vius molts moments que t’exalten, moments inoblidables.

SD: Quina és la funció de la música?

AA: David Miró, nét de Miró i molt amic meu, deia que calia trobar noves formes d’exaltar l’ànima, i per a mi aquesta és la funció de la música. La música et permet aprendre a caminar per la vida tenint un coneixement més profund. Si no fos per la música, la pintura i l’art, en general, la vida no tindria gens de gràcia. Una vegada a una exposició van venir uns nens i em van fer unes preguntes extraordinàries, com: “*I això per a què serveix?*”. I jo els vaig dir: “*Això no serveix de res, però és com un llibre, que et permet aprendre*”. Segur que us ha passat: arribes un dia a casa cansat, tens entrades per anar a un concert i et fa molta mandra. Hi acabes anant gairebé per obligació, però, en sortir, estàs molt content d’haver fet l’esforç, perquè en surts molt més descansat. La música et dóna energia, t’alimenta l’ànima i l’esperit. Et connecta amb alguna cosa molt més gran que tu del teu món. T’obre la ment.

SD: Quins punts tens en comú amb el teu besavi?

AA: Jo diria que molts! Parlem el mateix llenguatge, tot i utilitzar diferents instruments d’expressió. De fet, segons una anècdota familiar, a ell li hauria agradat ser pintor i a mi sempre m’hauria agradat ser músic. Isaac Albéniz era un gran col·leccionista de pintura, perquè era molt amic de Ramon Casas, Rusiñol, Regoyos... I, com gràcies al seu mecenes i amic, Francis Money-Coutts, s’ho podia permetre, doncs es gastava força diners comprant art. Jo considero que músics i artistes plàstics fem coses molt semblants: fem cultura i estem intentant emocionar algú. Però per a mi els músics són uns herois perquè han de tenir una gran formació i disciplina, molta capacitat de sacrifici i humilitat. ✍

Cat *W* música

Intensament clàssics

Descobreix la temporada!

*Amb òpera, jazz, música de pel·lícules, les transmissions dels millors concerts mundials de música clàssica i una graella plena de novetats **perquè gaudeixis, en cada moment, de la força de la música.***

2016

catmusica.cat

Palau de la Música Catalana

Fes Palau, fes-te'l teu!

Programació abril - juny

René Jacobs

Così fan tutte
Mozart
DILLUNS, 24.04.17

Bejun Mehta

Diàleg entre Bach
i Händel
DIMARTS, 25.04.17

Raimon

12 recitals de comiat
MAIG 2017

Sir John Eliot Gardiner

Il ritorno d'Ulisse in Patria
Monteverdi
DIMECRES, 03.05.17

Padmore & Lewis

Viatge d'hivern
Schubert
DILLUNS, 08.05.17

BBC Phil, Buchbinder i Mena

Simfonia "Romàntica"
Bruckner
DIMECRES, 10.05.17

St. Petersburg Phil & Temirkanov

Simfonia "Patètica"
Txaikovski
DIMARTS, 23.05.17

Cantus Cölln & Junghänel

Motets
Bach
DILLUNS, 29.05.17

Alexander Melnikov

Preludis i fugues
Xostakóvitx
DIMARTS, 20.06.17

Jordi Savall

Simfonies 39, 40 i 41
Mozart
DIMECRES, 21.06.17

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEO
CATALÀ

Entrades a la venda a
www.palaumusica.cat
i a Taquilles del Palau

Taquilles del Palau de la Música
902 442 882
taquilles@palaumusica.cat

Amb la col·laboració de:

